

Sotkamon kunnan

TALOUSARVIO 2025

Taloussuunnitelma 2026-2027

Sisällys

1.	TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT.....	1
1.1.	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2025.....	1
1.2.	YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE	3
2.	SOTKAMON KUNNAN TALOUDEN LÄHTÖKOHDAT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	8
2.1.	SOTKAMON VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS	8
2.2.	SOTKAMON KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	11
2.3.	HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN.....	13
2.4.	ELINKEINOT JA ELINVOIMA.....	15
2.5.	TALOUSARVION 2025 OLENNAISET MUUTOKSET TOIMIALOITTAIN	18
2.6.	TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN.....	18
2.7.	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA.....	20
3.	STRATEGIAPERUSTA.....	24
3.1.	SOTKAMON KUNTASTRATEGIA.....	24
3.2.	SOTKAMON ELINVOIMAOHJELMA.....	25
3.3.	SWOT-ANALYYSI VUODELLE 2025.....	26
4.	TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA.....	27
4.1.	TALOUSARVION SITOVUUS	28
4.2.	MÄÄRÄRAHAT SITOVUUSTASOITTAIN.....	30
5.	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN TOIMIALOITTAIN	31
5.1.	HALLINNON TOIMIALA.....	31
5.2.	SIVISTYKSEN TOIMIALA	49
5.3.	YMPÄRISTÖ JA TEKNINEN TOIMIALA	59
6.	TULOS-LASKELMAOSA.....	69
6.1.	TULOS-LASKELMAN ANALYYSINTI	72
7.	RAHOITUS-LASKELMA	83
8.	INVESTOINNIT	86
9.	KUNTAKONSERNI	97
10.	VESIHUOLTOLAITOS	100
	LIITTEET	101

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2025

Venäjän 2022 käynnistämä hyökkäysota Ukrainaan on jatkunut jo yli 1000 päivää ja tämän sodan vaikutukset talouteen etenkin Euroopassa näkyvät esimerkiksi hitaana talouskasvuna. Venäjän hyökkäyksen seurauksena energiamarkkinat joutuivat ongelmiin, mutta vähitellen Euroopassa on pystytty löytämään korvaavia vaihtoehtoja aiemmin Venäjältä hankitulle öljylle, kaasulle ja sähkölle.

Euroalueen inflaatio oli huipussaan 10,6 prosenttia lokakuussa 2022 mutta on vuoden 2024 aikana laskenut lähelle EKP:n 2 prosentin tavoitetta. Hidastunut inflaatio on mahdollistanut useita koronlaskuja vuoden 2024 aikana.

Suomen talous ajautui taantumaan vuonna 2023 ja Suomen Pankin syyskuun ennusteen mukaan Suomen BKT supistuu tänä vuonna 0,5 %. Talouden ennustetaan toipuvan hiljalleen ja BKT:n kasvuksi ennustetaan 1,1 % vuonna 2025 ja 1,8 % vuonna 2026. Heikot talousluvut ja aiempaa korkeammat korot ovat vuoden 2024 aikana näkyneet rakentamisen vähyytenä ja kansalaisten yleisenä kulutuksen laskuna.

Suomen talouden heikentynyt kehitys on osittain heijastunut myös Sotkamon ja lähialueen yritystoimintaan. Työttömyysluvut ovat olleet hienoisessa kasvussa aiempiin vuosiin verrattuna ja yritykset sekä julkiset toimijat ovat käyneet muutosneuvotteluja toimintojensa tehostamiseksi. Työllisyysaste Sotkamossa on vuoden takaista alemmalla tasolla ja lopettaneita yrityksiä on aiempia vuosia enemmän. Rakentamista on kuitenkin tapahtunut mm. matkailualalla ja julkisen rakentamisen osalta Sotkamon kunnan suuret peruspalveluiden rakennushankkeet ovat olleet käynnissä vuoden 2024 ajan.

Sote-uudistuksen myötä muuttaneet kuntien verotulot ja valtionosuudet saivat Sotkamon kunnan taloudellisen tilanteen haastavaksi. Talouden tasapainottamiseksi toteutettiin Kestävä kuntatalous -ohjelma, jonka kautta tuleville vuosille on päätetty 2,6 miljoonan euron menovähennykset ja vahvistettu tulopohjaa kunnallisveron nostolla. Kunnanvaltuusto päätti Sotkamon vuoden 2025 veroprosentiksi 8,5 % ja tämä kasvattaa verokertymää noin 2,5 miljoonaa vuodessa, kun vaikutus näkyy täysimääräisesti. Kaivosvero tulee maksuun kunnalle ensimmäisen kerran vuoden 2025 maaliskuussa ja sen vuotuisen tuoton arvioidaan olevan 3–5 miljoonaa. Kuntien valtionosuusjärjestelmä tullaan uudistamaan vuodeksi 2027 mutta tämän uudistuksen vaikutuksista ei vielä ole saatavilla tarkempia arvioita.

Suuri muutos vuodelle 2025 on TE-palveluiden uudistus, jossa TE-palvelut siirtyvät kuntien järjestettäväksi. Työllisyyspalveluiden järjestämisen lisäksi kuntien vastuulle tulee mm. aiempaa suurempi osa työttömyyden etuuskulujen maksamisesta.

Suuret investoinnit sote-keskusta lukuun ottamatta valmistuvat vuonna 2024. Samalla investointien vaatima rahoitusmäärä kääntyy selvään laskuun. Vuoden 2025 investoinnit tulevat olemaan kuitenkin yli 10 miljoonaa, joka on vielä yli pidemmän ajan tavoitetaso. Lainamäärä kasvaa vielä vuonna 2025 mutta suunnitelmavuosien aikana lainamäärä kääntyy laskuun, jos investointitaso pystytään pitämään riittävän alhaalla.

Kuntaa on pystyttävä viemään eteenpäin talouden realiteetit huomioiden ja varmistaen hyvä kuntatalous tulevina vuosina. Jatkossakin tarvitsemme investointeja mutta samalla on huomioitava taloudellinen kantokyky ja muuttuvat rahoitustilanteet sekä ympäröivän maailman vaikutukset myös kuntatalouteen. Nyt tehdyt investoinnit ovat olleet investointeja tulevaisuuteen. Sotkamo haluaa olla

jatkossakin elinvoimainen ja kehittyvä kunta, joka pystyy tarjoamaan kuntalaisilleen hyvät peruspalvelut terveissä ja turvallisissa tiloissa. Uusinvestointien lisäksi kunta on kunnostanut kunnallistekniikkaa ja tämä kokonaisuus on edennyt suunnitelmallisesti jatkuen myös tulevina vuosina.

Kestävän kuntatalouden eteen tehtävä työ tulee jatkumaan tulevina vuosina ja vuoden 2025 aikana teemme suunnitelman tulevaisuuden palveluverkosta. Samalla rakennamme Sotkamoja tuleville vuosikymmenille ja teemme sen kaikella tavalla vastuullisesti sekä viisaasti.

Toivotan hyvää tulevaa vuotta 2025 kaikille kuntalaisille, kunnassa vieraileville ja yhteistyökumppaneillemme!

Kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

1.2. YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Kansainvälisen talouden näkymät

Suomen Pankin marraskuussa 2024 ja Valtionvarainministeriön julkaisemien talouskatsauksien mukaan maailmantalouden kasvuvauhti on tällä hetkellä ja parin seuraavan vuoden aikana hieman yli kolme prosenttia. Kasvu on hitaampaa kuin ennen pandemiaa. Monissa maissa sulatellaan edelleen merkittävästi nousseita velkatasoja. Etenkin Kiinassa kasvu on hidastunut selvästi. Suurista kehittyneistä talouksista Yhdysvaltojen kasvu on nopeinta, tänä vuonna BKT kasvaisi lähes kolme prosenttia ja ensi vuonnakin noin 2,5 %. Trumpin vaalivoitto on toisaalta tuonut Yhdysvaltain ja koko maailmantalouden tilanteeseen uutta epävarmuutta. Yhdysvaltain osakemarkkinat ovat kuitenkin reagoineet Trumpin voittoon positiivisesti.

Kiinan talousnäkymät ovat haastavat. Kokonaistuotannon kasvu hidastui vuoden toisella neljänneksellä. Talouskasvua pyritään kiihdyttämään elvyttävällä finanssipolitiikalla. Heikko juaan tukee viennin kilpailukykyä. Kiinan talous kasvaa 4,5 prosenttia 2024, ja kasvu hidastuu 4,2 prosenttiin vuonna 2025.

Nopea talouskasvu jatkuu Intiassa erityisesti palveluiden kannattelemana. Kokonaistuotanto kasvoi Japanissa kuluvan vuoden toisella neljänneksellä, mutta rahapolitiikan kiristävän syklin alkaminen aiheuttaa epävarmuutta. Ison-Britannian näkymät ovat kirkastuneet kesällä 2024 erityisesti rakentamisen vetämänä. Ruotsin tilanne on haastava, ja keskuspankki keventää nopeasti rahapolitiikkaa talouden tukemiseksi. Rakennusteollisuuden odotetaan elpyvän vuodesta 2025 lähtien. Sotatalouden olojen vallitessa Venäjällä inflaatio on kiihtynyt nopeasti. Taloutta siellä vaivaa myös ankara työvoimapula.

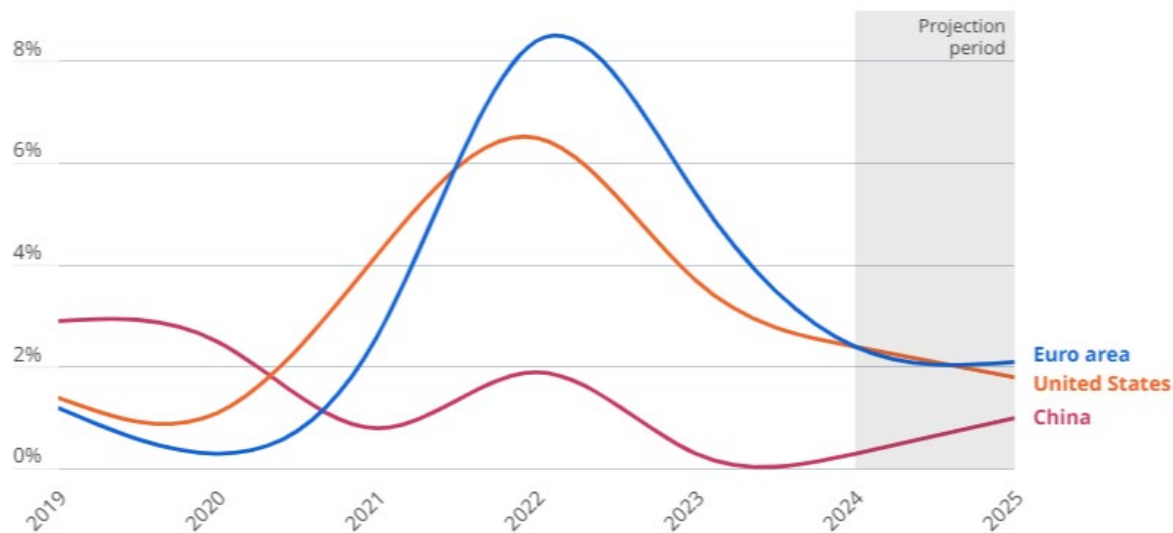
Euroalueen työllisyyskehitys on viime vuosina ollut ilahduttavan vahvaa. Työllisiä on nyt noin 7 miljoonaa enemmän kuin vuoden 2019 lopussa ennen koronavuosiä, sotaa ja nopean inflaation jaksoa. Työvoiman tarve on ollut suuri palvelualojen vahvan kasvun ansiosta. Samalla väestönkasvu ja työikäisten aiempaa aktiivisempi osallistuminen työmarkkinoille on lisännyt työn tarjontaa. Työmarkkinoille osallistuminen on parantunut erityisesti ikääntyvien työntekijöiden parissa. Työikäisen väestön kasvua on puolestaan tukenut varsinkin viime vuosina lisääntynyt maahanmuutto. Työllisiä on siis tullut työmarkkinoille lisää työvoiman ulkopuolelta, mutta työllisyyden kasvua on tukenut myös työttömyysasteen lasku. Euroalueen työttömyysaste on edelleen ennätyksellisen pieni, syyskuussa 6,3 prosenttia.

Euroalueen talous on viime vuosien voimakkaista vastatuulista huolimatta ainakin toistaiseksi välttänyt taantumaa. EKP:n syyskuun ennusteen mukaan talouskasvu piristyy pikkuhiljaa, kun palkkojen nousu ja inflaation hidastuminen vähitellen vahvistavat kotitalouksien ostovoimaa. Kasvua vahvistavat osaltaan myös korkojen lasku sekä vientikysyntä, jonka arvioidaan voimistuvan kansainvälisen talouden kasvun hieman kohentuessa. Euroalueen kasvu on syyskuun ennusteen mukaan ensi vuonna 1,3 prosenttia ja seuraavana 1,5 prosenttia. Kovin nopeaa kasvua lähivuosina ei siis näillä näkymin ole luvassa. Lisäksi kasvunäkymä vaikuttaa syyskuun jälkeen edelleen hieman heikentyneen. Erityisesti euroalueen teollisuuden tilanne on edelleen heikko, eivätkä ennakoivat indikaattorit viittaa nopeaan käänteeseen.

Euroopan tuottavuuskuilu verrattuna Yhdysvaltoihin on kasvanut entisestään muutaman viime vuoden aikana. Keskeinen syy tähän on Venäjän Ukrainan sodan aiheuttama energiahokki, joka vaikuttaa haitallisesti kilpailukykyyn euroalueella – toisin kuin aiemmat öljysokit, jotka koettelivat kaikkia yrityksiä maailmanlaajuisesti. Energian tuottajahinnat nousivat euroalueella paljon enemmän kuin Yhdysvalloissa, mutta ne ovat myös pysyneet korkeammalla

EKP:n rahapolitiikka on onnistunut verrattain hyvin taltuttamaan inflaation. Koronnostoilla inflaatio-odotukset on pystytty pitämään ankkuroituneina kahden prosentin tavoitetasolle. Tämänhetkisten inflaatio- ja kasvunäkymien perusteella ja koska rahapolitiikan viritys on edelleen kiristävä, koronmuutosten suunta on alaspäin.

Seuraavassa on esitetty OECD:in inflaatioennuste syyskuulta 2024

Lähde: OECD Economic, Interim Report September 2024

Maailman talouden tilanteeseen liittyy monia riskitekijöitä, joiden seurauksena kehitys voi olla ennustettua heikompaa. Kiristynyt tilanne Lähi-Idässä sekä Kiinan ja Taiwanin välillä voi aiheuttaa uusia kansainvälisiä kriisejä. Edelleen on myös mahdollista, että sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys aiheuttavat uusia negatiivisia vaikutuksia maailman ja Suomen talouteen. Tällöin talouskasvu ja työllisyys kehittyisivät arvioitua heikommin.

Suomen talouden näkymät

Suomen BKT on supistunut jo kahden vuoden ajan. Suomen Pankin syyskuun väliennusteessa Suomen talous supistuu tänä vuonna 0,5 %. Talouden vähittäisen toipumisen myötä kasvuksi ennustetaan 1,1 % vuonna 2025 ja 1,8 % vuonna 2026.

Taloukkehitykseen sisältyy kuitenkin edelleen paljon riskejä. Epävarmuus kansainvälisen talouden kehityksestä ja sen vaikutuksista Suomeen on yhä suurta. Kotimaassa epävarmuutta on varsinkin asuinrakentamisen kehityksestä ja sen vaikutuksesta työllisyyskehitykseen.

Toisin kuin euroalueella Suomessa työmarkkinatilanne on heikentynyt jo pitempään. Viime aikoina on uutisoitu irtisanomisista ja lomautuksista sekä heikentyneestä työmarkkinatilanteesta. Tilastojen valossa ei kuitenkaan näytä siltä, että virta työllisyydestä työttömyyteen olisi äkillisesti kiihtynyt, vaan muutos on tapahtunut viimeisen puolentoista vuoden aikana. Työllisten määrä on vähentynyt erityisesti rakentamisessa, teollisuudessa, kaupanalalla sekä toimialalla ”ammattillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta”. Viimeisimmät tilastotiedot viittaavat kielteisen kehityksen tasaantumiseen. On kuitenkin luultavaa, että työttömyys jatkaa kasvuaan vielä lähiaikoina ja työttömiksi joutuneiden työttömyysjaksot pitkittyvät ennen käännettä parempaan.

Suomen heikon tuottavuuskehityksen taustalla finanssikriisin jälkeen on sekä hidasta sopeutumista teollisiin takaiskuihin että rakenteellisia ongelmia. Samaan aikaan Suomen julkisen talouden alijäämä on muodostunut rakenteelliseksi, ja julkisen velkasuhteen kääntäminen laskuun on osoittautunut hyvin vaikeaksi.

Haasteisiin vastaaminen edellyttää jatkossa Suomen talouspolitiikassa kahden kärjen taktiikkaa: sekä pitkän aikavälin talouskasvun eväiden vahvistamista että julkisen taloutemme tasapainottamista. Tavoitteena tulisi olla velkasuhteen kääntäminen pysyvästi alenevalle uralle. Se tarkoittaa mitä todennäköisimmin merkittäviä lisäsopeutuksia seuraavalla hallituskaudella. Suorien sopeutustoimien lisäksi tarvitaan toimia Suomen pitkän aikavälin kasvun edellytysten vahvistamiseksi. Pidemmän aikavälin kasvunäkymille tärkeän osaamispääomamme kasvua rajoittaa kaksi hankalaa trendiä: väestön ikääntyminen ja koulutusasteen nousun pysähtyminen.

Osaava työvoima on perusehto innovaatioiden syntymiselle ja niiden hyödyntämiselle. Niihin nojaa työn tuottavuuden kasvu, joka on ollut Suomessa 2010-luvun alusta lähtien heikompaa kuin muissa Pohjoismaissa. Pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia Suomessa kannattaa vahvistaa panostamalla koulutukseen sekä tukemalla innovaatioiden syntymistä ja hyödyntämistä. Väestörakenteemme muutos on niin merkittävää, että kasvun edellytyksiä on hyvin vaikeaa turvata ilman työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa.

	2023	2024**	2025**	2026**	2027**	2028**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	275	279	290	301	312	323
Palvelut, määrän muutos, %	0,5	0,4	0,9	1,2		
Koko teollisuus, määrän muutos, %	1,6	-2,1	2,6	2,0		
Työn tuottavuus, muutos, %	-1,5	0,3	1,0	0,3	0,2	0,2
Työlliset, muutos, %	0,3	-0,5	0,7	1,2	1,1	0,9
Työllisyysaste, %	73,6	72,8	73,1	74,1	75,0	75,8
Työttömyysaste, %	7,2	8,0	7,6	7,2	6,6	6,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,8	1,4	1,3	1,8	2,0
Ansiotasoindeksi, muutos, %	4,2	2,9	3,4	3,1	3,0	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-3,0	-2,6	-2,9	-2,9	-4,2	-4,9
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-1,1	-0,9	-1,0	-1,0	-1,4	-1,5
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,7	2,5	2,0	2,0	2,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	3,0	2,9	2,7	2,7	2,6	2,6
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	56,4	57,7	57,4	56,4	55,8	55,4
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	42,4	41,8	42,2	42,2	42,2	42,1
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-2,9	-3,7	-3,2	-2,6	-2,3	-2,1
Valtion rahoitusjäämä, mrd. euroa	-8,9	-8,8	-10,7	-9,3	-9,1	-8,3
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-3,2	-3,2	-3,7	-3,1	-2,9	-2,6
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	76,6	81,7	84,0	84,8	85,2	86,0
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	56,8	60,5	62,3	62,8	63,0	63,1

Lähde: Keskeiset ennusteluvut. Valtiovarainministeriö, taloudellinen katsaus syksy 2024

Kuntatalouden näkymät

Kuntien rahoitusasema heikkeni viime vuonna 1,3 mrd. euroa alijäämäiseksi. Synkät luvut aiheutuivat etenkin sote-uudistuksen jälkeen kuntahallintoon jääneiden kulutusmenojen nopeasta kasvusta. Kuntahallinnon tilanne näyttää tulevina vuosina menojen ja tulojen kasvavan epätasapainon vuoksi entistä haastavammalta.

Kuntahallinnon alijäämän suhteessa BKT:hen arvioidaan pysyvän vuonna 2024 viime vuoden lukemissa eli 0,5 prosentissa. Talouden alavireisyys laskee kuntien saamia yhteisöverotuloja vuonna 2024, mutta muiden kuntien saamien verolajien arvioidaan kehittyvän suotuisasti. Kuntien saamat tulonsiirrot valtiolta laskevat sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

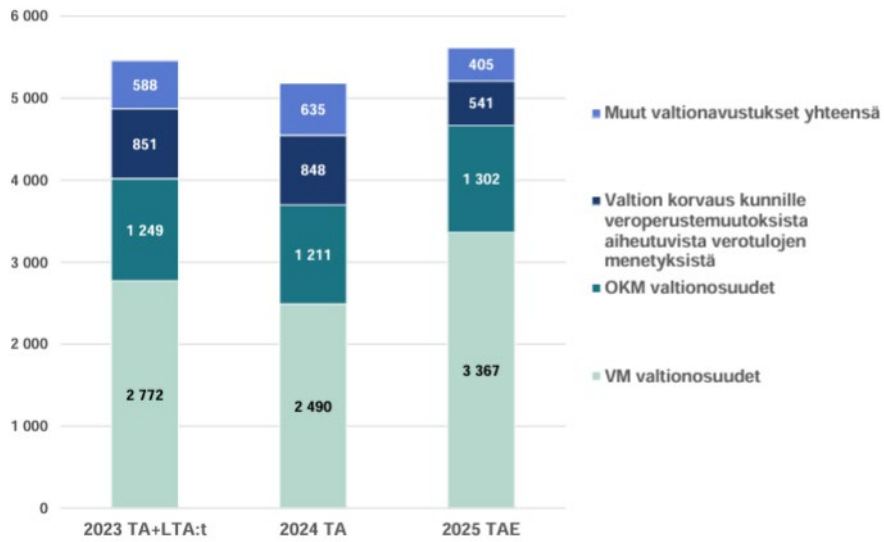
Kuntahallinnon alijäämä syvenee 0,6–0,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2025–2028. Kuntahallinnon kulutusmenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle aiemmin sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin.

Hintojen nousun lisäksi myös kulutusmenojen volyyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025 TE-palvelu-uudistuksen takia. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyvä vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla.

Kulutusmenojen kasvupaineiden lisäksi kuntahallinnon menoja kasvattavat investoinnit. Investointipaineita ylläpitävät muun muassa rakennuskannan ikä, muuttoliike ja vihreän siirtymän edellyttämät muutokset. Kuntahallinnon heikkenevä taloustilanne korostaa kuitenkin investointien tarveharkinnan tärkeyttä. Välttämättömiä investointeja on silti paljon, sillä kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin.

Kuntien tulonsiirrot valtiolta kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus kohdennetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta laskennallista menolisäystä vastaavasti. Valtionosuuksiin tehdään kuitenkin samankaltaisesti tuntuvia leikkauksia vuosina 2025–2027 mm. sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi. Valtionosuuksien kasvua hidastaa myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, vaikka niiden taso puolittuikin sote-uudistuksen yhteydessä. Vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentit pysyvät ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, ei verorahoitus riitä kuntahallinnon kasvaviin menopaineisiin. Kuntahallinnon mittavat alijäämät vuosina 2025–2028 edellyttävät merkittäviä sopeutustoimia kunnissa tulevina vuosina. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuosille 2025–2028, syksy 2024

2. SOTKAMON KUNNAN TALOUDEN LÄHTÖKOHDAT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1. SOTKAMON VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS

Sotkamon kunnan väkiluku vuoden 2023 lopussa oli 10 274 ja laskua edelliseen vuoteen oli 80 henkilöä. Syy laskuun oli syntyvyyden ja kuolleiden suuri ero. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna hyvä työllisyystilanne sekä elinvoimaa edistävät investoinnit yksityisten ja julkisten toimijoiden kautta ovat vaikuttaneet siihen, että Sotkamon väestönkehitys on kuitenkin toteutunut viime vuosina huomattavasti tilastokeskuksen ennustetta parempana.

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan lokakuussa 2024 asukkaita oli 10 194 henkilöä ja luonnollinen väestönlisäys (syntyneiden ja kuolleiden erotus) oli -68 henkilöä. Lokakuun 2024 lopussa syntyneitä oli 52, kuolleita 120 ja nettomuutto -14 henkeä. Lokakuussa sotkamolaisten keski-ikä oli 46,7 vuotta.

Kainuun ELY-keskuksen julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan Kainuussa oli syyskuun 2024 lopussa yhteensä 6 021 TE-palveluiden työnhakijaa, mikä on 258 henkilöä vuoden takaista enemmän (+4 %). Asiakkaista 1 761 eli 29 % oli työssä joko kokoaikaisesti yleisillä työmarkkinoilla, osa-aikatyössä tai työllistettynä palkkatuella.

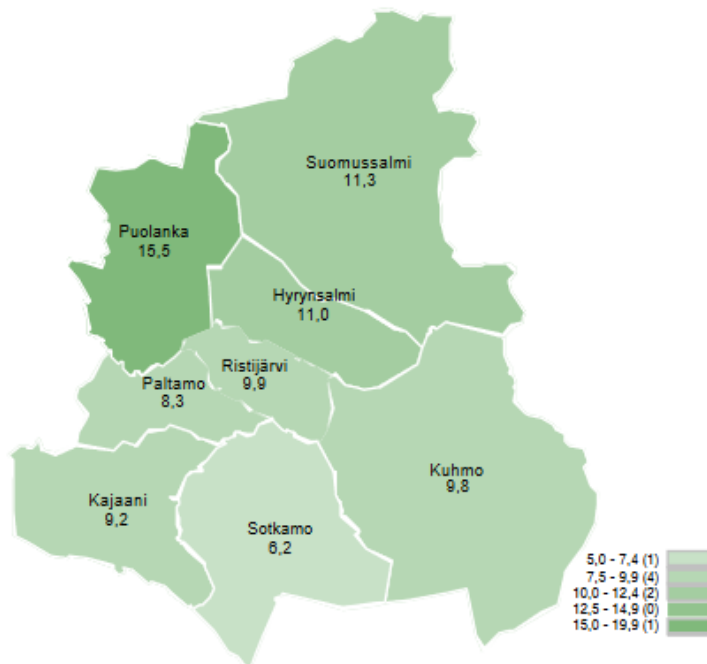
Työnhakijoista työttömiä oli 2 779, mikä on 303 henkilöä eli 12 % enemmän vuoden takaiseen. Koko maassa työttömyys lisääntyi myös 12 %. Työttömyys supistui ainoastaan Lapissa (-1 %), kasvu oli suurinta Pirkanmaalla (+20 %). Kainuun työttömyyskehitys viime vuodesta oli alueista kymmenenneksi parasta. Pitemmällä aikavälillä tarkasteltuna, koronakriisiä edeltävään vuoden 2019 syyskuuhun verrattuna, työttömiä oli Kainuussa 7 % vähemmän (-193). Tuo pidemmän aikavälin lasku oli prosentuaalisesti tarkasteltuna ELY-keskusalueista toiseksi suurinta Lapin jälkeen (-13 %).

Syyskuun työllisyyskatsauksen mukaan Kainuun työttömistä työnhakijoista kokoaikaisesti lomautettuja oli 205. Lomautettujen määrä nousi viime vuodesta 51 % (+69). Kokoaikaisesti lomautettujen määrän selvä kasvu heijastuu suoraan työttömyyden kasvuun.

Kainuun työttömyysaste oli kuun lopussa 9,2 %, mikä on ELY-alueista viidenneksi vähiten ja 1,1 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Koronakriisiä edeltävästä vuoden 2019 syyskuusta vähennystä tuli 0,1 %. Koko maassa työttömyysaste oli 10,4 %, mikä on prosenttiyksikön vuoden takaista enemmän.

Sotkamon työttömyysaste 6,2 % oli edelleen Kainuun alhaisin, mutta 1,6 % suurempi edelliseen vuoteen verrattuna. Työttömyys kasvoi edellisvuodesta yhtä vaille kaikissa Kainuun kunnissa. Nousu oli suhteellisesti suurinta Sotkamossa (+45 %), Suomussalmella (+29 %) ja Ristijärvellä (+28 %). Vähennystä tuli ainoastaan Paltamossa (-10 %). Lukumääräisesti tarkasteltuna työttömyys kasvoi eniten Kajaanissa (+126), Sotkamossa (+90) ja Suomussalmella (+72). Paltamon työttömyys laski 11 henkilöllä. Sotkamon osalta virta yli 3 kuukauden työttömyyteen on heikentynyt kuukauden vuosittaisen keskiarvon mukaan 6,6 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen nähden ollen elokuun 2024 loppuun mennessä 37,7 %. Virta yli 6 kk työttömyyteen ei heikentynyt yhtä lailla ollen 2,5 % enemmän vuoden takaiseen eli 18 %.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

Syyskuun 2024 työllisyyskatsauksen mukaan työttömyys lisääntyi kaikissa ikäryhmissä: alle-25vuotiailla 9 % (+24), 25-49-vuotiailla 19 % (+201) sekä 50-vuotiailla ja vanhemmilla 7 % (+78). Nuoria oli kuukauden lopussa 10 % (291) työttömistä työnhakijoista. Nuorten työttömyysaste oli Kainuussa 11,4 % ja koko maassa 12,6 %. Kainuun nuorisotyöttömyys keskittyy Kajaaniin, jossa asui kuun lopussa 72 % nuorista työttömistä. Kajaanissa nuorten työttömyysaste oli 12,4 %. Nuorista työttömistä sotkamolaisia oli 8 % ja sekä suomussalmelaisia että kuhmolaisia 6 %. Muiden kuntien osuus nuorista työttömistä oli yhteensä 8 %.

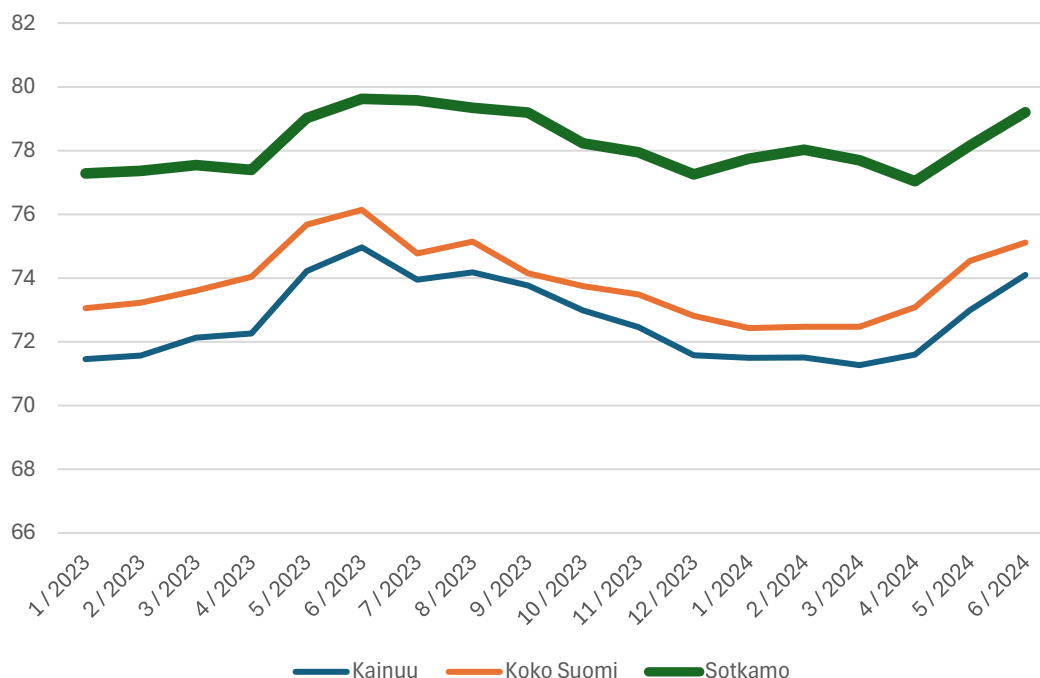
Kainuun pitkäaikaistyöttömyys on ollut nousussa yli vuoden ajan. Yhteensä pitkäaikaistyttömiä oli 706 (25 % työttömistä), mikä on 14 % (+84) enemmän viime vuoteen verrattuna 14 %. Sotkamossa yhtäjaksoisesti 12 kk tai pidempään työttömänä olleita oli syyskuussa 2024 0,7 %. Työttömistä työnhakijoista rakennetyttömiä oli 1 505 eli 54 %, vuosi sitten osuus oli 58 %. Kainuussa oli kuun lopussa työttömiä työnhakijoita ja työvoimapalveluissa olevia asiakkaita yhteensä 4 584 (ns. laaja työttömyys). Laaja työttömyys lisääntyi 422 hengellä (+10 %) vuoden takaisesta. Sotkamossa laaja työttömyysaste oli 11,1 %.

Palveluihin osallistumisen suhde työttömien määrään oli Kainuussa edelleen ELY-keskusalueista korkein, vaikka se hienoisesti laskikin. Aktivointiaste oli 39,4 %, kun se oli vuotta aikaisemmin 40,5 % ja ennen koronakriisiä vuoden 2019 elokuussa 34,6 %. Aktivointiasteella tarkoitetaan aktiivisten työvoimapolitiittisten palveluiden piirissä olevien prosenttiosuutta työttömien työnhakijoiden ja palveluiden piirissä olevien summasta. Sotkamon kuntakokeilun asiakasryhmän aktivointiaste aikavälillä 1–8/2024 oli 50,3 %. Vuonna 2023 se oli 55,2 %.

Sotkamon työllisyysaste (20–64-vuotiaat) vuoden 2024 keskiarvon mukaan on kesäkuun loppuun mennessä 78 %, mikä on saman verran vuoden 2023 keskiarvon mukaan samalla aikajaksolla ja suhteessa koko vuoden keskiarvoon. Työllisyysaste on kehittynyt vuodesta 2022 noin prosenttiyksikön verran. Koko maan keskiarvo vuonna 2024 ko. aikajaksolla on 73,4 % ja Kainuun 72,2 %. Valtakunnallisesti tavoitellaan 80 %:n työllisyysastetta. Työllisyysasteen positiivista kehitystä on hidastanut kulu- van vuoden aikana heikko talouden suhdanne ja lisääntyneet lomautukset. Kainuussa

työllisyystilanne on kokonaisuutena säilynyt olosuhteisiin nähden vielä kohtalaisena, mutta samaan aikaan suuremmalla osalla työnhakijoista alkaa olla pitkäkestoisia vaikeuksia päästä takaisin töihin. Tämä heijastuu ensimmäisenä henkilöihin, joilla on matala osaamistaso, vähäinen työkokemus ja työkyvyn muita haasteita.

Työllisyysaste, 20–64 vuotiaat 2023 – 2024

Lähde: Tilastokeskus

Työvoiman kysyntä on ollut viimeisen vuoden ajan useimpina kuukausina merkittävästi edellisvuotta vähäisempää. Kuukauden lopussa Kainuussa oli avoinna yhteensä 379 työpaikkaa, mikä on 51 % vähemmän (-399) kuin vuosi sitten. Kuun lopussa avoinna olleiden työpaikkojen määrä lisääntyi ainoastaan Puolangalla (+3). Lasku oli selkeästi suurinta Kajaanissa (-268) ja Sotkamossa (-96). Avoimista työpaikoista 69 % (260) oli Kajaanissa. Syyskuussa uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työ- ja elinkeinotoimistoihin sekä kuntakokeiluihin 430, mikä on 46 % vuotta aiempaa vähemmän (-364). Työvoiman saatavuus on parantunut väliaikaisesti matalasuhdanteen takia, mutta kohtaanto-ongelma on edelleen merkittävä.

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa kunnittain

Kunta	Työttömät työnhakijat			Muutos		Työttömistä työnhakijoista lomautetut		Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta		Avoimet työpaikat			Muutos	
	Syys 2024	Elo 2024	Syys 2023	Syys 2024	Syys 2023	työ-	työ-	Syys 2024	Elo 2024	Syys 2023	Syys 2024	Syys 2023		
Hyrynsalmi	79	77	78	1	1	5	11,0	9	...	12	-3	-25		
Kajaani	1 517	1 545	1 391	126	9	64	9,2	260	297	528	-268	-51		
Kuhmo	294	270	286	8	3	33	9,8	18	19	45	-27	-60		
Paltamo	102	106	113	-11	-10	7	8,3	...	10		
Puolanka	132	137	125	7	6	6	15,5	13	10	10	3	30		
Ristijärvi	46	41	36	10	28	5	9,9		
Sotkamo	292	299	202	90	45	27	6,2	59	50	155	-96	-62		
Suomussalmi	317	336	245	72	29	58	11,3	11	16	18	-7	-39		
Kainuu	2 779	2 811	2 476	303	12	205	9,2	379	410	778	-399	-51		

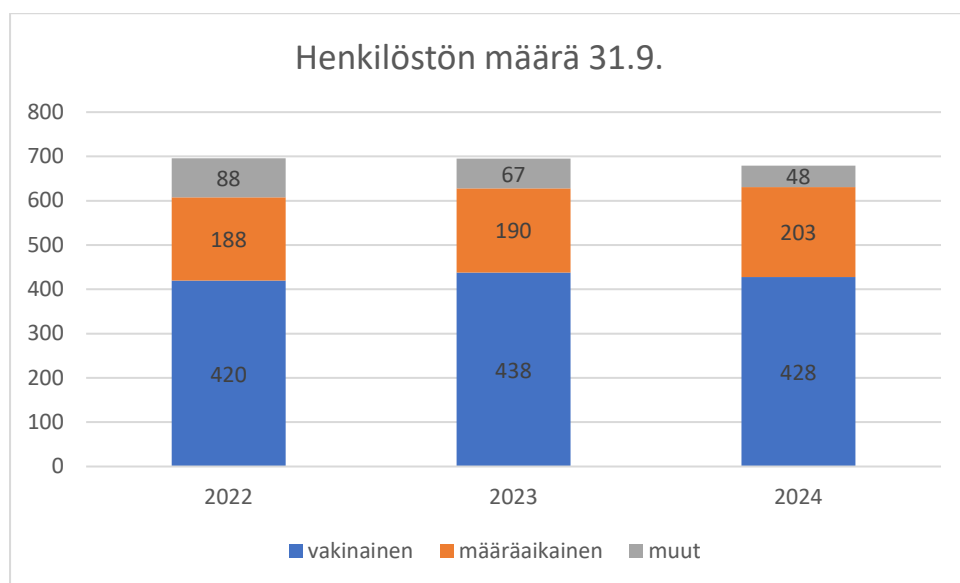
Lähteet: Työ ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto, Kainuun Työllisyyskatsaus, syyskuu 2024, Tilastokeskus.

Mikäli taloustilanne ei käänny lähiaikoina parempaan ja työpaikkoja avaudu lisää, uhkaa työttömyys lisääntyä kasvaa entisestään. Työllisyyden mahdollinen negatiivinen suunta asettaa omat haasteensa kunnille valmistauduttaessa työvoimapalveluiden siirtoon valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen. Kuntien tulee huomioida, että henkilöasiain tarve kasvaa samoin kuin asiakkaiden mahdollinen palvelutarvekin. Lisäksi laajentuva työttömyysetuuksien maksuvastuu heijastuu herkästi kuntataloutta heikentävänä tekijänä.

2.2. SOTKAMON KUNNAN HENKILÖSTÖ

Henkilöstön määrä ja rakenne

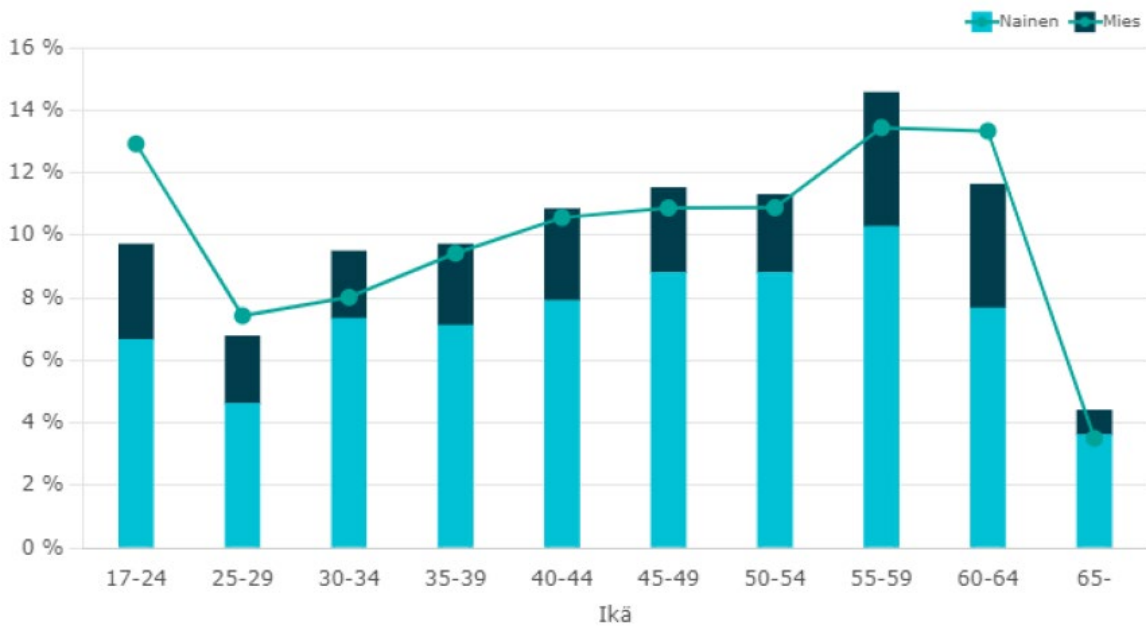
Sotkamon kunnan henkilöstömäärä 30.9.2024 oli 679 henkilöä. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna vähennystä on 8 henkilön verran (2023, 687).

Lähde: 2022 & 2023 Monettieto, Monetra. 2024 Populus, CGI

31.12.2023 Sotkamon kunnassa oli toistaiseksi voimassa olevia palvelussuhteita 426. Koko henkilöstön keski-ikä vuonna 2023 oli 44,8 vuotta. 64,3 %:a henkilökunnasta oli yli 40-vuotiaita (Työntajan verkkopalvelu, Keva).

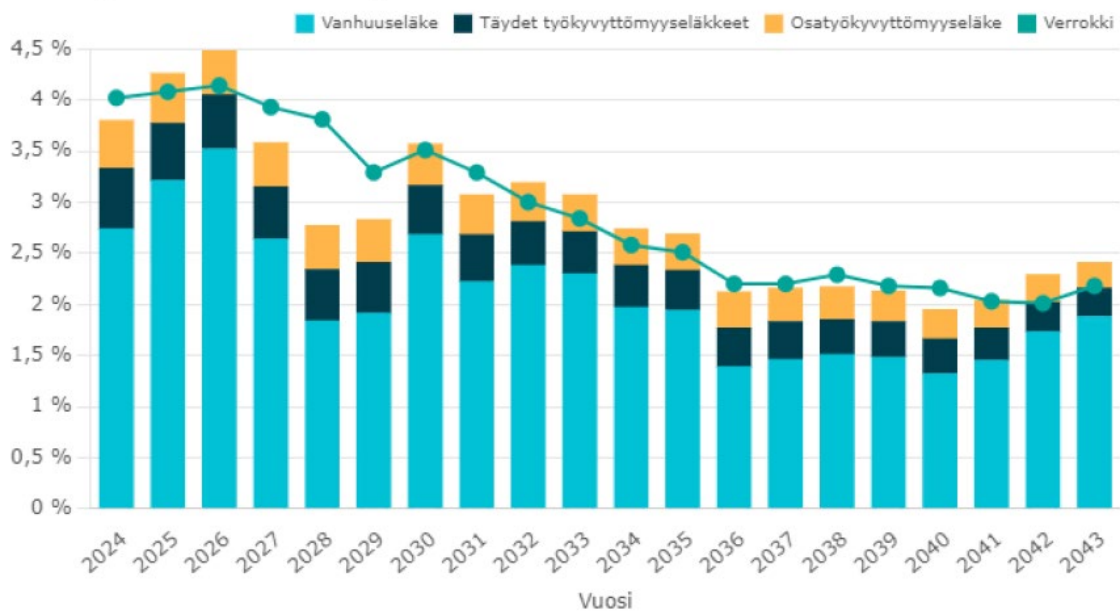
Ikäjakauma 2023

Lähde: Monettieto, Monetra

Kevan eläköitymisennusteen mukaan vuosien 2024–2026 eläköityminen Sotkamon kunnassa on voimakasta ja melko tasaista. Tämän jälkeen eläköityvien määrä vähenee. Kevan ennusteen mukaan yhteensä 121 eli 18,9 % työ- ja virkasuhteisesta henkilökunnasta jää eläkkeelle vuosien 2024–2028 välillä.

Eläköitymisennuste eläkelajeittain

Lähde: Työnantajan verkkopalvelu, Keva

Työehtosopimukset

Kunta-alan työehtosopimuskausi päättyy 30.4.2025, joten vuodelle 2025 voi tulla jo tiedossa olevien sopimuskorotusten lisäksi muita sopimuskorotuksia. Niiden suuruus ja ajankohta selviävät keväällä 2025 käytävissä neuvotteluissa.

Taulukko. Vuoden 2025 tiedossa olevat sopimuskorotukset. KT.

		KVTES	OVTES pl. osio G	OVTES osio G	TS	LS (eläinlääkärit) *****
1.2.2025	Kehittämishjelmaerä (keskitetty erä) ***	0,40 %	0,20 % + 0,10 %	0,40 %	0,30 %	
1.6.2025	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä) **	0,40 %	0,50 %	0,40 %	0,50 %	0,80 %

** Yksi kehittämishjelmaerä voidaan käyttää keskitetysti. *** Jos kesäkuun 2025 paikallisesta erästä erotettua keskitettyä erää ei voida käyttää 1.2.2025, siirtyy se käytettäväksi 1.6.2025. Poikkeus OVTESin 0,1 %.

Eläkemaksut

Työnantajakohtainen palkkaperusteisen eläkemaksu sisältää työansiopohjaisen osan ja työkyvyttömyyseläkemaksun prosentit. Palkkaperusteinen eläkemaksu on 24,04 %:a vuonna 2025. Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijän eläkemaksun. Työntekijän eläkemaksua ei laskuteta erikseen, vaan se sisältyy palkkaperusteiseen eläkemaksuun. Työntekijän eläkemaksu alle 53-vuotiailla ja 63 vuotta täyttäneillä on 7,15 % ja 53–62-vuotiailla 8,65 %. Taloudellisen tuen maksuprosentti 0,030 %.

Tasausmaksulla katetaan niitä pitkän aikavälin eläkemenoja, joihin palkkaperusteinen eläkemaksu ei riitä. Tasausmaksu perustuu kunnan osalta viimeksi vahvistettuun verorahoitukseen. Vuoden 2025 tasausmaksun arvio on 481 052 euroa.

2.3. HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

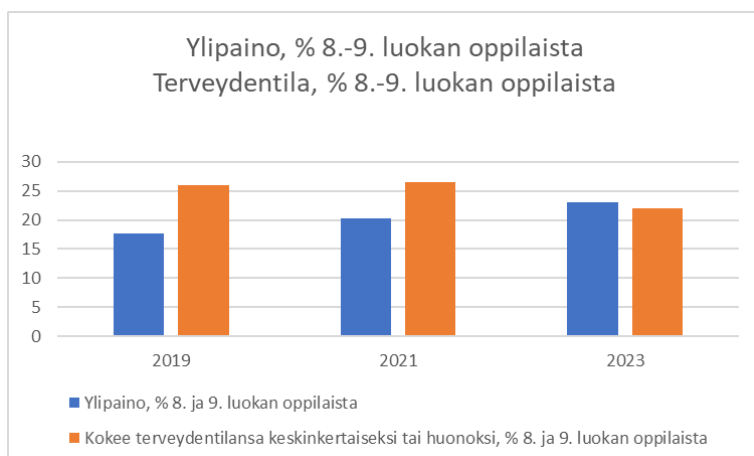
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien kunnan toimijoiden yhteinen tehtävä, joka on kirjattu kuntalain 1 §:ään (410/2015). Kunnan ylin johto eli kunnanvaltuusto on vastuussa päätöksistä, joilla kunnassa edistetään hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamiseen osallistuvat kaikki kunnan eri toimialat kunnan johtoryhmän koordinoimissa toimintaa ja varmistuksen ohjauksen ja resurssit. Sotkamon kunnassa toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä (HYTE-työryhmä), johon kuuluu edustajia eri hallinnonaloilta sekä hyvinvointialueelta. Ehkäisevän päihdetyön työryhmään kuuluu edellä mainittujen lisäksi myös 3. sektorin edustus. HYTE-työryhmä vastaa käytännön toiminnan toteutuksesta eri toimialoilla. Hyvinvointikoordinaattori on kunnan eri toimialoja yhdistävä sekä alueellista yhteistyötä koordinoiva toimija.

Sotkamon kuntaorganisaatio sitoutuu talousarviotavoitteissaan operatiiviseen HYTETU-työhön, jota toteutetaan kaikilla kunnan toimialoilla. Kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen perustuu toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin, joita ovat kuntastrategian lisäksi Sotkamon kunnan hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025, Ehkäisevän päihdetyön raportti 2020–2022 ja suunnitelma 2023–2025 sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023–2025. Myös

Lapsiystävällinen kunta -mallin toimenpiteet liittyvät vahvasti kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön.

Vuoden 2023 alussa otettiin käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. Kyseessä on taloudellinen kannustin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja sen suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattoreiden perusteella. Tulosindikaattorit (6 kpl) kuvaavat muutosta eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla. Prosessi-indikaattorit (15 kpl) kuvaavat nykytilannetta eli kunnan toimenpiteitä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Indikaattorien arvot pohjautuvat joka toinen vuosi toteutettavien kouluterveyskyselyn ja TEAviisarin tiedonkeruiden tuloksiin. Valtiosuuksien ennakkollisten laskentatietojen perusteella Sotkamon saamaa HYTE-lisäosa vuodelle 2025 on 204 186 euroa.

HYTE-KERTOIMEN TULOSINDIKAATTORIT

HYTE-KERTOIMEN PROSESSI-INDIKAATTORIT

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	71	100	100	100	100	0
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	96	100	100	95	95	100
Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	19	33	33	100	100	100
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja		100	100	0	0	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista		100	100	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen		100	100	0	0	0
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100		0	0	100	
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä		100	100	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100		100	100	100	
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100		100	100	100	
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä		0	0			0
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100		0	0	0	
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	100		100	100	100	
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	57	96	96	96	96	100
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista		100	100	100	100	100

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024

2.4. ELINKEINOT JA ELINVOIMA

- Hiukan alueen kehittäminen

Sotkamon kunta on käynnistänyt Hiukan alueen kokonaisvaltaisen kehittämissuunnittelun vuonna 2017 ja suunnittelua on jatkettu vuosien 2019–2020 aikana. Vuonna 2021 käynnistettiin Hiukan stadionin kunnostus- ja kattamishanke, joka valmistui keväällä 2022. Samaan aikaan alueelle valmistui uusi rantarakennus, joka palvelee stadionin käyttäjiä sekä Hiukan ulkoilun alueen ja kesäisin uimarannan käyttäjiä. Hiukan ranta-alueelle on toteutettu maisemavalistus syksyllä 2021. Vuoden 2023 aikana Hiukan reittien valaistusta uusittiin ja reittejä kunnostettiin mm. maastopyöräilyn näkökulmasta. Alueelle valmistui myös ulkokuntosali. Vuonna 2024 stadionia hyödynnettiin pesäpallo-otteluissa, tapahtumien järjestämisessä ja stadionille avattiin luistelun alue. Valotaidetapahtuman aikaan

näyttelyn reitti Hiukassa kierrettiin yli 17 000 kertaa. Tulevaisuudessa Hiukan alueen kehittämisessä on huomioitava alueen luontoarvot, nykyiset toiminnot ja mahdollisuudet toimintojen kehittämiseen. Tulevina vuosina alueen matkailumajoituspotentiaalia pyritään nykyaikaistamaan ja kehittämään mm. Tuliketun alueen asemakaavan päivittämisellä. Ajankohta näille toimenpiteille määräytyy maanomistajien ja hotellitoimintaa nykyisellään pyörittävän yrityksen suunnitelmien ja sopimusten mukaan.

- TE-uudistus

Kainuussa käynnistyi 1.3.2021 Kainuun kuntien ja kaupunkien (pl. Puolanka) yhteinen hallitusohjelman mukainen työllisyyden kuntakokeilu. Kuntakokeilulla on pilotoitu työllisyydenhoidon tulevista osaksi kuntien pysyvää palvelurakennetta. Kuntakokeilu päättyy, kun varsinaiset TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle 1.1.2025. Sotkamon kunta kuuluu Kainuu-Koillismaan työllisyysalueeseen yhteistointasopimuksen mukaisesti. Työllisyysalueen isäntäkuntana toimii Kajaanin kaupunki. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Uudistus vaikuttaa myös nykyisten toimintojen järjestämiseen niin, että Sotkamon toimintakeskuksen toiminta päättyy vuoden 2024 aikana ja esimerkiksi nykyisen kaltainen työllistämistuki poistuu.

- Lapsiystävällinen kunta

Sotkamon kunta on päässyt mukaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta –malliin. Tämä malli on UNICEFin väline, jonka avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen lapsen arjessa. Malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Malli on otettu käyttöön läpi kaikkien Sotkamon kunnan toimialojen. Vuonna 2024 Sotkamon kunta sai Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen.

- Koulutuspolut

Laadukas varhaiskasvatus luo pohjan oppimisen ja koulutuksen polulle. Koulutuspolkuja tulee kehittää jatkuvasti vastaamaan kysyntää. Toimivat koulutuspolut toimivat kunnan vetovoiman lisääjinä. Vuonna 2024 toteutettiin varhaiskasvatukseen kohdistuva selvitystyö ja selvitystä tullaan laajentamaan vuoden 2025 aikana koskemaan perusopetusta, nuorisotyötä, ap-ip-toimintaa ja kirjastoa. Selvityksessä luodaan malli palveluiden järjestämiselle tulevina vuosina.

Sotkamon kunta pyrkii edistämään toisen asteen ja sen jälkeisten opintojen järjestämistä Sotkamossa. Tavoitteena on kehittää opintomahdollisuuksia ammattikorkeakoulu ja yliopisto-opintojen osalta. Vuokatti-Ruka Urheiluakatemia ja sen osana oleva Olympiavalmennuskeskus on valtakunnallinen toimija, jonka toimintaympäristöjen ja sisällön kehittämisessä Sotkamon kunnalla on merkittävä rooli. Lajivalikoiman laajentamisella on kyetty lisäämään Sotkamossa opiskelevien 2. asteen opiskelijoiden määrää. Tulevilla asunto- ja liikuntapaikkainvestoinneilla mahdollistetaan tämän kasvun jatkuminen.

- Uusi yläkoulu ja lukio-kirjasto

Uutta Tenetin yläkoulu on valmistunut kesällä 2024 ja lukuvuosi päästiin aloittamaan uusissa tiloissa. Lukio-kirjasto rakennus valmistuu vuoden 2024 lopulla ja otetaan käyttöön vuoden 2025 alussa. Toimivat, viihtyisät ja turvalliset tilat vahvistavat osaltaan kunnan vetovoimaa. Lisäksi molemmat hankkeet mahdollistavat huomattavasti paremmin ja laajemmin toiminnallisuuden kehittämisen uusien muunneltavien tilojen myötä.

- Sotekeskus 1- hanke

Sotkamon kunta ja Kainuun hyvinvointialue solmivat Sotekeskus I vuokraamisen esisopimuksen kesäkuussa 2024 ja rakentaminen käynnistyi syksyllä 2024. Sotekeskukseen tulee mm. hammashoidon megaklinikka ja asumisen yksiköitä.

- Lämpöliiketoiminta

Sotkamon kunta on vuokrannut lämpöliiketoiminnan Nevel Oy:lle vuoden 2026 puoliväliin saakka. Sotkamon kunta, Sotkan Voima Oy ja Nevel Oy ovat neuvotelleet lämpöliiketoiminnan jatkomalleista vuonna 2024 ja päätöksiä asiassa on odotettavissa vuoden 2025 aikana. Sotkamon kunnan omistama Sotkan Voima Oy on aloittanut toimintansa vuoden 2023 loppupuolella ja tulee jatkossa kunnan osalta vastaamaan lämpöliiketoiminnan omistuksesta ja sen käytöstä. Sotkan Voima Oy voi jatkossa toimia myös muilla energiateollisuuden osa-alueilla.

- Maankäyttö ja hankinta

Sotkamon kunnan tulee huolehtia tonttitarjonnasta asumisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Tähän päästään riittävällä raakamaareservillä, kaavoituksella ja tarvittavalla infrarakentamisella. Maanhankintaa tulee suorittaa tulevaisuuden tarpeita huomioon ottaen.

Vuoden 2024 aikana valmistuneiden uusien alueiden markkinointiin kiinnitetään huomiota vuonna 2025. Leivolanlahden ja Maisemakallion alueet tarjoavat uusia mahdollisuuksia pysyvään asumiseen ja vapaa-ajan rakentamiseen.

Vuoden 2025 aikana tullaan viemään eteenpäin useita kaavahankkeita, joista voi nostaa esimerkkinä kirkonkylän asemakaavan päivittämisen. Kaavahankkeita tulee käynnistymään niin kunnan kuin yksityisten toimesta.

Tulevaisuudessa tulee valmistautua teollisuuden tarpeisiin tulevien suurten maa-alueiden kaavoitukseen sekä tarvittaessa maanhankintaan. Kainuussa on näyttöä maankäytön tarpeista esimerkiksi datakeskusten osalta ja tulevaisuudessa uusia tarpeita tulee olemaan aurinkovoiman sekä vetytalouden osalta.

- Elinkeinojen painopistealueet

Sotkamon kuntastrategiassa 2025 tavoitteena on ekosysteemien syntymisen ja kehittymisen edistäminen kärkitoimialoillamme, joita ovat matkailu, malmit, marjat, maa- ja metsätalous sekä liikunta- ja urheilutoiminta. Näitä kokonaisuuksia pyritään vahvistamaan myös hanketoiminnan avulla. Tätä osa-aluetta vahvistettiin myös käynnistämällä Snowpolis Oy:n toiminta uudelleen vuonna 2024. Luodaan edellytyksiä alueelle tulemiseen sekä alueella pysymiseen koulutusmahdollisuuksilla, edistämällä osaavan työvoiman hankintaa ja tukemalla yleistä edunvalvontaa saavutettavuusasioissa. TE-uudistuksen kautta kunnille siirtyy aiemmin valtiolle kuuluneita elinkeinojen kehittämiseen liittyneitä toimintoja.

- Matkailu

Matkailumarkkinoinnin toimenpiteillä tuodaan Vuokatin matkailua esille Vuokatti kärjellä yhdessä Vuokatin Matkailukeskus Oy:n kanssa. Yksi keskeinen näkyvyyskanava on Vuokatti.fi portaali, jossa kuukausittain käy reilut 40 000 kävijää. Kansainvälisen matkailun kasvuun panostetaan hankkeiden ja markkinoinnin kautta. Vuokatin Matkailun kehittämissuunnitelma ja matkailumarkkinoinnin strategia ohjaavat yhdessä tulevien vuosien tavoitteita ja toimintamalleja matkailun kehityksen polulla.

Sotkamon kunnalla on myös vahva rooli matkailuinvestointien edistämässä maanomistuksen, kaa-voituksen ja markkinoinnin kautta.

2.5. TALOUSARVION 2025 OLENNAISET MUUTOKSET TOIMIALOITTAIN

Hallinnon toimiala

TE-uudistuksen mukaisesti Te-palvelut aloittavat 1.1.2025 osana Sotkamon kunnan hallinnon toimialan toimintaa. Valtion työ- ja elinkeinotoimistot eli TE-toimistot lakkautetaan. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työvoimapalveluista tulee osa kuntien peruspalveluja, samaan tapaan kuin esimerkiksi sivistyspalvelut.

Maan vuokraamiseen ja myyntiin liittyvät tulot siirtyvät ympäristö ja teknisen toimialan alle.

Kestävä kuntatalous -ohjelman mukaiset toimenpiteet.

Sivistyksen toimiala

Sivistyksen toimialan suurimmat euromääriin vaikuttavat muutokset ovat lapsimäärän muutoksen kautta syntyvät vähennykset varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen, vuoden 2025 palkankorotukset ja Kestävä kuntatalous -ohjelman toimenpiteet. Valtakunnan tasolla on tulossa muutoksia perusopetuksen tuntikehyksiin. Koulukuljetuksiin liittyvät kilpailutukset tuovat epävarmuutta palvelujen ostojen osa-alueelle.

Sivistyksen palveluihin liittyvät isot investoinnit valmistuvat vuoden 2024 aikana ja niihin liittyen on taloudellisia vaikutuksia vielä vuonna 2025.

Kestävä kuntatalous -ohjelman mukaiset toimenpiteet.

Ympäristö ja tekninen toimiala

Henkilöstömitoituksia tullaan tarkastelemaan vuoden 2025 aikana tukityöllistämismahdollisuuden poistussa ja eläkkeelle jääntien yhteydessä. Kohonneet energia ja raaka-aine kustannukset nostavat palveluiden ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden kustannuksia.

Kestävä kuntatalous -ohjelman mukaiset toimenpiteet.

2.6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

Kunnan taseessa olevan kumulatiivisen ylijäämän kehitys

Yleisesti kuntataloudessa taloutta voidaan pitää tasapainoisena, kun vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen tulee kattaa myös investointeja, jotta kuntatalous olisi kokonaisuudessaan tasapainossa. Tuloslaskelma saattaa olla tasapainossa (ylijäämäinen), mutta rahoituslaskelman toiminnan ja investointien välinen rahavirta osoittaa ns. alijäämän, jos investointeihin joudutaan ottamaan uutta lainaa.

Minimitavoite kuntien taloudenhoidossa on positiivinen vuosikate. Jos vuosikate on negatiivinen, joudutaan arjen menoista selviytymiseen ottamaan ns. syömävelkaa. Toimintakulujen kasvun

hillitseminen on tärkeää sekä tuloslaskelman pitämiseksi tasapainossa että investointien rahoittamiseksi. Lainakannan kasvua voidaan hillitä, jos vuosikate saadaan pidettyä korkeana, sillä riittävä vuosikate parantaa merkittävästi lainojen takaisinmaksukykyä ja vähentää uuden lainan tarvetta.

Kunnan taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä TA 2025 mukaan

	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Edellisten tilikausien ylijäämä	52 408 160	51 021 908	44 018 187	37 309 564	33 353 135	33 000 645
Tilinpäätös	-1 386 252	-7 003 721				
Talousarvio/taloussuunnitelma			-6 708 623	-3 956 429	-352 490	1 349 104
Kumulatiivinen ylijäämä vuoden lopussa yhteensä	51 021 908	44 018 187	37 309 564	33 353 135	33 000 645	34 349 749

Kunnan taseessa arvioidaan olevan vuoden 2025 lopussa kumulatiivista ylijäämää yhteensä noin 33,3 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuoden 2026 arvioidaan olevan alijäämäinen -352 490 euroa ja vuoden 2027 ylijäämäinen 1,35 milj. euroa. Vuoden 2027 lopussa taseessa arvioidaan olevan ylijäämää noin 34,3 milj. euroa. Ylijäämän määrään vaikuttaa olennaisesti vuoden 2025 tulos.

On hyvä muistaa, että todellinen kunnan talouden tasapainottaminen on paljon muutakin kuin kunnan tuloslaskelman tasapainottaminen. Yhtä lailla on perusteltua tarkastella kunnan talouden tilannetta laajemmin resurssilähtöisesti (kunnan tulorahoituksen, kassavarojen ja lainakannan tila), tarvelähtöisesti (kuntalaisten ja elinkeinoelämän tarpeet) sekä vastikelähtöisesti (hyvän vastikkeen antaminen verorahoille).

Sotkamon kunnassa käynnistettiin maaliskuussa 2024 Kestävä kuntatalous -ohjelma, joka toimii tasapainottamisohjelmaksi vuoteen 2027 saakka. Sotkamon kunnalla on ollut voimassa oleva talouden tasapainottamisohjelma vuodesta 2013 alkaen. Sotkamon kunnan edellinen talouden tasapainottamisohjelma oli voimassa vuoden 2025 loppuun mutta sote-uudistuksen mukanaan tuoma muutos kunnan tulopohjaan ja sitä kautta heikentynyt taloudellinen tasapaino vaati uuden ohjelman laadintaa nopealla aikataululla.

Kestävä kuntatalous -ohjelman toimenpiteinä ovat mm. toimintojen uudelleen järjestelyt, harkinnanvaraisten palvelujen karsiminen, henkilöstömäärän vähentäminen, perusopetuksen tuntikehyksen pienentäminen, varhaiskasvatuksen ryhmien vähentäminen, nuorisotoimen tehtäväjärjestelyt, omaisuuden myyminen sekä toiminnan kannalta epäolennaisista tiloista luopuminen ja kehittämishankkeet. Useimmat toimenpiteistä tulevat jäämään pysyviksi toimenpiteiksi kunnan käyttötalouteen. Näiden toimenpiteiden vaikutuksia tulee tarkastaa ja tarvittaessa päivittää tarvittavilta osin. Lisäksi Kestävä kuntatalous -ohjelman jatkoksi tullaan toteuttamaan vuonna 2025 varhaiskasvatuksen, koulujen, nuorisotoimen sekä näihin liittyvien tukipalveluiden palveluverkon suunnittelu, jonka tuloksena päätetään palvelujen järjestämisen malli ja toimipisteteet tulevaisuudessa.

Kestävä kuntatalous -ohjelma on pitkälti keskittynyt säästöjen etsintään ja kulujen karsimiseen. Vuoden 2025 aikana on myös pystyttävä löytämään kehittäviä toimenpiteitä, joilla pystytään lisäämään elinvoimaa ja sitä kautta vahvistamaan kunnan taloudellista kantokykyä. Vuonna 2025 valmistellaan uusi kuntastrategia, joka myös omalta osaltaan ohjaa ja linjaa tulevien vuosien kehittämissuuntia ja painopisteitä.

Pidemmällä aikavälillä huomiota tulee kiinnittää rakenteellisiin uudistuksiin, jotka ovat välttämättömiä esimerkiksi laskevien lapsimäärien vuoksi. Valtionosuusuudistuksen on nyt tavoitteena toteutua vuonna 2027 ja sen vaikutuksista Sotkamon kuntatalouteen ei vielä mitään ennakkotietoa.

Kuntatalouden tilaa tullaan tarkastelemaan vuoden 2025 aikana entistä vahvemmin myös kuntakonsernin näkökulmasta. Siksi on tärkeää, että kaikilla konsernin yhtiöillä on kestävä ja positiivisesti kehittyvän talouden tavoitteet.

Vuoden 2025 tulopohja kasvaa verotulojen osalta, kun kaivosvero ja kunnallisveroprosentin nosto vaikuttavat tulojen kertymiseen positiivisesti. Maksutuottoja ja maksutasoja tulee tarkastaa vastaamaan yleistä kustannustason nousua, joka viime vuosina on palveluntuottajien suunnasta ollut todella nopeaa.

Omassa toiminnassa tulee löytää kustannustehokkaampia toimintamalleja ja tehdä tarkkaa vertailua esimerkiksi hankinnoissa leasing- ja omistamisratkaisujen välillä. Samalla tavalla myös palvelujen tuottamisessa on tarkasteltava, onko palvelu omana työnä vai ostopalveluna kustannustehokkaampi vaihtoehto. Henkilöstön rekrytoinneissa on pyrittävä löytämään tasapaino henkilöstön saatavuuden, ennakoiden rekrytointien sekä palkkakustannusten nousun kesken.

2.7. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kunnanvaltuusto on päättänyt 29.4.2019 § 34 Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja kunnanhallitus on 4.6.2019 § 119 päättänyt tarkemmista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeista.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä, toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu 22 kunnan perustehtävään, toimintaympäristö analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin. Riskienhallinta sisältää kunnan tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamisen, arvioinnin ja priorisoinnin sekä tuloksellisen hallinnan. Kuntastrategian, toiminnan ja talouden sekä sisäisen valvonnan tavoitteet pyritään yhdistämään, jotta sisäinen valvonta ja riskienhallinta eivät jää erillisiksi toiminnoiksi.

Kuntakonsernin ja omistajaohjauksen näkökulmasta konserniyhtiöiden laadukasta päätöksentekoa ja riskienhallintaa edistetään konserniohjeen määräyksillä, asiantuntevilla hallituksen jäsenillä sekä velvollisuudella hankkia kunnan kanta asiaan konserniohjeessa määritellyissä asiakokonaisuuksissa ennen päätöksentekoa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Sotkamon kunnalle uuden konserniohjeen (18.6.2019 § 57), jonka keskeisinä periaatteina ovat toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen sekä tiedonkulun tehostuminen. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt myös (26.8.2019 § 65) hyvän hallinto- ja johtamistavan Sotkamon kuntakonsernissa, joka täydentää em. kunnan konserniohjetta sekä kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta ja perusteita.

Kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Hallintosäännön mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu tarkemmin tasoittain ja toimialueittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttajat vastuualueineen:

Toimija	Tehtävä ja vastuu
Kunnanvaltuusto	<p>Vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.</p> <p>Päätää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.</p> <p>Valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä tilintarkastusyhteisön kunnan ja kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastamista varten.</p> <p>Hyväksyy konserniohjeen.</p> <p>Käsittelee tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen hyväksymisen yhteydessä kunnanhallituksen selonteot sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä konsernivalvonnasta.</p> <p>Hyväksyessään tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun ja tilintarkastuskertomuksen perusteella valtuusto päättää myös vastuuvapaudesta tilivelvollisille.</p>
Tarkastuslautakunta	<p>Vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa.</p> <p>Voi esittää arviointikertomuksessaan arvionsa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.</p>
Tilintarkastaja	<p>Tarkistaa onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetty asianmukaisesti.</p> <p>Tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen.</p>
Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja	<p>Operatiivinen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta sekä tuloksellisuudesta.</p> <p>Kunnanhallitus on lisäksi velvollinen antamaan osana toimintakertomusta selonteot sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä kunnassa ja kuntakonsernissa.</p>
Lautakunnat ja tytäryhteisöjen hallitukset	<p>Vastaa omalla tehtävä-/toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.</p>
Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat	<p>Vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueillaan sekä raportoivat niiden järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle.</p>

Toimialojen johtajat	Vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueillaan sekä raportoivat niiden järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle. Toimialajohtajien vastuulla on lisäksi yhteistyön kehittäminen oman vastuualueensa sisällä liittyen sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan.
Esimiehet	Vastaavat siitä, että henkilöstö on myös tietoinen tehtävistään. Ohjaavat ja valvovat alaistensa toimintaa.
Henkilöstö	Riskien tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja raportointi omissa tehtävissään. Toimiminen annettujen ohjeiden mukaan. Jokainen kunnan palveluksessa oleva pyrkii omalta osaltaan saavuttamaan yksikölle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallintaprosessin osalta on koulutettu esihenkilöitä.

Esihenkilöiden ja koko henkilökunnan tulee tiedostaa ja ymmärtää riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan käsitteiden ja eri toimijoiden tehtävien ja vastuiden määrittelyt, reagoitivelvollisuus sekä tilivelvollisuudet.

Sotkamon kunnalla on käytössä EU-direktiivin mukainen Whistleblower-ilmoituskanava.

3. STRATEGIAPERUSTA

3.1. SOTKAMON KUNTASTRATEGIA

Sotkamon kuntastrategia vuosille 2022–2025 päivitettiin kunnanvaltuustossa 30.5.2023.

Kuntastrategia määrittää keskeiset linjaukset tulevaisuuden tahtotilasta ja toimii kunnan arkijohtamisen ja päätöksenteon peruskivenä. Kunnan keskeiset suunnitelmat, ohjelmat ja linjaukset sekä talousarvio toteuttavat strategiaa. Strategian toteutumista arvioidaan keskeisten mittarien ja indikaattorien avulla. Tärkeänä osana strategiaa ovat innovatiivisuus ja yhteistyö. Tarvitaan kokeilukulttuuria ja rohkeata asioiden eteenpäin viemistä. Strategian käytännön toteutuksessa tarvitaan vahvaa viestintää.

Keskeiset arvomme ovat kaukoviisuus, vastuullisuus ja lapsiystävällisyys. Arvomme antavat hyvän kuvan niistä kokonaisuuksista, joita pidämme päätösten valmistelun ja päätöksenteon pohjana sekä ohjaavina tekijöinä. Esimerkkeinä tästä voidaan nostaa lapsivaikutusten arviointi eri päätösten yhteydessä.

Sotkamon kunta rakentaa kuntalaistensa hyvinvointia kehittämisen ja tulevaisuuteen suuntavien investointien kautta. Kasvavan Sotkamon menestystarinan kärkiteemoina ovat:

1. Hyvinvointi edellä huomiseen
2. Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen
3. Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo

Kuntastrategian toteutumista seurataan koko valtuustokauden ajan.

SOTKAMON KUNNAN STRATEGIA 2025
Kultamunien kotipesä

VISIO
Kasvavan Sotkamon menestystarina

TOIMINTA-AJATUS
Yhdessä rohkeasti eteenpäin

KÄRJET
Hyvinvointi edellä huomiseen
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo

ARVOT
Kaukoviisuus
Vastuullisuus
Lapsiystävällisyys

3.2. SOTKAMON ELINVOIMAHOJELMA

Kunnanvaltuusto hyväksyi kesäkuussa 2022 elinvoimajaoston valmisteleman uuden vuosien 2022–2025 elinvoimaohjelman. Ohjelman painopisteenä toimivat Mainettaan markkinoiva Sotkamo, Yrittäjyyttä, yhteistyötä sekä työpaikkaomavaraisuutta edistävä Sotkamo, Saavutettava Sotkamo, Investoiva tapahtumien Sotkamo, Huoltovarma ja kaukoviisas sekä vastuullinen Sotkamo osa-alueet.

Elinvoimaohjelma on yksi tärkeimmistä talousarviosuunnittelua ohjaavia asiakirjoja ja sen vaikutukset näkyvät käyttötalouden lisäksi investointiohjelmassa sekä rekrytoinneissa.

Sotkamon kunnan elinvoimaohjelma löytyy kunnan kotisivuilta:

<https://www.sotkamo.fi/wp-content/uploads/2022/08/Sotkamon-elinvoimaohjelma-2022-2025.pdf>

3.3. SWOT-ANALYYSI VUODELLE 2025

<p>Vahvuudet, jotka vievät kunnan kehitystä eteenpäin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimivat kunnan peruspalvelut tasapuolisesti eri ikäryhmien näkökulmasta - Oma lukio ja lukion erityistehtävä - Olympiavalmennuskeskuskokonaisuus - Monimuotoinen ja puhdas luonto - Aktiiviset kylät - Osaava ja motivoitunut henkilöstö - Turvallisuus - Erinomaiset liikuntamahdollisuudet - Kaivannaistoimialan toiminta - Vahva maa- ja metsätalous, marjat - Yritysten nettomäärän kehitys - Sotkamo-Vuokatti Masterplan 2030 - Sotkamon kirkonkylän Masterplan - Kunnan vahva sijoitusvarallisuus - Toimintaa ohjaavat strategiat ja ohjelmat - Vuokatin matkailun kehittyminen - Kunnan ja kuntakonsernin taseen tilanne - Kuntamarkkinointi - Kunnan vetovoimaa lisäävät investoinnit (mm. Tenetti ja Lukio-Kirjasto) - Onnistunut maapolitiikka ja maanhankinta sekä kaavoitus - Tonttitarjonnan monipuolisuus - Lisääntynyt kulttuuritarjonta - 3. sektorin aktivoituminen - Kuntaorganisaation kehittymistä tukevat rekrytoinnit - Lapsiystävällinen kunta-toimintamalli - Kuntarajat ylittävä yhteistyö - Korjausvelan hallinta (kunnallistekniikka, rakennuskanta) 	<p>Mahdollisuudet eli tekijät, jotka auttavat saavuttamaan päämäärät ja vievät kehitystä eteenpäin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uusien investointien saaminen Sotkamoon - 3. sektorin hyödyntäminen - Työperäinen maassamuutto ja maahanmuutto - Vahva identiteetti ja kotiseutuylpeys; paluumuuttajat - Aktiivisten kylien uudet palvelut ja työpaikat - Uusien pk-yritysten syntyminen - Kaivannaisteollisuuden klusteri - Jalostusteollisuuden vahvistuminen - Nykyaikaiset ja muunneltavat palvelujen tilaratkaisut - Hiukan alueen kehittäminen - Hyvinvointialueuudistus - TE-uudistuksen toteutuminen - Rahastokanavien hyödyntäminen - Työnteon ja asiakaspalvelun uudet mallit (mm. etättyö ja digipalvelut) - Kulttuuritoiminnan kehittyminen - 3. asteen lisääntyvä koulutustarjonta - Lisääntyvä asuntotarjonta - Kunnan monipuolistuva kokonaistulokertymä - Myönteinen väestökehitys - Kunnan yhtiöiden kehittyminen - Edunvalvonta - Rakennerahastojen erimuodot - Positiivisuuden kierre - Korkeiden lasku - Tulevaisuuden energiaratkaisut ja investoinnit - Valtionosuusuudistus
<p>Heikkoudet, jotka vaikeuttavat toimintaa tai hidastavat kehitystä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Venäjän hyökkäys Ukrainaan - Yksityissektorin investointiresurssien puute ja uskallus - Yksityisen sektorin rahoitushaasteet - Kustannusten hallinta ja ohjaus muuttuneessa maailmantilanteessa - Harvaan asutun alueen haastavat olosuhteet - Huoltosuhteen kehitystrendi - 2. asteen jälkeisen koulutustarjonnan kapeus - Epävarmuus liikenneyhteyksistä - Vuokra-asuntotarjonta - Inflaatio ja korkomaailma - Kunnan kasvanut lainamäärä ja rahoituskulut 	<p>Riskitekijät, jotka vaikeuttavat päämäärien saavuttamista ja ovat riski toiminnalle tulevaisuudessa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pandemiat - Talouden ja turvallisuuden äkilliset muutokset - Julkisen talouden velkaantuminen - Muutokset alueen työllisyystilanteessa - Digitalisaation riittämätön hyödyntäminen - Suhdanneherkät ja kapeat työmarkkinat - Väestön ikääntyminen - Ikäluokkien pieneneminen - Kunnan taloudellisen kantokyvyn ylittävät palkkaratkaisut - Saavutettavuuden esteet elinkeinoelämän kehittymiselle - Osaavan työvoiman saatavuus - Riittämätön vuokra-asuntojen tarjonta kysynnän kasvaessa - Korkeiden nousu - Kunnan tulevien investointien rahoittaminen - Ihmisten eriarvoistuminen - Verotulokertymän kehitys - Saavutettavuus - Negatiivisuuden kierre - Valtionosuusuudistus

4. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Kunnan on laadittava ja hyväksyttävä vuoden 2024 loppuun mennessä seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Tässä tapauksessa taloussuunnitelma ulottuu vuoteen 2027 saakka.

Kuntalain talousarvio- ja -suunnitelmasäännöksiä tarkoituksena on varmistaa kunnan tehtävien ja talouden oleminen kestäväällä pohjalla ja tasapainossa. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoitujen talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä toimintaympäristön muutokset. Taloussuunnitelmassa ja -arviossa esitetään tavoitteiden toteutumisen edellyttämät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarviossa valtuusto hyväksyy talousarviovuoden sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio on oikeudellisesti sitova, mutta taloussuunnitelma on vain ohjeellinen; ainoastaan alijäämän kattamiseksi esitetyt toimenpiteet ovat sitovia.

Talousarvioasetelma muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa asetetaan kunnan varsinaiselle toiminnalle tavoitteet ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto päättää käyttötalousosan kokonaisuuksista, joille tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot asetetaan. Käyttötalousosan budjetti hyväksytään toimialoittain.

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot ovat toimialoittain sitovia nettomenojen osalta kohderahoitteisissa määrärahoissa. Budjettirahoitteiset määrärahat ovat sitovia toimialoittain bruttona (menot ja tulot).

Toimielimet hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa esitetään kunnan kokonaistalouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot sekä suunnitelman mukaiset poistot käyttöomaisuudesta. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan se, kuinka kunnan tilikaudelle jaksotettu tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden kulumisesta kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmassa määritetään myös kunnan vuosikatteen taso eli tulo-rahoituksen määrä, joka on mahdollista kohdentaa investointien rahoitukseen ja/tai lainojen lyhennyksiin. Kirjanpidollisesti eriytetty vesihuoltolaitos on esitetty myös erikseen.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa esitetään meno- ja tuloarvioina pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, niiden lyhennykset, ottolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa kertoo kunnan rahoitustarpeen ja palvelujen järjestämisen vaikutukset maksuvalmiuteen.

Investointiosa

Investointiosassa esitetään ja ohjataan kunnan investointeja. Se sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille. Investointiosan määrärahat valtuusto hyväksyy investointiryhmittäin (kiinteä omaisuus, talonrakennus, julkinen käyttöomaisuus, irtain omaisuus, kaukolämpölaitos, vesihuoltolaitos ja arvopaperit). Valtuustoon nähden sitovana eränä huomioidaan em. investointiryhmien tulo- ja menoarviot bruttoperiaatteen mukaisesti.

Lähde: Kuntaliitto, Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma 2022.

4.1. TALOUSARVION SITOVUUS

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimielimille euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Talousarvion yleisperustelut ovat informatiivisia, ja niitä ei ole tarkoitettu sitoviksi talousarvion osaksi. Talousarvion toimialoittaiset perustelut ovat ohjeellisesti sitovia. Toimialojen tulee noudattaa perustelujen ja asetettujen painopistealueiden kuvaamaa toiminnallista linjaa.

Strategisten tavoitteiden menestystekijät arviointikriteereineen ovat sitovia valtuustoon nähden. Tarkastuslautakunta seuraa näiden valtuuston tavoitteiden toteutumista ja raportoi niistä valtuustolle.

Sotkamon kunnan käyttötalousosan rakenne on seuraava (raportointitasot lihavoitu)

Hallinnon toimiala	Sivistyksen toimiala	Ympäristö- ja tekninen toimiala
Vaalit Tilintarkastus Rahoitus Kunnanvaltuusto Kunnanhallitus Hallintopalvelut Hallintopalvelut Henkilöstöpalvelut Viestintä ICT-palvelut Elinkeinopalvelut Elinkeinopalvelut Matkailupalvelut Työllistymistä tukevat palv. Työnantaja-asiakkaiden palv. Lakisäät. hlöasiakk. palv. Kunnan muut työllisyyspalv. Kunnan kotoutumishjelma Kotoutumisen ed. palvelut Kotoutumiskoulutus Työllistämispalvelut Joukkoliikenne Maaseutupalvelut Talouspalvelut	Sivistyspalveluiden hallinto Varhaiskasvatus Varhaiskasvatuksen hallinto Päiväkotihoido Perhepäivähoito Ryhmäperhepäivähoito Muu varhaiskasvatus Esiopetus Perusopetus Perusopetus Aamu- ja iltapäivätoiminta Lukio Vuokatti-Ruka urheiluakatemia Vuokatti-Ruka urheiluakatemia OVK Vuokatti-Ruka Vapaa-aikapalvelut Liikuntapalvelut Kansalaisopisto Kirjastopalvelut Museopalvelut Kulttuuripalvelut Nuorisopalvelut	Teknisten palveluiden hallinto Kunnallistekniset palvelut Liikennealueet Kaavatiet Yksityistiet Yleiset alueet Hulevesiviemäri Puistot ja viheralueet Satamapalvelut Liikunta-alueet Varikko Energiahuoltopalvelut Jätehuoltopalvelut Maa- ja vesialueet Maa- ja metsätilat Tilapalvelut Tilapalveluiden hallinto Tilapalvelut Ateria- ja puhtaanapitopalvelut Ateriapalvelut Puhtaanapitopalvelut Ruoka-apu Ympäristötoimen palvelut Mittauspalvelut Kaavoituspalvelut Rakennusvalvonta Ympäristön suojelu Ympäristöterveydenhuollon palvelut Terveysvalvonta Eläinlääkintä Vesi- ja viemärlaitos Vesihuollon järjestäminen ja Vesilaitos Viemärlaitos Hulevesiviemärointi

Taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen seuranta

Talousarvion toteutumisesta koko kunnan tasolla raportoidaan kunnanhallitukselle kuukausittain. Talousarvion toteumasta toimialoittain raportoidaan lautakunnille ja kunnanhallitukselle 30.4., 31.8. ja 31.12. kirjanpidon tilanteen mukaan. Tiedot saatetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle ja kunnanvaltuustolle kokousaikataulun mukaisesti.

4.2. MÄÄRÄRAHAT SITOVUUSTASOITTAIN

	Sitovuus *)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Hallinnon toimiala	N	8 051 281	928 600
Ympäristö- ja tekninen toimiala	N	18 836 247	14 329 867
Sivistyksen toimiala	N	31 470 663	3 216 223
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		31 012 000
Valtionosuudet	B		7 931 790
Korkotuotot	B		4 100
Muut rahoitustuotot	B		5 062 094
Korkokulut	B	2 058 983	
Muut rahoituskulut	B	594 894	
Satunnaiset erät	B		
INVESTOINTIOSA			
Kiinteä omaisuus	N	-250 000	400 000
Talonrakennus	N	8 340 000	290 000
Julkinen käyttöomaisuus	N	1 474 000	699 000
Irtain omaisuus	N	832 000	33 000
Kaukolämpölaitos	N		
Vesihuoltolaitos	N	600 000	
Arvopaperit	N	300 000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	B		
Antolainasaamisten vähennys	B		
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		20 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	9 005 423	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	10 000 000	
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen	B		7 406 817
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		91 313 491	91 313 491

*) N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio

5. KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN TOIMIALOITTAIN

5.1. HALLINNON TOIMIALA

Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren

Toimialan tehtävä

Hallinnon toimialan tehtävä on huolehtia vaalien, tilintarkastuksen, tarkastuslautakunnan, kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, vaikuttamistoimielinten, yleishallinnon, elinkeino-, matkailu- työllisyys- ja maatalouspalvelujen toimintaan liittyvistä hallinnollisista tehtävistä ja muista yleisistä toimintaedellytyksistä. Talouden ja konserniohjauksen yhteensovittamisesta, sekä strategisesta maankäytöstä. Hallinnon tehtäviä on myös hoitaa koko organisaation henkilöstöhallinnon, yhteistoiminnan, viestinnän ja ICT:n yhteensovittamisesta ja rajapinnoista.

Talousarviovuoden 2025 näkymä

Sotkamon kunnan kuntastrategia ja ohjelmat ovat voimassa vuoden 2025 loppuun saakka. Valtuusto päivitti kuntastrategian keväällä 2023. Hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyön, toimintamallien ja työnjaon kehittäminen jatkuu.

Hallinnon eri vastuualueilla jatketaan toimialaohjelman, työllisyysohjelman, elinvoimaohjelman, hyvinvointisuunnitelman, Digitielikartan, Lapsiystävällisen kuntamallin ja viestintäsuunnitelman toteuttamista.

Sotkamon lapsiystävällinen kunta -mallin toinen toimintasuunnitelmakauden toimenpiteiden toteutus alkaa. Hallintopalvelut ovat erityisesti mukana viestintä- ja koulutussuunnitelmien toimeenpanossa. Toisella toimintakaudella päätöksenteossa vahvistetaan lapsivaikutusten arviointia ja osallistavaa budjetointia.

Sunnuntaina 13.4.2025 toimitetaan samanaikaisesti kuntavaalit ja aluevaalit. Ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä kotimaassa molemmissa vaaleissa vastaa kunta. Molemmilla vaaleilla on samat aikataulut.

Kunnan sijoitusvarallisuuden hoitaminen tehdään edelleen yhdessä kilpailutettujen varainhoitajien kanssa. Vuonna 2025 toimeenpannaan Kestävä kuntatalous -ohjelmaa.

1.1.2025 lähtien TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi ja valtion työ- ja elinkeinotoimistot eli TE-toimistot lakkautetaan. Muutoksen tärkein tavoite on vahvistaa alueen elinvoimaa. TE-palvelujen siirto tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Omassa kunnassa tunnetaan hyvin asukkaat ja paikallinen elinkeinoelämä. Työnhakija- ja työnantaja-asiakkaille voidaan räätälöidä yksilöllisiä, paikallisiin tarpeisiin sopivia palveluja. Kuntien paikallistuntemuksen ansiosta työn ja tekijöiden kohtaamista voidaan monin eri tavoin tehostaa.

1.1.2025 alkaen laki kotoutumisen edistämisestä velvoittaa kuntia yhä paremmin huolehtimaan maahanmuuttajan kotoutumisesta. Kunnan tulee järjestää maahanmuuttajan alkuvaiheen palvelut ja huolehtia kunnan peruspalveluiden soveltuvuudesta maahanmuuttajille, tarjota maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa sekä järjestää muita kotoutumisohjelmaan sisältyviä palveluita ja kehittää omia palveluita osaksi sitä.

Talousarvion laadinnan yhteydessä hallinnon toimiala on analysoinut toimialan toimintaympäristön muutoksia, tunnistanut tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioinut niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatinut tarvittavat suunnitelmia ja toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Riskit jaotellaan neljään pääryhmään: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit, sekä vahinkoriskit.

Maailmanlaajuisten talous- ja turvallisuustilanteiden edelleen muuttuminen aiheuttaa riskejä hallinnon toimialan toimintaympäristössä. Riskit voivat kuulua kaikkiin neljään riskien pääryhmään ja voivat koskea toimialan kaikkia hallinnon vastuualueita. Turvallisuusriskien hallitsemiseksi laaditaan valmiuden kehittämissuunnitelma ja aloitetaan siinä sovittujen toimenpiteiden systemaattinen toteuttaminen, parannetaan tietoturva ja harjoitellaan erilaisissa uhkatilanteissa toimimista.

TE-palveluiden siirtyminen kunnan tehtäväksi ja TE-palvelujen henkilöstö- ja toimitilamuutokset lisää riskejä kaikissa neljässä riskien pääryhmässä. Taloudellinen riski on merkittävä johtuen rahoituksen pienentymisestä, työllisyystilanteen epävarmuudesta ja taloudellisen vastuun siirtymisestä kunnalle jo työttömyyden varhaisessa vaiheessa.

Toimintaympäristön, työn määrän ja tehtävien muutokset voivat lisätä henkilöstön psykofyysistä kuormitusta. Kuormitusta pyritään vähentämään kulloisenkin tilanteen mukaisilla toimintaohjeilla, riittäväillä henkilöstöresursseilla ja varhaisen tuen mallin mukaisilla toimenpiteillä työnohjauksen keinoin ja yhdessä työterveyshuollon kanssa, sekä työtehtäviä ja lomaa järjestelemällä mahdollisuuksien mukaan.

Toiminnallisista riskeistä on tunnistettu henkisen ja väkivallan uhan riskit. Niihin varaudutaan työllisyyspalveluissa toimitilaturvallisuutta parantamalla ja koko toimialalla työpaikkojen riskien kartoituksella.

Kunnan ja Kainuun hyvinvointialueen yhdyspinta aiheuttaa riskejä mm. ennaltaehkäisevässä työssä, tukipalveluissa ja tilajärjestelyissä, sekä yleisesti taloudessa ja lakisääteisten palvelujen hoitamisessa. Riskitasot ovat kuitenkin pienemmät kuin edellisenä vuonna, koska yhteistyömuotojen määrittely ja yhteistyön tekeminen ovat kehittyneet.

Yhteistyöstä toimialan sisällä, toimialojen välillä ja eri yhteistyötahojen kanssa tulee kehittää avoimesti ja kokeilukulttuuria käyttöönottamalla.

Henkilöstöriski on toimialalla hieman pienentynyt. Henkilöriski on kohonnut työllisyyspalveluissa ja talous- ja henkilöstöhallinnon palveluissa. Toimenpiteet riskin pienentämiseksi ovat riittävien resursien varmistaminen onnistuneilla rekrytoinneilla ja perehdytyksellä, keskeisten palveluprosessien tunnistaminen ja kuvaaminen, tehtäväkuvien päivittäminen, sijaisten nimeäminen ja digitalisaation hyödyntäminen. Avainhenkilöiden pitkät poissaolot on tunnistettu toimialan riskiksi, siihen varautumista tehdään myös edellä mainituin keinoin. Fasilitointitaitojen osaamisella ja käyttämisellä on jatkossa mahdollista pienentää eri riskejä.

Vaalien järjestämisessä riskeinä on tietoturvariskit ja liikkuvan äänestyspaikan toimintariski, sekä henkilöstön jaksaminen ja riittävyys vaalitehtäviin. Niihin varaudutaan tietoturvan koventamisen toimenpiteillä ja mahdollisuuksien mukaan perehdyttämällä ja rekrytoimalla uusia henkilöitä vaalitehtäviin. Uuden valtuustokauden toiminnan käynnistämiseen tarvitaan riittävästi resursseja ja koulutusta.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	137 429	99 300	203 100	191 500	210 500
MAKSUTUOTOT	800	0	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	455 146	722 704	627 500	625 500	625 500
MUUT TOIMINTATUOTOT	243 517	1 012 000	98 000	98 000	98 000
TOIMINTATUOTOT	836 893	1 834 004	928 600	915 000	934 000
HENKILÖSTÖKULUT	-2 409 598	-2 578 625	-2 337 614	-2 252 088	-2 239 925
PALVELUJEN OSTOT	-3 261 047	-3 053 953	-3 859 403	-3 886 813	-3 903 713
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-95 299	-69 850	-43 650	-42 620	-43 920
AVUSTUKSET	-438 031	-565 850	-1 492 350	-1 381 850	-1 361 850
MUUT TOIMINTAKULUT	-256 630	-391 956	-318 264	-317 864	-317 864
TOIMINTAKULUT	-6 460 604	-6 660 234	-8 051 281	-7 881 235	-7 867 272
TOIMINTAKATE	-5 623 711	-4 826 230	-7 122 681	-6 966 235	-6 933 272
VEROTULOT	24 560 700	24 763 980	31 012 000	34 199 000	34 837 000
VALTIONOSUJEDET	4 834 310	6 954 854	7 931 790	8 000 000	8 000 000
KORKOTUOTOT	2 179	0	4 100	4 100	4 100
MUUT RAHOITUSTUOTOT	4 360 249	4 467 705	5 062 094	5 078 500	6 078 500
KORKOKULUT	-1 418 010	-1 967 580	-2 058 983	-1 500 000	-1 300 000
MUUT RAHOITUSKULUT	966 378	-147 805	-594 894	-631 300	-631 300
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 910 796	2 352 320	2 412 317	2 951 300	4 151 300
VUOSIKATE	27 682 095	29 244 924	34 233 426	38 184 065	40 055 028
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 861	-46 050	-46 050	-46 050	-46 050
TILIKAUDEN TULOS	27 672 233	29 198 874	34 187 376	38 138 015	40 008 978
POISTOERON MUUTOS	81 780	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	27 754 014	29 198 874	34 187 376	38 138 015	40 008 978

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	137 429	99 300	203 100	191 500	210 500
MAKSUTUOTOT	800	0	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	446 646	722 704	627 500	625 500	625 500
MUUT TOIMINTATUOTOT	196 975	1 012 000	98 000	98 000	98 000
TOIMINTATUOTOT	781 851	1 834 004	928 600	915 000	934 000
HENKILÖSTÖKULUT	-2 409 598	-2 578 625	-2 337 614	-2 252 088	-2 239 925
PALVELUJEN OSTOT	-3 195 532	-3 053 953	-3 846 558	-3 873 968	-3 890 868
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-92 586	-69 850	-43 650	-42 620	-43 920
AVUSTUKSET	-438 031	-565 850	-1 492 350	-1 381 850	-1 361 850
MUUT TOIMINTAKULUT	-172 985	-310 199	-221 223	-220 823	-220 823
TOIMINTAKULUT	-6 308 731	-6 578 477	-7 941 395	-7 771 349	-7 757 386
TOIMINTAKATE	-5 526 881	-4 744 473	-7 012 795	-6 856 349	-6 823 386
VEROTULOT	24 560 700	24 763 980	31 012 000	34 199 000	34 837 000
VALTIONOSUUDET	4 834 310	6 954 854	7 931 790	8 000 000	8 000 000
KORKOTUOTOT	2 179	0	4 100	4 100	4 100
MUUT RAHOITUSTUOTOT	4 360 249	4 467 705	5 062 094	5 078 500	6 078 500
KORKOKULUT	-1 418 010	-1 967 580	-2 058 983	-1 500 000	-1 300 000
MUUT RAHOITUSKULUT	966 378	-147 805	-594 894	-631 300	-631 300
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 910 796	2 352 320	2 412 317	2 951 300	4 151 300
VUOSIKATE	27 778 926	29 326 681	34 343 312	38 293 951	40 164 914
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 861	-46 050	-46 050	-46 050	-46 050
TILIKAUDEN TULOS	27 769 064	29 280 631	34 297 262	38 247 901	40 118 864
POISTOERON MUUTOS	81 780	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	27 850 844	29 280 631	34 297 262	38 247 901	40 118 864

Vuoden 2025 toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategia 2022–2025	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite vuodelle 2025	Toimenpide	Mittari
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Uusien vuonna 2024 valmistuneiden kaava-alueiden rakentaminen alkaa	Jatketaan omakotitalo- ja loma-asutontonttien markkinointia	Myydyt/vuokratut tontit
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Osaavan työvoiman saatavuuden edistäminen, kaikkien kohderyhmien työllistymisen edistäminen, työssä olevien työnhakijoiden määrän kasvu	Oppisopimuspaikkojen etsiminen, oppilaitosyhteistyön kehittäminen, osa-aikatyössä olevien lisätyön edistäminen	Alkaneiden oppisopimusten määrä Osa-aikatyössä ja koko-aikatyössä olevien työnhakijoiden määrä
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Vahva ja monipuolistunut elinkeinotoiminta	Edistetään uusien hankkeiden syntymistä ja osallistutaan elinkeinoja kehittäviin hankkeisiin	Käynnissä olevien hankkeiden määrä
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Edistetään yritysten toimintaedellytyksiä alueellamme	Neuvonta- ja koulutuspalveluiden tarjoaminen, rekrytoinnin tukeminen (mm. taloudelliset tuet)	myydyt/vuokratut tontit
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Edistetään uusien innovaatioiden syntymistä	Kannustetaan yrittäjiä Aktiivitalan palvelusetelin käyttöön	Aktiivitalan palvelusetelin määrä 5
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Vahvistetaan päätöksentekijöiden sitoutumista kuntastrategiaan.	Otetaan käyttöön maaseutuvaikutusten arviointi -työkalu	Keskeisten päätösten perusteluissa tuodaan esille maaseutuvaikutuksia.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Tekoälyperusteiset kehitystyöt	Kartoitetaan tekoälyn hyödyntämistä ja koulutustarpeita osana palveluiden kehittämistä	Kartoitus on tehty ja alustavia kokeiluja toteutettu
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Esihenkilöiden työkykyjohtaminen vahvistuu	Koulutetaan esihenkilöitä haastavien tilanteiden puheeksi ottoon. Päivitetään työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen toimintamallit.	Toimintamallit päivitetty. Sairaspoissaolot eivät kasva.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Henkilöstön ja työyhteisöjen taidot muutostilanteissa vahvistuvat	Kehittämishankkeen työkalut ovat koko henkilöstön saatavilla ja käytössä	Fasilitointiverkosto hyödynnettävissä työyhteisöjen tueksi
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Sisäisten viestintäkanavien vahvistaminen	Tehostetaan olemassa olevien kanavien käyttöä	Käyttöaste Aktiivinen sisällöntuotanto
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Lujitetaan ulkoista työnantajainnetta	Arvioidaan työnantajainnetta ja toteutetaan markkinointitoimenpiteitä	Hakijamäärä avoimiin työpaikkoihin
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Varautumisen tason kattavuus organisaatiossa on hyvä	Laaditaan varautumisen kehittämissuunnitelma. Varautumisen kehittäminen resursoidaan.	Kehittämissuunnitelma laadittu ja toimenpiteitä toteutettu
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Valmiussuunnitelman yleinen osa ajan tasalla	Valmiussuunnitelman yleinen osa päivitetään	Valmiussuunnitelman yleinen osa on hyväksytty.
Hyvinvointi edellä huomioon	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Edistetään työpaikkojen hyvää päihdekulttuuria	Levitetään tietoisuutta kunnan päihdeohjelmasta ja vaikutetaan työpaikkojen päihdekulttuuriin viestinnällisin keinoin vahvistamalla päihhteettömyyttä.	Kunnan päihdeohjelma on lisätty osaksi perehdytysohjeita ja päihdeohjelma käydään läpi esihenkilöinfossa vähintään kerran vuodessa.

Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Mahdollisemman moni työnhakija-asiakas työllistyy 3kk siellä. Pitkäaikaistytöttömien määrä vähenee.	Aktiivinen yhteistyö työmarkkina-alueen työnantajien kanssa (piilotyöpaikat), valmentavan työn tiivistäminen asiakastyössä, oman palvelutuotannon kehittämisen	Työttömien osuus työvoimasta alle 6 %. Pitkäaikaistytöttömien määrä vähenee. (vuoden keskiarvo). Virtaluku yli 3kk työttömyyteen laskee (v.2024 1–8 kk keskiarvo 38,4 %). Työhön, koulutukseen ja yrittäjyyteen päättäneiden työhakujen keskiarvoinen määrä kasvaa. Työttömyysetuuksien maksuosuuden määrä laskee.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Nuorten alle 29-vuotiaiden tutkintoa vailla olevien nuorten työnhakijoiden määrä vähenee.	Verkostoyhteistyön tehostaminen, koulutuspalveluiden kehittäminen	Kouluttamattomien alle 29-vuotiaiden työnhakija-asiakkaana ja työttömänä olevien määrä laskee. (10/2024 29-henkilöä)
Hyvinvointi edellä huomiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Talousarvion sitovuuden noudattaminen	Strategiset tavoitteet ohjaavat toimintaa. Talousarvion jatkuva seuranta kuukausittain valmistuvilla talousraporteilla.	Jatkuvan seurannan lisäksi 3 krt/v osavuosi-katsaus toimialoitain, jossa talousarvion ja toteutusten vertailu.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Taloushallinnon järjestelmäuudistuksen alkuvaiheessa seurattava talouslukujen oikeellisuutta.	Järjestelmien käyttöönoton alkuvaiheessa tehokas seuranta ja tarkastukset.	Oikeat, riittävät ja ajantasaiset talousluvut. Ensimmäisen tilinpäätöksen laatiminen uudella järjestelmällä.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Taloushallinnon järjestelmäuudistuksessa seurattava henkilöstön riittävyttä ja osaamisen tasoa.	Riittävät ja säännölliset koulutukset. Ajantasaiset ohjeet järjestelmien käyttämiseen. Taloushenkilöstön pysyvyyden varmistaminen.	Järjestelmän sujuva ja tehokas käyttäminen.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Talousraportoinnin aikataulun noudattaminen, raportoitavien tietojen oikeellisuuden varmistaminen.	Raportoinnin automatisoinnin edistäminen.	Taloustietojen raportoinnin oikeellisuus ja aikataulujen noudattaminen. Talousprosessien kehittäminen.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Lasten ja nuorten kokemuksen yksinäisyyden väheneminen ja yhteisöllisyyden edistäminen	Toteutamme lasten ja nuorten oikeuksia. Teemme lapsivaikutusten arviointia jatkumona tärkeimmistä lasten sekä nuorten kasvu- ja kehitysympäristöihin vaikuttavista asioista ennen päätöksentekoa.	Edistämme edelleen Lapsiystävällinen kunta -mallin toimintaa; uusi LYK-toimintasuunnitelma on valmis ja sitä toteutetaan. Lapsivaikutusten (Lava) arviointien määrää kasvatetaan. Lapsibudjettiin (Labu) järjestetään koulutusta ja laaditaan siihen toteuttamissuunnitelma.	LYK viestintäsuunnitelmaa ja perehdytys-suunnitelmaa on toteutettu ja arvioitu mallin mukaisesti. Lavaa on toteutettu.
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Kehitetään asiakaspalvelua	Kehitetään yhdenvertaisia asiakaspalvelu- ja viestintätaitoja, muotoillaan yhteinen palvelulupaus	Koulutukseen osallistuneiden määrä. Palvelukokemus 75 % kokee tullessa kohdattuksi arvostavasti joka kerta käyttäessä Sotkamon kunnan palveluita.
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Kehitetään sähköistä asiakaspalvelua	Laajennetaan sähköisiä asiakaspalvelukanavia	Uusia sisäisiä ja ulkoisia kanavia on otettu käyttöön

Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Edistetään maahanmuuttajien kotoutumista	Maahanmuuttajien parempi tavoittaminen järjestelmiä apuna käyttäen	Tavoitettujen työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien määrä, yhteiskunta-orientaatiojaksojen ja osallistujien määrä, kotokoulutusten ja osallistujien määrä, vieraskielisten aktivointiaste %
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Työllisyyspalveluiden toimivat toimitilat, asiakkaat saa palvelunsa omalta paikkakunnalta, sähköinen asiointi kehittyi.	Työllisyyspalveluiden toimitilat valmiit, esteettömyyskartoitus toteutettu, sähköiset lomakkeet valmistuu.	Toimenpiteet toteutettu

VAALIT

Vastuuhenkilöt toimistopäällikkö Päivi Huotari ja maaseutupäällikkö Jari Korhonen

Tehtävä

Vaalit sisältävät EU-vaalien, presidentin vaalin, eduskuntavaalien, kuntavaalien ja aluevaalien järjestämisen.

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kunnassa. Vuonna 2025 toimitetaan samanaikaisesti 13.4.2025 kahdet yleiset vaalit: alue- ja kuntavaalit. Keskusvaalilautakunta huolehtii alue- ja kuntavaaleissa kuntavaalien ehdokasasettelutehtävistä, molempia vaaleja koskien kaikista äänestysjärjestelyistä kunnassa, vaaliluetteloihin liittyvistä tehtävistä, molempien vaalien ennako-äänestys- ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkistamisesta, molempien vaalien ennakoäännten laskennasta ja vaalipäivän äännten tarkastuslaskennasta, molempien vaalien äänimäärien vahvistamisesta laskentajärjestelmässä, aluevaalien äänimäärän ilmoittamisesta aluevaalilautakunnalle sekä kuntavaalien tuloksen vahvistamisesta.

Talous (sisäiset ja ulkoiset)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	19 656	61 000	11 600	0	19 000
TOIMINTATUOTOT	19 656	61 000	11 600	0	19 000
HENKILÖSTÖKULUT	-15 488	-54 571	-45 777	-7 265	-30 303
PALVELUJEN OSTOT	-4 361	-6 600	-7 900	0	-2 900
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 620	-2 400	-900	0	-1 300
MUUT TOIMINTAKULUT	-487	-2 900	-1 700	0	0
TOIMINTAKULUT	-22 956	-66 471	-56 277	-7 265	-34 503
TOIMINTAKATE	-3 300	-5 471	-44 677	-7 265	-15 503
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 300	-5 471	-44 677	-7 265	-15 503
VYÖRYTYSERÄT	-282	0	0	0	0

RAHOITUS

Vastuuhenkilö talousjohtaja Piia Törhönen-Sirviö ja kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

Tehtävä

Rahoituksen vastuualue sisältää kunnan toimintojen rahoituksen keskeiset elementit kuten kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverot, valtionosuudet sekä lainojen korkomenot ja -kulut sekä muut rahoitustuotot ja -kulut.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
PALVELUJEN OSTOT	-2 516	0	-113 000	-126 500	-126 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-152	0	-200	-200	-200
TOIMINTAKULUT	-2 668	0	-113 200	-126 700	-126 700
TOIMINTAKATE	-2 668	0	-113 200	-126 700	-126 700
VEROTULOT	24 560 700	24 763 980	31 012 000	34 199 000	34 837 000
VALTIONOSUUDET	4 834 310	6 954 854	7 931 790	8 000 000	8 000 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 910 982	2 352 420	2 412 417	2 951 400	4 151 400
VUOSIKATE	33 303 324	34 071 254	41 243 007	45 023 700	46 861 700
POISTOERON MUUTOS	81 780	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	33 385 104	34 071 254	41 243 007	45 023 700	46 861 700

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

Vastuuhenkilö talousjohtaja Piia Törhönen-Sirviö

Tehtävä

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalaissa. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Lisäksi lautakunta valvoo lakisääteisen tilintarkastuksen sopimuksenmukaista toteutumista ja vastaa sidonnaisuusilmoituksista.

Tilintarkastajan tehtävistä säännellään myös kuntalaissa. Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Kunnan tilintarkastusyhteisönä toimii tilikausien 2021–2024 aikana KPMG oy Ab (sisältäen option tilikausista 2025–2026).

Talous (sisäiset ja ulkoiset)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
HENKILÖSTÖKULUT	-10 117	-8 992	-8 859	-8 859	-8 859
PALVELUJEN OSTOT	-11 403	-15 000	-15 500	-16 540	-16 540
AINEET, TARVIKKEET TAVARAT					
AVUSTUKSET					
MUUT TOIMINTAKULUT	0	-1 000	-200	-200	-200
TOIMINTAKULUT	-21 521	-24 992	-24 559	-25 599	-25 599
TOIMINTAKATE	-21 521	-24 992	-24 559	-25 599	-25 599
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-21 521	-24 992	-24 559	-25 599	-25 599
VYÖRYTYSERÄT	20 871	0	0	0	0

KUNNANVALTUUSTO

Vastuullisena kunnanhallitus sekä kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

Tehtävä

Kunnanvaltuusto vastaa ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista. Kunnanvaltuusto asettaa vuosittain talousarviossa toimielimille tulostavoitteet, joilla se ohjaa määrärahojen käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää ja laatua sekä toiminnan kehittämissuuntaa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
HENKILÖSTÖKULUT	-68 064	-41 246	-38 717	-38 717	-38 717
PALVELUJEN OSTOT	-28 211	-17 800	-29 300	-29 300	-29 300
AVUSTUKSET	-20 302	0	0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 998	-735	-735	-735	-735
TOIMINTAKULUT	-121 575	-59 781	-68 752	-68 752	-68 752
TOIMINTAKATE	-121 575	-59 781	-68 752	-68 752	-68 752
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-121 575	-59 781	-68 752	-68 752	-68 752
VYÖRYTYSERÄT	-1 552	0	0	0	0

KUNNANHALLITUS

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren ja toimis-
topäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Kunnanhallituksen vastuualue sisältää kunnanhallituksen, vaikuttamistoimielimet, yleisavustukset, kansainvälisen toiminnan, ennaltaehkäisevän päihdetyön, Kainuun liiton yhteistoiminnan, veteraani-toiminnan ja elinkeinojen kehittämisen tehtäviä.

Vuonna 2025 vastuualueen toimintamenoissa on huomioitu uuden valtuustokauden koulutustarpeet ja ystävyyskuntayhteistyö Isnyn kaupungin kanssa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	88 466	0	145 000	145 000	145 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	166 568	920 000	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	255 033	920 000	145 000	145 000	145 000
HENKILÖSTÖKULUT	-403 493	-150 713	-168 204	-170 330	-170 330
PALVELUJEN OSTOT	-702 147	-681 026	-686 188	-696 188	-696 188
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 476	-9 600	-7 100	-7 600	-7 600
AVUSTUKSET	-115 300	-25 000	-42 000	-25 000	-25 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-67 911	-83 853	-23 853	-23 853	-23 853
TOIMINTAKULUT	-1 305 327	-950 192	-927 345	-922 971	-922 971
TOIMINTAKATE	-1 050 293	-30 192	-782 345	-777 971	-777 971
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1	0	0	0	0
VUOSIKATE	-1 050 295	-30 192	-782 345	-777 971	-777 971
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 050 295	-30 192	-782 345	-777 971	-777 971
VYÖRYTYSERÄT	-17 223	0	0	0	0

HALLINTOPALVELUT

Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren

Tehtävä

Hallintopalvelujen vastuualue huolehtii hallinnon toimialan asianhallinnan, kirjaamopalveluiden ja kokoushallinnan tehtävistä, sekä kunnanviraston asiakaspalvelupisteestä ja koko organisaation puhe-
linvaihteesta. Vastuualue tuottaa koko organisaatiolle toiminnanohjaussuunnitelman, tietosuojavas-
taavan tehtävät ja huolehtii yleisistä tietoturvan toimintaedellytyksistä.

Lisäksi hallintopalvelut koordinoi organisaatiolle yhteisiä tukipalveluja: henkilöstöpalveluja, viestinnän ja ICT-kehittämistehtäviä. Vuonna 2025 vastuualue on varannut 72 t€ määrärahan koululaisen kesätyöpaikkoihin ja määräaikaisten palkkoihin.

Henkilöstöpalvelut vastaa eräistä toimialojen yhteisistä henkilöstöpalveluista kuten työterveyshuol-
lon järjestämisestä, virkistystoiminnan kustannuksista, yhteistoiminnasta Kevan ja Kuntatyönantajan
kanssa, yhteistyöryhmän ja esihenkilöinfon toimintaedellytyksistä. Yleisten henkilöstöohjeiden ja -
raportin, sekä henkilöstö- ja koulutussuunnitelman valmistelutehtävät kuuluvat tulosityksikölle.

Viestinnän tehtävänä on suunnitella, koordinoita ja kehittää erilaiset kohderyhmät kattavaa kunta-
viestintää ja olla tarvittaessa palveluiden operatiivisen viestinnän tukena. Työnantajainainetta edis-
tetään yhdessä henkilöstöpalveluiden kanssa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	2 885	0	2 500	2 500	2 500
TUET JA AVUSTUKSET	94 554	171 000	171 000	171 000	171 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	34 885	5 000	11 000	11 000	11 000
TOIMINTATUOTOT	132 324	176 000	184 500	184 500	184 500
HENKILÖSTÖKULUT	-625 886	-563 475	-678 535	-674 859	-674 859
PALVELUJEN OSTOT	-1 150 316	-716 032	-698 220	-702 220	-702 220
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-19 172	-22 200	-24 100	-24 100	-24 100
AVUSTUKSET	-30 118	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-109 109	-232 472	-212 396	-212 396	-212 396
TOIMINTAKULUT	-1 934 601	-1 589 179	-1 668 251	-1 668 575	-1 668 575
TOIMINTAKATE	-1 802 277	-1 413 179	-1 483 751	-1 484 075	-1 484 075
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-131	0	0	0	0
VUOSIKATE	-1 802 408	-1 413 179	-1 483 751	-1 484 075	-1 484 075
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 861	-46 050	-46 050	-46 050	-46 050
TILIKAUDEN TULOS	-1 812 269	-1 459 229	-1 529 801	-1 530 125	-1 530 125
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 812 269	-1 459 229	-1 529 801	-1 530 125	-1 530 125
VYÖRYTYSERÄT	613 258	0	0	0	0

Tavoite

Tavoitteena on huolehtia kunnan yleisistä toimintaedellytyksistä kuntastrategian mukaisesti valtuus-
tokauden vaihtuminen huomioiden. Tavoitteena on tuottaa entistä toimivampia, saavutettavia ja hou-
kuttelevampia palveluja digitalisaation avulla kuntalaisille. Tavoite on tehdä vaikuttavaa ennalta eh-
käisevää työtä ja lisätä osallisuutta. Tavoitteena on vahvistaa työkykyjohtamista ja lisätä henkilöstön
työhyvinvointia, muutostyökykyä ja sitoutuneisuutta.

Viestintä tavoitteena on edistää poikkihallinnollisesti erilaisille kohderyhmille kohdennettua viestintää. Viestintä kehittää sisäistä ja ulkoista viestintää sekä niissä käytettyjä kuntatasoisia kanavia. Tämän lisäksi se koordinoi tonttimarkkinointia yhdessä teknisen toimialan kanssa sekä edistää kuntaorganisaation työnantajakuvaan henkilöstöhallinnon kanssa.

ELINKEINOPALVELUT

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, maaseutupäällikkö Jari Korhonen, työllisyysasiantuntija Marjo Leinonen, yritysasiantuntija Kari Backman ja matkailuasiantuntija Aija Laukkanen

Tehtävä

Elinkeinopalvelut vastuualue sisältää elinkeinopalvelut, matkailupalvelut, maaseutupalvelut ja työllistämisen tulosityksiköt. Sekä joukkoliikenteen, yhteistoimintasopimukset, kunnan omien ja yhteishankkeiden maksuosuudet ja muut elinkeinojen kehittämistehtävät.

Elinkeinopalvelut vastuualue on laajasti mukana elinkeino- ja elinvoimahankkeissa mm. matkailun kehittämisen, omien hankkeiden ja projektiympyröiden kautta. Elinvoimapalveluja tuottavat yritys- ja matkailuasiantuntijat sekä maaseutupäällikkö. Matkailuasiantuntijan apuna työskentelee hankekoordinaattori.

Maataloustoimi vastaa maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluvista lakisääteisistä tehtävistä ja maaseudun kehittämisestä. Sotkamon maataloushallinto vastaa EU-maksajavirastotehtävistä Kajaanin, Kuhmon ja Sotkamon muodostamalla yhteistoiminta-alueella.

Matkailupalvelujen tehtävänä on huolehtia Sotkamon kunnan matkailun kehittämisestä ja markkinoinnista kunnan strategian mukaisesti Vuokatti brändillä ja Vuokatti kärjellä. Tätä tehtävää toteutetaan yhdessä yrittäjien kanssa Vuokatin Matkailukeskus Oy:ssä. Vuokatin Matkailukeskus Oy:n (VMK) tehtävänä on vastata Vuokatin matkailualueen matkailumarkkinoinnista kotimaassa sekä kansainvälisen matkailun kehittämisestä. Se on perustettu vuonna 1981 ja sen toimintaa ohjaa alueen matkailun kehittämissuunnitelma, joka valmistui vuoden 2024 alussa. Tavoitteet on laadittu vuoteen 2028 saakka. Matkailun kehittämistä tehdään myös erilaisten hankkeiden kautta ja vuonna 2025 on voimassa seuraavat Sotkamon kunnan hallinnoimat hankkeet: Menestyvä Vuokatti 2028 -hanke sekä maakunnallinen Arctic Lakeland Charter -hanke.

Kainuun kuntien välisestä joukkoliikenteestä vastaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, jonka kanssa kunta käy tiivistä vuoropuhelua, varmistaakseen sotkamolaisten kuin myös kuntaan tulevien matkailijoiden mahdollisuuksia käyttää toimivaa ja laadukasta joukkoliikennettä oman auton sijasta.

Työllisyyspalveluiden tulosityksikkö pitää sisällään lakisääteiset henkilöasiakas- ja työnantajapalvelut sekä kotoutumisen edistämisen palvelukokonaisuudet. Vapaaehtoisista työllisyyspalveluista luovutaan vuonna 2024 niin pitkälle kuin mahdollista. Tällä tavoitellaan sitä, että työllisyyspalveluiden kokonaiskustannukset eivät nouse vuoden 2024 tasosta, vaikka tehtävien määrä lisääntyy lakisääteisten tehtävien myötä merkittävästi vuodesta 2025 alkaen.

Valtion siirtäessä työvoimapalveluiden järjestämisvastuun kunnille 1.1.2025 alkaen, syntyy niistä osa jokaisen kunnan peruspalveluita. Kyseessä on uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus on yleiskatteisessa valtionosuudessa. Työvoimapalveluiden järjestäminen vaatii myös kuntien omaa rahoitusta peruspalveluiden tuottamiseksi.

Talousarviossa varaudutaan työllisyyspalveluiden riittävään resurssointiin lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Työllisyyspalveluiden henkilöstömäärä ei lisäännä, vaikka huomioidaan valtiolta liikkeenluovutuksella siirtyvät henkilöt ja uudet palvelusuhteet. Resurssit kohdentuvat työnantajayhteistyöhön (yritysasiantuntija ja työelämäkoordinaattori), henkilöasiakastyöhön (6

työllisyysohjaajaa), kotoutumisen edistämiseen (2 työllisyysohjaajaa) sekä välttämättömiin hallinnollisiin töihin ja asiakaspalveluun (esihenkilö ja sihteeri). Työllisyyspalveluiden henkilöstöresurssin avulla tavoitellaan laadukasta asiakkaiden palvelutarpeen tunnistamista, entistä nopeampaa työllistymistä ja kuntien laajentuvien työttömyysetuusmaksujen mahdollisemman nopeaa leikkaantumista. Tämä edellyttää henkilöasiakastyön lisäksi tehostettuja työnantajapalveluita ja palvelutarjontaa yrityksille. Lisäksi koulutuspolkujen kehittäminen on yksi kunnan tärkeimpiä tehtäviä. Määräraharauksissa on huomioitu myös määräaikaisen työllisyysohjaajan virkasuhteen täyttäminen enintään 8 kk ajalle, mikäli työllisyystilanne heikentyisi dramaattisesti. Lähtökohtaisesti tämän virkasuhteen täyttämistä vältetään. Työllisyysalueen yhteisiä resursseja hyödynnetään tehokkaasti ja toivotaan niiden jalkautumista paikkakunnalle.

Kunnat saavat lisää työkaluja elinvoiman vahvistamiseen

Työllisyyden palkkamäärärahoissa joudutaan vielä huomioimaan vapaaehtoisten palveluiden osalta vuoden 2025 puolelle yltävät määräaikaiset työsuhteet (2 kk) ja toiminnan alasajon aika (yt-prosessit).

Tulevaisuudessa työllisyyspalveluiden lakisääteisiin tehtäviin kuuluu tarjota työllistymistä tukevia koulutuspalveluita kuten esimerkiksi työvoima- ja kotoutumiskoulutusta sekä yhteiskuntaorientaatiota. Näitä toteutetaan osittain ostopalveluna sekä sisäisenä palvelutuotantona yhteistyössä kansalaisopiston kanssa. Näin vahvistetaan palveluiden saatavuutta omalla paikkakunnalla samoin kuin kansalaisopiston roolia koulutuspalveluiden tuottajana. Oman henkilöstön osaamista ja työpanosta hyödynnetään työvoimapolkujen valmennusten ja yrityspalveluiden tuottamiseen, jolloin näiden palveluiden osalta ei syntyisi oleellisia kuluja. Kunnan tulee huolehtia myös työllistymistä tukevien palveluiden vakuutusturvasta.

Lakisääteisiä työvoima- ja kotoutumispalveluita järjestäessään kunnan tulee huolehtia tulkitsemisen käytön mahdollisuudesta tarpeen mukaan, jotta asiakas voi asioida ja saada tietoa viranomaisen päätöksistä ja palveluista omalla äidinkielellään. Tulkkausmaksut kuten myös lakisääteisten arviointipalveluiden käyttö, työntekijöiden työhyvinvoinnin tukeminen työnhakijain keinoin ja tarvittavat vartiointipalvelut on huomioitu talousarviossa. Kunta korvaa myös työnhakija-asiakkaiden palveluprosessin mukaisesti maksettavat kulukorvaukset.

Työllisyyden edistämiseksi kunnat myöntävät jatkossakin lakisääteisiä osittain harkinnanvaraisia tukia alkavan yrittäjän ja työllistymisen tukemiseksi. Myönnettävät tuet on huomioitu avustuksissa. Uusi työllisyysalue kaavailee kuntien omaa tukimuotoa (laajennettu kuntalisä), joka korvaisi lakisääteisen palkkatuen. Muutos johtuu siitä, että palkkatuen vaikuttavuus on heikko, sillä palkkatuotus ei pääsääntöisesti kerrytä enää työssäoloa. Vuonna 2023 valtio on myöntänyt palkkatukea Sotkamon alueella yhteensä 773 221 euroa. Avustuksissa on pyritty lähes vastaavaan summaan huomioiden kuitenkin poistona kunnille myönnetyn palkkatuen osuus. Nähtäväksi jää riittääkö määräraharaukus

tulevina vuosina. Tukien osalta on huomioitu myös vuonna 2024 tehdyt tukipäätösten hännät, jotka yltävät vielä 2025 puolelle. Näiden maksatuksen, samoin kuin starttirahan maksatuksen hoitaa Kajaani peruskuntien rahoituksella.

Vuoden 2025 alusta lähtien kuntien rahoitusvastuu laajenee työttömyysturvan osalta kattamaan kaikki työttömyysetuuslajit 101 työttömyyspäivän jälkeen valtion kannustavan rahoitusmallin mukaisesti. Kunnan maksuvastuu kasvaa porrastetusti, ja vastuun poistaa jatkossa vain työllistyminen ja työssäoloehdon täytyminen. Työttömyysetuuksien rahoitusvastuu kasvaa merkittävästi vuoden 2024 työmarkkinatuen maksuosuuksiin nähden, mutta valtio kompensoi tätä kasvavaa rahoitusvastuuta osana valtionosuusjärjestelmää vuoden 2023 poikkileikkaustilanteen mukaisesti (n. 340 000 euroa). Jatkossa kompensaation määrä ei muutu työttömyyden kasvaessa. Siksi kunnan tehtävä on huolehtia, että työttömyyden kasvu saadaan taittumaan ja sen myötä maksuosuudet laskemaan jo vuonna 2025. Työttömyysetuuksien maksuvastuu, lakisääteinen työolosuhteiden järjestelytuki sekä yrityspalvelusetelien osuus on huomioitu talousarvion avustuksissa.

Sotkamon kunta kuuluu Kainuu-Koillismaan työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Kajaani. Kajaani tuottaa työllisyysalueen yhteisiä palveluita, joita muut kunnat rahoittavat maksuosuuksilla. Talousarvion yhteistoimintaosuuksissa on huomioitu työllisyysalueen vastuukunnalle maksettavat osuudet ja mahdolliset uudet hankeosuudet. Korvauksia saadaan Kuhmon maksuosuuden verran Sotkamon tuottamista kotoutumisajalla olevien vieraskielisten TE-palveluista. Tulevien vuosien aikana mietitään aktiivisesti myös maksullisten palveluiden tuottamista tai muuta keinoa kasvattaa tuloja työllisyyspalveluiden osalta.

Vuoden 2025 talousarvion laadintaan työllisyyspalveluiden osalta on liittynyt paljon erilaisia epävarmuustekijöitä. Se on laadittu sillä tiedolla, mikä valtiolta on ollut saatavilla perustuen vuoden 2023 laskennalliseen tasoon. On varmasti vielä osa-alueita, joihin yksikään kunta ei ole osannut varautua, mutta vuonna 2025 olemme tilanteesta jo paljon viisaampia. Lähtökohta taloudelle on kuitenkin se, että kustannuksia tulee hillitä. Aktiivisella yritysyhteistyöllä ja työllistymistä tukemalla passiivisten maksujen osuutta pystytään leikkaamaan parhaiten.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNITUOTOT	26 423	38 300	44 000	44 000	44 000
MAKSUTUOTOT	800	0	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	360 592	551 704	456 500	454 500	454 500
MUUT TOIMINTATUOTOT	42 065	87 000	87 000	87 000	87 000
TOIMINTATUOTOT	429 880	677 004	587 500	585 500	585 500
HENKILÖSTÖKULUT	-1 286 549	-1 507 927	-1 136 620	-1 089 098	-1 053 897
PALVELUJEN OSTOT	-1 362 092	-1 602 015	-2 302 795	-2 309 245	-2 323 245
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-57 031	-35 650	-11 050	-10 350	-10 350
AVUSTUKSET	-272 311	-485 850	-1 395 350	-1 301 850	-1 281 850
MUUT TOIMINTAKULUT	-73 974	-69 396	-75 180	-76 180	-76 180
TOIMINTAKULUT	-3 051 957	-3 700 838	-4 920 995	-4 786 723	-4 745 522
TOIMINTAKATE	-2 622 077	-3 023 834	-4 333 495	-4 201 223	-4 160 022
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-54	-100	-100	-100	-100
VUOSIKATE	-2 622 131	-3 023 934	-4 333 595	-4 201 323	-4 160 122
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 622 131	-3 023 934	-4 333 595	-4 201 323	-4 160 122
VYÖRYTYSERÄT	-39 279	0	0	0	0

Tavoite

Elinkeinopalvelujen vastuualue edistää kannattavan liiketoiminnan ja uusien työpaikkojen syntymistä, yritysten toimintaedellytysten ja toimintaympäristön kehittämistä ja elinkeinoyhteistyötä painottaen vuonna 2025 hanketoiminnan, erilaisten avustusten ja aluemarkkinoinnin keinoja. Ensi vuonna vastuualue on kuntaosuudella mukana useissa eri yhteishankkeissa. Lisäksi varaudutaan kolmeen uuteen hankkeeseen: Uudistavaa vetovoimaa Sotkamon hanke, Kainuu Charter -hanke ja Yhteistyössä enemmän -hanke. Muun elinkeinojen kehittämiseen kuuluvat yrityspalvelusetelit ja maatalousyrittäjien tuetun maksullisen lomituksen.

Tavoitteena on kehittää kunnan työllisyyspalveluita hyödyntäen kunnan koko toimintaympäristöä paikalliset työmarkkinoiden erityispiirteet ja olosuhteet huomioiden. Aito työllisyys syntyy aktiivisen elinkeinopolitiikan keinoin ja työmahdollisuuksia edistämällä. Yrittäjät ja työnantajat ovat uudistuksen tärkeimpiä kumppaneita. Kuntalaisille on tärkeää, että työvoimapalveluiden piiriin pääseminen on sujuvaa ja asiakaslähtöistä.

Maaseutupalveluiden tavoitteena on jatkaa CAP-27-ohjelmakauden toimeenpanoa tehokkaasti ja parantaa Aktiivitalan palvelusetelin vaikuttavuutta kannustamalla yritysten kilpailukykyä kohottaviin toimiin.

Sotkamon kunta hallinnoi Sotkamon ja Vuokatin välillä liikennöivää paikallisbussi SotKattia. Paikallisliikenteen sopimus päättyy 31.7.2025 ja se kilpailutetaan uudelleen talven 2025 aikana.

Matkailumarkkinoinnin toimenpiteillä tuodaan Sotkamon kuntastrategian mukaisesti Vuokatin matkailua esille Vuokatti-kärjellä ja yhdessä Vuokatin Matkailukeskus Oy:n kautta matkailuyrittäjien kanssa ylläpidetään vuokatti.fi-portaalia, jossa on kuukausittain reilut 40 000 kävijää. Tavoitteena on lisätä matkailijoita sekä kotimaasta että saada kansainvälinen kasvu jatkumaan. Vuoden 2025 aikana toteutetaan Vuokatin matkailun kehittämissuunnitelman ja matkailumarkkinoinnin strategian mukaisesti toimenpiteitä, joilla tavoitellaan 1 milj. matkailijan määrää vuoteen 2028 mennessä. Edunvalvonnan osalta osallistutaan Suomen Matkailualan liiton toimintaan.

Kuntamarkkinoinnissa etsitään ja toteutetaan kustannustehokkaita markkinointitoimia ja -tapoja.

TALOUSPALVELUT

Vastuuhenkilö talousjohtaja Piia Törhönen-Sirviö

Tehtävä

Talouspalvelut on vastuualue, joka on perustettu taloushallintojärjestelmän kokonaisuudistuksen vuoksi. Taloushallinto on vuoden 2024 alusta lukien kokonaisvaltainen tukipalvelu, joka tuottaa talouteen liittyvät asiantuntijapalvelut toimialoille.

Talouspalveluiden tärkeimpiä tehtäviä on hoitaa kunnan kokonaistaloutta, vastata kunnan talouden suunnittelusta, seurannasta ja raportoinnista kunnan hallitukselle ja kunnanvaltuustolle, vastata viranomaisraportoinnista, hallinnoida kunnan maksuliikennettä ja rahoitusta, laatia vuosittain kunnan talousarvio, tilinpäätös sekä konsernitilinpäätös.

Kunnan kirjanpidon, osto- ja myyntireskontran sekä maksuliikennepalvelut tuotetaan kunnan omana toimintana, jonka vuoksi talouspalveluiden henkilöstökulut ovat mukana talouspalveluiden vastuualueella.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
HENKILÖSTÖKULUT	0	-251 701	-260 902	-262 960	-262 960
PALVELUJEN OSTOT	0	-15 480	-6 500	-6 820	-6 820
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	-500	-570	-570
MUUT TOIMINTAKULUT	0	-1 600	-4 000	-4 300	-4 300
TOIMINTAKULUT	0	-268 781	-271 902	-274 650	-274 650
TOIMINTAKATE	0	-268 781	-271 902	-274 650	-274 650
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	0	-268 781	-271 902	-274 650	-274 650

Tavoite

Talouspalveluiden tavoitteena on tuottaa oikeaa, riittävää ja ajantasaista tietoa taloustiedoista sekä viranomaisraportointiin että kunnan päättäjille.

5.2. SIVISTYKSEN TOIMIALA

Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Sivistyksen toimialan tehtävä

Sivistyksen toimiala sisältää yleishallinnon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, aamu- ja ilta-päivätoiminnan, lukion, Vuokatti-Ruka urheiluakatemiatoiminnan, kirjaston, kulttuuri- ja musiikkiopistotoiminnan, museot, kansalaisopiston, taiteen perusopetuksen ja liikuntapalvelut sekä nuorisotoimen toiminnan.

Talousarviovuoden 2025 näkymä

Sivistyksen toimialalla isot uudisrakennusprojektit, Tenetin koulu ja lukio-kirjastorakennus, valmistuvat vuoden 2024 aikana. Lukio-kirjastorakennus otetaan käyttöön vuoden 2025 alussa. Uusissa toimintaympäristöissä uudenlaiset toimintamallit mahdollistuvat niin koulutyössä kuin vapaa-aikapalveluissa. Prosenttitaidehankinnat rakennuksissa on aloitettu. Hankinnoissa edetään vuoden 2025 aikana ja ne saadaan päätökseen vuonna 2026. Aatoksen peruskorjaus valmistuu vuoden 2025 alussa ja mahdollistaa jälleen näyttelytoiminnan sekä pienimuotoiset konsertit kunnan omissa tiloissa. Päätökset Asema13:n, vanhan kirjaston ja Vuokatin kivikoulun purkamisesta tullevat vaikuttamaan lähivuosina palvelujen järjestämiseen ja tilatarpeisiin.

Suunnitelmallisesti toteutunut työ Lapsiystävällinen kunta (Lyk) -mallissa onnistui hyvin. Unicefin tunnustus saatiin v. 2024. Uutta toimintasuunnitelmaa ja sen mukaisia tavoitteita jatketaan seuraavien vuosien ajan. Lasten osallisuutta tulee kasvattaa monin tavoin ja mm. käyttöön otettu lapsiparlamenttitoiminta vakiintuu nuorisovaltuuston rinnalle. Lapsivaikutusten arviointi (Lava) on osa Lyk-toimintaa. Lapsibudjetointiin (Labu) tutustutaan ja kokeillaan seuraavien vuosien aikana.

Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön eVaka-järjestelmä. Päätyneen kaksivuotisen esiopetuskokeilun tuloksia saataneen vuoden 2025 aikana, mahdollisista jatkotoimenpiteistä tiedetään myöhemmin. Esi- ja perusopetukseen tulee käyttöön uusi tuen malli kolmiportaisen tuen poistuessa. Perusopetuksen alaluokille lisätään äidinkielen ja matematiikan tunteja muuttamatta opetussuunnitelmaa. Lukutaidon kasvattaminen on keskeistä. Oppilaskeskeistä pedagogiikkaa kehitetään edelleen. Lukiotoiminnassa tulee mahdolliseksi hakea järjestämislupaa englanninkieliseen yo-kirjoitukseen keväällä 2025. Taito- ja taideaineiden (musiikki, kuvataide ja liikunta) mukaan tuloa ylioppilaskokeisiin suunnitellaan ja uudistus astunee voimaan lähivuosina. Urheilun ja opiskelun yhteensovittamista sekä joukkuelajeja kehitetään edelleen. Kansainvälisyystyö jatkuu lukiossa ja alkaa Tenetin yläkoulussa hanketyön muodossa. Muilla kouluasteilla haetaan mukaan erilaisiin kansainvälisyshankkeisiin. Vuokatti-Ruka Urheiluakatemiassa valmistaudutaan Milano-Cortinan olympialaisiin.

Vapaa-aikapalveluissa erityisesti kirjaston toiminnassa tapahtuu suurimmat muutokset vuosiin. Uusi kirjasto mahdollistaa omatoimikirjaston ja Kainet-yhteistyö alkaa. Kansallinen e-kirjasto tuo lisää e-aineistoja kuntalaisten käyttöön. Kansalaisopisto lisää yhteistyötä muiden opistojen ja kunnan TE-palvelujen kanssa. Uusi kotoutumislaki ja siihen liittyvät kunnan velvoitteet antavat uusia mahdollisuuksia. Kansallisia osaamismerkkejä kehitetään osaksi kurssitoimintaa. Kulttuuritoiminta jatkaa kulttuuriopetussuunnitelman (Kops) kehittämistä ja toteuttamista, tarjoaa erilaisia kulttuuritapahtumia kuten konsertteja, teatteria ja taidenäyttelyitä, valmistautuu Kainuun Kirjamesujen järjestämiseen sekä Oulu2026-vuoteen, Huovisen juhluvuoteen 2027 ja on mukana toteuttamassa mahdollisia Kainuun yhteisiä tapahtumia, urheilutapahtumia ja Sotkamon ystävyyskuntatoimintaa. Museotoiminta ja musiikkiopistotoiminta jatkuvat entisellään. Perusnuorisotyö keskittyy koulunuorisotyöhön ja on edistämässä osallisuutta ja hyvinvointia myös Lyk- ja hyte-työn kautta. Erityisnuorisotyö jatkaa toimintaansa edelleen. Koko toimialueella huomioidaan Kestävän kuntatalousohjelman päätökset,

kehitetään hyte-työtä, valmistaudutaan tuleviin lakimuutoksiin ja niihin liittyviin toimintoihin, kehitetään rakennetta ennakkoluulottomasti ja jatketaan v. 2024 aloitettua valmiussuunnittelua.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	1 048 777	906 200	975 119	1 071 958	1 092 464
MAKSUTUOTOT	494 317	484 880	513 750	575 150	577 400
TUET JA AVUSTUKSET	1 481 315	1 290 500	1 716 704	1 736 904	1 771 739
MUUT TOIMINTATUOTOT	234 449	49 650	10 650	11 687	11 725
TOIMINTATUOTOT	3 258 857	2 731 230	3 216 223	3 395 699	3 453 328
HENKILÖSTÖKULUT	-19 822 751	-20 010 123	-19 945 645	-20 220 897	-20 073 103
PALVELUJEN OSTOT	-7 081 909	-6 798 031	-7 816 035	-7 971 003	-8 094 544
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-741 329	-736 650	-670 400	-682 539	-696 504
AVUSTUKSET	-409 014	-599 125	-365 125	-355 125	-345 125
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 691 836	-2 589 836	-2 673 458	-2 739 329	-2 757 749
TOIMINTAKULUT	-30 746 838	-30 733 765	-31 470 663	-31 968 893	-31 967 025
TOIMINTAKATE	-27 487 981	-28 002 535	-28 254 440	-28 573 194	-28 513 697
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-493	0	0	0	0
VUOSIKATE	-27 488 474	-28 002 535	-28 254 440	-28 573 194	-28 513 697
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-28 373	-83 522	-589 430	-603 661	-618 246
TILIKAUDEN TULOS	-27 516 847	-28 086 057	-28 843 870	-29 176 855	-29 131 943
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-27 516 847	-28 086 057	-28 843 870	-29 176 855	-29 131 943
VYÖRYTYSERÄT	-361 317	0	0	0	0

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	1 043 314	906 200	975 119	1 071 958	1 092 464
MAKSUTUOTOT	494 317	484 880	513 750	575 150	577 400
TUET JA AVUSTUKSET	1 481 315	1 290 500	1 716 704	1 736 904	1 771 739
MUUT TOIMINTATUOTOT	234 449	49 650	10 650	11 687	11 725
TOIMINTATUOTOT	3 253 395	2 731 230	3 216 223	3 395 699	3 453 328
HENKILÖSTÖKULUT	-19 822 751	-20 010 123	-19 945 645	-20 220 897	-20 073 103
PALVELUJEN OSTOT	-4 853 756	-4 247 710	-5 324 200	-5 479 168	-5 602 709
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-736 638	-736 650	-670 400	-682 539	-696 504
AVUSTUKSET	-409 014	-599 125	-365 125	-355 125	-345 125
MUUT TOIMINTAKULUT	-998 960	-915 000	-1 050 550	-1 116 421	-1 134 841
TOIMINTAKULUT	-26 821 118	-26 508 608	-27 355 920	-27 854 150	-27 852 282
TOIMINTAKATE	-23 567 723	-23 777 378	-24 139 697	-24 458 451	-24 398 954
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-493	0	0	0	0
VUOSIKATE	-23 568 216	-23 777 378	-24 139 697	-24 458 451	-24 398 954
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-28 373	-83 522	-589 430	-603 661	-618 246
TILIKAUDEN TULOS	-23 596 589	-23 860 900	-24 729 127	-25 062 112	-25 017 200
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-23 596 589	-23 860 900	-24 729 127	-25 062 112	-25 017 200

Vuoden 2025 toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategia 2022–2025	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite vuodelle 2025	Toimenpide	Mittari
Hyvinvointi edellä huomiseen	Lasten ja nuorten kokeman yksinäisyyden väheneminen ja yhteisöllisyyden edistäminen	Toteutamme lasten ja nuorten oikeuksia. Teemme lapsivaikutusten arviointia jatkumona tärkeimmistä lasten ja nuorten kasvu- ja kehitysympäristöihin vaikuttavista asioista ennen päätöksentekoa.	Edistämme edelleen Lapsiystävällinen kunta -mallin toimintaa; uusi Lyk-toimintasuunnitelma on valmis ja sitä toteutetaan. Lapsivaikutusten (Lava) arviointien määrää kasvatetaan. Lapsibudjetointiin (Labu) järjestetään koulutusta ja laaditaan siihen toteuttamissuunnitelma. Osallistuva budjetointi on edelleen osa toimintaa.	Lyk-toimintasuunnitelmaa on toteutettu ja arviointia on tehty mallin mukaisesti. Lava on toteutettu 3–4 kertaa. Labu-koulutuksia on järjestetty ja osallistujia on eri yksiköistä. Nuorisotoimi on työstänyt osallistuvan budjetoinnin kyselyn ja kohteet on valittu.
Hyvinvointi edellä huomiseen Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Lasten ja nuorten kokeman yksinäisyyden väheneminen ja yhteisöllisyyden edistäminen	Takaamme turvalliset kasvu- ja kehitysympäristöt erinomaisella koulupolulla varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Investointi lapsiin ja nuoriin on investointi tulevaisuuteen.	Kehitämme oppimisympäristöjä ja pedagogiikkaa sekä toimintakulttuuria uusissa koulutiloissa, missä myös koulunuorisotyötä tehdään aktiivisesti. Nuorisotyöntekijöiden, oppilaitoshenkilökunnan ja opiskeleluhullon välinen yhteistyö tiivistyy. Uudistamme oppimisen tuen uuden lakimuutoksen myötä. Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön uusi eVaka-järjestelmä ja jatketaan toiminnanohjausjärjestelmän jalkauttamista. Valmistaudumme myös tuleviin muutoksiin yo-kirjoitusten osalta.	Tenetin yläkoulu ja lukio toimivat uusissa koulurakennuksissa ja toimintaa toteutetaan uusien toimintamallien mukaisesti (mm. koulunuorisotyö, samanaikais- ja yhteisopettajuuden kehittäminen, iltakäytön huomioiminen). Oppimisen tuen prosessit on laadittu ja hyväksytty lautakunnassa. eVaka-järjestelmä on otettu käyttöön ja koulutusta siihen on järjestetty. Tarvittavat muutokset yo-kirjoitusten osalta on kartoitettu (taito- ja taideaineet ja englanninkielinen yo-tutkinto).
Hyvinvointi edellä huomiseen Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Lasten ja nuorten kokeman yksinäisyyden väheneminen ja yhteisöllisyyden edistäminen Lasten ja nuorten osallisuuden kehittäminen Lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn edistäminen Ravitsemusterveyden edistäminen Kulttuurista hyvinvointia	Panostamme laadukkaaseen, ennaltaehkäisevään työhön, kaikenikäisten terveyteen ja hyvinvointiin - niin fyysiseen, henkiseen kuin sosiaaliseen -yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.	Toteutamme hyvinvointisuunnitelmassa olevia sivistyksen toimialaa koskevia tavoitteita edistämällä osallisuutta, ravitsemusterveyttä, fyysistä toimintakykyä ja kulttuurista hyvinvointia. Teemme yhteistyötä mm. Hyvinvointialueen ja Kainuun Liikunta ry:n kanssa. Toteutamme ept-ohjelmaa (ennalta ehkäisevä päihdetyö).	Hyvinvointisuunnitelman tavoitteista on toteutunut yli 50 %. Kulttuurihyvinvointisuunnitelma on laadittu. Liikunnan toimintaryhmien/kurssien määrät eri ikäisille ja liikuntatapahtumien määrät. Hanke-toiminnan määrät. Ept-ohjelmaa on toteutettu.

Hyvinvointi edellä huomiseen Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Kulttuurista hyvinvointia Luonnosta hyvinvointia Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Osallisuuden edistäminen	Vahvistamme kulttuuritoimintaa sen eri ulottuvuuksissa alueen vahvuuksia korostaen; parannamme toimintaedellytyksiä ja lisäämme osallisuutta kulttuuritoiminnassa.	Järjestämme toistuvia tapahtumia säännöllisin väliajoin yksittäisten vuosittaisten tapahtumien lisäksi ja huomioimme uudet toimintaympäristöt. Lisäämme saavutettavuutta ja huomioimme yhteistyön muiden kuntien ja toimijoiden kanssa sekä edistämme kansainvälisyyttä. Toteutamme prosenttitaidetta. Tuemme toiminnalla ja viestinnällä matkailutoimintaa. Jatkamme kulttuuriopetustyötä (Kops). Valmistaudumme Aatoksen satavuotisnäyttelyihin, kirjamesujen järjestämiseen (v. 2025), Oulu2026 tapahtumiin ja vuoden 2027 Jukolan viestin kulttuuritapahtumiin sekä Huovisen juhlavuoteen v. 2027.	Toistuvia isompia tapahtumia on kuusi. Eri ikäryhmille suunnatun kulttuuritoiminnan määrä ja paikat. Prosenttitaideprosessit on tehty. Viestintäkäytänteitä on edelleen uudistettu. Kopsia on toteutettu varhaiskasvatuksessa ja kouluilla. Ystävyyskuntatoimintaa on jatkettu Isnyn kanssa (vierailu ja näyttely Saksasta heinäkuussa). Tulevien vuosien tapahtumiin liittyvät prosessit on aloitettu ja tarvittavat työryhmät on perustettu.
Hyvinvointi edellä huomiseen Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Osallisuuden kehittäminen	Kasvatamme ja kasvamme kansainvälisyyteen	Toteutamme kansainvälisyysohjelmaa: laajennamme kielivalikoimaa ja kielikylpyjä sekä haemme mukaan kansainvälisiin hankkeisiin. Olemme edelleen ystävyyskuntatoiminnassa mukana Isnyn im Algaün kanssa ja kartoitamme mahdollisuuden saada yksi uusi ystävyyskunta. Tuemme lukion kansainvälistymistä edelleen. Järjestämme kansainvälistä kulttuuritoimintaa: mm. näyttelyitä ja musiikki-toimintaa eri muodoissa.	Kielikylpyjen määrät, kielet, osallistujamäärät, paikat. A2-kielen valinnat. Kv-hankeet ja niihin osallistuneiden määrät. Ystävyyskuntatoiminnan tapahtumat ja osallistuminen; yksi uusi ystävyyskunta on hankittu. Kulttuuritoiminnan kansainväliset tapahtumat ja osallistuminen. Lukion kv-toiminnan muodot ja määrät.
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo		Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia.	Toteutamme digitiekartassa olevia tavoitteita. Kehitämme digitaalista asiointia. Huomioimme digitaalisten osaamisen vahvistamista. Kehitämme viestintää. Teemme yhteistyötä muiden toimialojen kanssa.	Tavoitteista on vuoden 2025 osa tehty. Koulutusten määrät henkilökunnalle ja kuntalaisille.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo		Kehitämme sivistyksen toimialan yhteistyömahdollisuuksia ja rakennetta.	Yhteistyömahdollisuuksia selvitetään ja kartoitetaan muiden kuntien kanssa ja kunnan TE-palveluiden uudistuksen myötä. Koko rakennetta tarkastellaan ja johtajuusjärjestelyjä suunnitellaan sen mukaisesti tuleville vuosille.	Uudet yhteistyömuodot; johtajuusjärjestelyjen suunnitelma on valmis.

SIVISTYKSEN HALLINTO

Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Sisältää sivistyksen toimialan yhteisen toiminnan (ml. laite- ja ohjelmakulut, koulutukset yms.)

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	-2 149	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	367	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	-1 782	0	0	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-100 237	-114 474	-86 853	-87 430	-87 430
PALVELUJEN OSTOT	-142 038	-104 350	-113 950	-113 950	-113 950
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 806	-5 100	-5 700	-5 100	-5 100
AVUSTUKSET	-40 347	-50 000	-41 000	-41 000	-41 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-76 498	-63 200	-78 700	-78 400	-78 400
TOIMINTAKULUT	-361 926	-337 124	-326 203	-325 880	-325 880
TOIMINTAKATE	-363 708	-337 124	-326 203	-325 880	-325 880
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-14 677	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-378 385	-337 124	-326 203	-325 880	-325 880
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-378 385	-337 124	-326 203	-325 880	-325 880
VYÖRYTYSERÄT	-4 787	0	0	0	0

Tavoite

Sivistyksen hallinnon tavoitteena on tarjota koko toimialalle yleishallinnon tuki, yhteinen talouden suunnittelu ja seuranta sekä henkilöstöhallinto, erilaiset yhteishankinnat ja koulutukset. Yleishallintoon kuuluvat myös lautakuntatyöskentely ja delegoidun päätäntävällän mukaiset tehtävät.

VARHAISKASVATUS

Vastuuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Varhaiskasvatus sisältää varhaiskasvatuksen hallinnon, päiväkotihoidon, esiopetuksen, perhepäivähoidon ja lasten kotihoidon tuen. Päiväkodit toimintakaudella 2024–2025 ovat: Kontinjoen päiväkotipäiväkodin johtajan sijainen Raija Rimpiläinen, Leivolan päiväkotipäiväkodin johtaja Jorma Parviainen, Päiväkoti Satuvakka/päiväkodin johtaja Heikki Niskanen, Tiilikankaan päiväkotipäiväkodin johtaja Minna Piirainen, Käpymetsän vuoropäiväkoti/päiväkodin johtaja Reeta Niskanen.

Päiväkodeille on laadittu yksikkökohtaiset budjetit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	39 725	41 700	41 700	41 700	41 700
MAKSUTUOTOT	241 737	217 500	243 500	243 500	243 500
TUET JA AVUSTUKSET	272 943	213 500	213 500	213 500	213 500
MUUT TOIMINTATUOTOT	82 593	800	800	800	800
TOIMINTATUOTOT	636 998	473 500	499 500	499 500	499 500
HENKILÖSTÖKULUT	-6 650 611	-6 644 535	-6 087 807	-6 051 798	-6 068 235
PALVELUJEN OSTOT	-2 020 887	-2 076 342	-2 385 042	-2 426 778	-2 469 571
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-95 172	-104 200	-91 150	-93 335	-95 576
AVUSTUKSET	-307 904	-315 000	-260 000	-250 000	-240 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-546 415	-431 905	-481 666	-486 376	-491 204
TOIMINTAKULUT	-9 620 988	-9 571 982	-9 305 665	-9 308 287	-9 364 586
TOIMINTAKATE	-8 983 990	-9 098 482	-8 806 165	-8 808 787	-8 865 086
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-5	0	0	0	0
VUOSIKATE	-8 983 995	-9 098 482	-8 806 165	-8 808 787	-8 865 086
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	-20 200	-20 200	-20 200	-20 200
TILIKAUDEN TULOS	-8 983 995	-9 118 682	-8 826 365	-8 828 987	-8 885 286
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-8 983 995	-9 118 682	-8 826 365	-8 828 987	-8 885 286
VYÖRYTYSERÄT	-112 318	0	0	0	0

Tavoite

Varhaiskasvatus järjestää varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaista varhaiskasvatusta sekä perusopetuslain (628/1998) esiopetusta lapsille viidessä kunnallisessa päiväkodissa. Sotkamossa on käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli. Sivistystoimen lautakunta on hyväksynyt palveluntuottajaksi päiväkotipilke Pajupillin, päiväkotiponipirtin, ryhmäperhepäiväkoti Kasperin ja Kaapon ja perhepäivähoitajat Kati Sirviön ja Elina Harimaan. Varhaiskasvatuksen talousarviossa näkyvät myös lapsen kotihoidon tuen kustannukset.

PERUSOPETUS

Vastuuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Perusopetus sisältää 1.–9. luokkien opetus- ja hanketoiminnan sekä aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan. Perusopetusta järjestetään lukuvuonna 2024–2025 seuraavissa kouluissa; vastuuhenkilöt on mainittu koulun jälkeen: Kontinjoen koulu, koulunjohtaja Anu Rautiainen; Leivolan koulu, koulunjohtaja Elisa Komulainen; Naapurivaaran koulu, koulunjohtaja Päivi Korhonen; Pohjavaaran koulu, koulunjohtaja Anna-Liisa Lukkari; Salmelan koulu, rehtori Janne Huotari; Vuokatin koulu, koulunjohtaja Jani Komulainen; Tenetin koulu, rehtori Salla Leinonen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattorina toimii Päivi Sirviö.

Kouluille on laadittu koulukohtaiset budjetit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	181 900	150 000	210 000	215 250	220 631
MAKSUTUOTOT	74 484	80 000	80 000	82 000	84 050
TUET JA AVUSTUKSET	221 541	15 000	15 000	15 375	15 759
MUUT TOIMINTATUOTOT	32 044	1 500	1 500	1 537	1 575
TOIMINTATUOTOT	509 969	246 500	306 500	314 162	322 015
HENKILÖSTÖKULUT	-8 228 849	-8 489 049	-8 590 193	-8 799 773	-8 570 368
PALVELUJEN OSTOT	-3 454 253	-3 473 618	-3 806 371	-3 828 653	-3 892 490
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-328 869	-344 100	-261 750	-268 291	-274 999
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 201 437	-1 180 315	-1 229 611	-1 236 701	-1 243 969
TOIMINTAKULUT	-13 213 409	-13 487 082	-13 887 925	-14 133 418	-13 981 826
TOIMINTAKATE	-12 703 440	-13 240 582	-13 581 425	-13 819 256	-13 659 811
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-426	0	0	0	0
VUOSIKATE	-12 703 866	-13 240 582	-13 581 425	-13 819 256	-13 659 811
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 644	-63 322	-555 281	-569 163	-583 391
TILIKAUDEN TULOS	-12 717 511	-13 303 904	-14 136 706	-14 388 419	-14 243 202
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-12 717 511	-13 303 904	-14 136 706	-14 388 419	-14 243 202
VYÖRYTYSERÄT	-152 706	0	0	0	0

Tavoite

Perusopetus järjestää perusopetuslain (628/1998) mukaista perusopetusta ja perusopetukseen valmistavaa opetusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille. Kainuun hyvinvointialue hankkii ostopalveluna Salmelan koulussa järjestettävää erityisen vaativan tuen oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa vuosiluokille 1–9.

Perusopetuksessa jatketaan kehittämistyötä hankkeiden avulla. Kerhotoiminnan järjestämiseen on myönnetty avustus. Lisäksi toteutamme Liikkuva koulu -ohjelmaa hankeavustuksen avulla ja olemme mukana alueellisessa yrittäjyyden edistämisen hankkeessa. DOK-hanke jatkuu syyskuun loppuun asti. Yläkoulussa jatketaan urheiluyläkoulutoimintaa.

LUKIO

Vastuuhenkilöt kasvatusjohtaja Ville Manninen ja lukion rehtori Mauri Reinikka

Tehtävä

Sotkamon lukio toteuttaa lukion opetussuunnitelman mukaista yleislinjan lukiokoulutusta. Lukiolla on myös opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä urheilun erityistehtävälupa. Lukioon kuuluu lukio-opetuksen lisäksi lukion hallinto sekä lukion projektit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TUET JA AVUSTUKSET	190 790	150 000	120 000	123 000	126 075
MUUT TOIMINTATUOTOT	25 378	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	216 167	150 000	120 000	123 000	126 075
HENKILÖSTÖKULUT	-1 704 142	-1 572 802	-1 788 557	-1 821 563	-1 825 580
PALVELUJEN OSTOT	-384 445	-434 644	-418 638	-422 970	-427 410
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-102 372	-118 000	-120 000	-123 001	-126 076
AVUSTUKSET	-316	0	0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-350 589	-376 540	-324 541	-327 880	-331 301
TOIMINTAKULUT	-2 541 865	-2 501 986	-2 651 736	-2 695 414	-2 710 367
TOIMINTAKATE	-2 325 698	-2 351 986	-2 531 736	-2 572 414	-2 584 292
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 325 698	-2 351 986	-2 531 736	-2 572 414	-2 584 292
VYÖRYTYSERÄT	-29 548	0	0	0	0

Tavoite

Sotkamon lukio järjestää lukiolain (714/2018) mukaista opetusta lukion opiskelijoille sekä lain ylioppilastutkinnosta (502/2019) mukaisia ylioppilastutkinnon kokeita. Urheilulinjalle keskiarvon, pääsykokeiden ja lajiliittopisteiden perusteella valituille urheilulukiolaisille mahdollistetaan tavoitteellisen opiskelun ja urheilun yhteensovittaminen yhteistyössä Vuokatti-Ruka urheiluakatemia kanssa.

Hanketoiminnassa korostuvat edelleen kansainvälisen liikkuvuuden hankkeet ja erityisopetuksen kehittämiseen liittyvä hanke.

VUOKATTI-RUKA URHEILUAKATEMIA

Vastuuhenkilöt kasvatusjohtaja Ville Manninen ja Vuokatti-Ruka urheiluakatemia johtaja Janne Vuorinen

Tehtävä

Vuokatti-Ruka urheiluakatemiaan kuuluvat alueellinen urheiluakatemiat toiminta sekä valtakunnallinen olympiavalmennuskeskus, jonka toiminta koostuu lumilajeista. Toiminnan tehtävänä on mahdollistaa entistä paremmin luoda kaksoisuran toteuttaminen Sotkamossa yläkouluvaiheesta aina huippuvaiheeseen asti yksilölajeissa kuin joukkuelajeissa. Akatemian tehtävänä on tuoda alueelle elinvoimaa mm. oppilasmäärien muodossa ja samalla olla keskeinen osa suomalaista huippu-urheilumenestystä (OVK).

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	659 995	600 000	573 419	605 008	620 133
TUET JA AVUSTUKSET	625 547	785 000	1 208 204	1 255 029	1 286 405
MUUT TOIMINTATUOTOT	89 497	45 000	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	1 375 039	1 430 000	1 781 623	1 860 037	1 906 538
HENKILÖSTÖKULUT	-1 494 486	-1 654 839	-1 801 662	-1 845 853	-1 888 973
PALVELUJEN OSTOT	-464 665	-186 600	-486 715	-498 883	-511 354
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-73 849	-35 500	-44 500	-45 612	-46 753
AVUSTUKSET	0	-170 000	0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-168 820	-209 300	-171 000	-173 833	-176 736
TOIMINTAKULUT	-2 201 820	-2 256 239	-2 503 877	-2 564 181	-2 623 816
TOIMINTAKATE	-826 781	-826 239	-722 254	-704 144	-717 278
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-48	0	0	0	0
VUOSIKATE	-826 829	-826 239	-722 254	-704 144	-717 278
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-51	0	-13 949	-14 298	-14 655
TILIKAUDEN TULOS	-826 881	-826 239	-736 203	-718 442	-731 933
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-826 881	-826 239	-736 203	-718 442	-731 933
VYÖRYTYSERÄT	-28 116	0	0	0	0

Tavoite

Akatemiatoiminnan tavoitteena on, että urheilija pystyy yhdistämään tasapainoisesti arjessaan tavoitteellisen urheilun sekä opiskelun. Sotkamossa järjestetään yläkoululeirityksiä 7.–9. luokkien oppilaille. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa Tenetissä aloitetun urheiluyläkoulun toimintaa. Kasvavan toiminnan (oppilaitokset, seurat, lajiliitot, Olympiakomitea, Jyu, jne.) myötä on tärkeitä tarkastella akatemiatoiminnan kehittämistä myös ydintoiminnan (kaksoisura) tukitoimia, harjoitteluolosuhteet, asuminen jne. Lisäksi organisoitumisen mallia on tärkeitä pohtia tulevaisuutta ajatellen

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Vapaa-aikapalvelut sisältävät kirjaston, kulttuuri- ja musiikkiopistotoiminnan, museot, kansalaisopiston, liikuntapalvelut ja taiteen perusopetuksen sekä nuorisotoimen talouden ja toiminnan.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNITUOTOT	169 306	114 500	150 000	210 000	210 000
MAKSUTUOTOT	178 096	187 380	190 250	249 650	249 850
TUET JA AVUSTUKSET	170 495	127 000	160 000	130 000	130 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 570	2 350	8 350	9 350	9 350
TOIMINTATUOTOT	522 467	431 230	508 600	599 000	599 200
HENKILÖSTÖKULUT	-1 644 426	-1 534 424	-1 590 573	-1 614 480	-1 632 517
PALVELUJEN OSTOT	-615 622	-522 477	-605 319	-679 769	-679 769
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-138 260	-129 750	-147 300	-147 200	-148 000
AVUSTUKSET	-60 447	-64 125	-64 125	-64 125	-64 125
MUUT TOIMINTAKULUT	-348 076	-328 577	-387 940	-436 139	-436 139
TOIMINTAKULUT	-2 806 830	-2 579 353	-2 795 257	-2 941 713	-2 960 550
TOIMINTAKATE	-2 284 363	-2 148 123	-2 286 657	-2 342 713	-2 361 350
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-13	0	0	0	0
VUOSIKATE	-2 284 377	-2 148 123	-2 286 657	-2 342 713	-2 361 350
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 284 377	-2 148 123	-2 286 657	-2 342 713	-2 361 350
VYÖRYTYSERÄT	-33 843	0	0	0	0

Tavoite

Vapaa-aikapalveluiden toiminnan järjestämistä kunnassa ohjataan usean eri lain perusteella ja ne huomioiden kuten Kirjastolaki, Laki kuntien kulttuuritoiminnasta, Museolaki, Laki vapaasta sivistystyöstä, Liikuntalaki ja Nuorisolaki lakisääteisinä tai vapaaehtoisina. Ohjaavina tekijöinä ovat myös erilaiset rahoituslait ja lakien asetukset. Kansalaisopistotoiminta järjestetään myös Kuhmon kaupungin alueella ja Kuhmon kaupunki järjestää puolestaan musiikkiopistotoiminnan Sotkamon kunnassa. Molemmat toiminnot perustuvat yhteistyösopimuksiin.

Kaikissa vapaa-aikapalveluiden yksiköissä on erilaisia kehittämishankkeita, toimintaa useiden muiden kunnan yksiköiden tai alueellisten muiden toimijoiden kanssa. Kansainvälistä toimintaa on lähinnä kulttuuripalveluissa ja kansalaisopistossa. Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on tarjota sellaisia palveluita, harrastuksia ja vapaa-aikaan liittyvää toimintaa, joilla vahvistetaan fyysistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja pääomaa sekä kasvatetaan yleissivistystä, erilaisia taitoja ja kulttuurituntemusta.

5.3. YMPÄRISTÖ JA TEKNINEN TOIMIALA

Vastuuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Toimialan tehtävä

Ympäristö- ja tekninen toimiala vastaa kunnallisteknisistä palveluista, liikennealueista, kiinteistöpalveluista, ateria- ja puhtaanapitopalveluista, ympäristöpalveluista, ympäristöterveyspalveluista sekä vesi- ja viemärihuollosta. Palvelut tuotetaan itse, yhteistoiminnassa lähikuntien kanssa tai ostopalveluina.

Talousarviovuoden 2025 näkymä

Vuosi 2025 näyttää teknisten palvelujen edelleen varsin vilkkaalta, vaikka talouden osalta tasapainottamistarpeita on kaikkien hallintokuntien osalta. Suurista investoinneista Tenetin yläkoulun ja lukio-kirjasto-hankkeen osalta tehdään vuoden 2025 aikana lähinnä piha-alueisiin yms. liittyviä viimeistelytyöitä. Tenetin yläkoulun otettiin käyttöön syksyllä 2024 ja lukio-kirjasto-hanke valmistuu käyttöönotettavaksi vuoden 2025 alussa. Mustolan yleisurheilukenttä valmistuu loppuvuodesta 2024, mutta varsinainen kentän käyttöönotto on kesällä 2025. Sotokeskus 1 -hankkeen rakentaminen jatkuu vuoden 2025 aikana ja alustavan aikataulun mukaan valmista on alkusyksystä 2025. Viimevuosien valtaviin investointien myötä kunnan poistot on kasvamassa merkittävästi, joka luonnollisesti aiheuttaa taloudellisia haasteita koko kunnalle. Teknisten palvelujen osalta poistot kasvavat vuodelle 2025 yli 0,8 Me verrattuna vuoteen 2024. Lisäksi poistojen eurollista kasvua on odotettavissa myös tulevina vuosina, vaikka investointien määrää ollaan vähentämässä. Investointiohjelmassa on useita hankkeita, joilla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia. Lapsiystävällinen kunta -toimintamallia edistetään vahvasti ja esimerkkinä on mm. Leivolanlahden lähiliikunta-alueen toteuttaminen talousarvion suunnitelmavuosina.

Näkymät vuodelle 2025 jatkuvat globaalisti epävakaina. Venäjän hyökkäysota Ukrainaan jatkuu edelleen ja käynnistynyt on myös muita kriisejä mm. Lähi-idän suunnalla. Valmiuden ja varautumisen merkitystä on kunnissa korostettu ja toimenpiteitä edellä mainittuihin asioihin tullaan jatkamaan vuoden 2025 aikana. Vaikka epävakautta on ollut ja esim. rakennusyrityksiä on mennyt konkurssiin ennätysmäärä, on nähtävissä myös positiivisia signaaleja. Korkotaso on laskenut vuoden 2024 syksyllä yli prosentin huipuistaan ja odotettavissa on investointien määrän lisääntyminen vuoden 2025 aikana. Esimerkiksi vapaasti rahoitettavien asuntojen kauppa ei ole käynyt oikeastaan ollenkaan, mutta kuluttajien ostohalukkuus lisääntyyne korkotason laskun myötä. Myös polttonesteiden hinnat ovat olleet laskusuunnassa, mutta Lähi-idän kriisit voi aiheuttaa nopeita muutoksia hintakehitykseen.

Vuoden 2025 investointibudjetti on pienemmän merkittävästi. Nettoinvestointien määrä on noin 12 Me. Talouden osalta kuntatalousohjelman laatiminen aloitettiin syksyllä 2024, mutta lopulliset toimenpiteet painottuvat pitkälti vuosille 2025–2027. Teknisten palvelujen osalta monet toimenpiteet määrittyvät koko kunnan päätösten kautta. Kiinteistöjä pidetään yllä pääsääntöisesti muiden hallintokuntien toimintoja varten. Selvää on kuitenkin se, että yhtään ”turhaa kiinteistöä” ei kannata ylläpitää ja kiinteistöjen käyttöaste tulee olla mahdollisimman korkea. Tilatehokkuuden optimointi on näin ollen keskeinen teema tulevina vuosina.

Vastuualueista merkittävämmät muutokset tulevat ympäristöpalvelujen vastuualueelle. Rakennuslaki uudistuu, jonka myötä mm. rakennusjärjestys ja taksarakenne on uudistettava vuoden 2025 aikana. Lisäksi tulemme avaamaan keskusteluja yhteistyöstä rakennus- ja ympäristövalvonnan osalta naapurikuntien kanssa. Mahdollinen yhteistyö saattaisi luoda edellytyksiä vahvemman organisaattiorakenteen ylläpitämiseen, joka edelleen myötävaikuttaisi mm. palveluvarmuuden takaamista.

Teknisten palvelujen toimialuetta koskettaa tulevien vuosien aikana merkittävä eläköitymisten määrä. Vaikka viimeaikaisissa rekrytoinneissa on hakijoiden määrä ollut nousussa, on äärimmäisen tärkeää pyrkiä kaikin mahdollisin keinoin varmistamaan osaavan työvoiman saatavuus. Toisaalta uudet rekrytoinnit voivat avata myös mahdollisuuksia mm. organisaatorakenteen muuttamiseen ja tehtävän kuvien tarkistamiseen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	9 913 897	8 486 709	7 872 156	8 402 004	8 407 004
MAKSUTUOTOT	588 824	561 960	598 000	644 800	649 672
TUET JA AVUSTUKSET	49 506	50 771	8 000	8 351	8 351
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 581 800	5 630 817	5 851 711	5 847 311	5 845 311
TOIMINTATUOTOT	15 134 027	14 730 257	14 329 867	14 902 466	14 910 338
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	64 090	0	0	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-6 834 157	-7 290 101	-7 401 298	-7 440 287	-7 439 595
PALVELUJEN OSTOT	-3 920 283	-4 511 045	-4 298 675	-4 348 761	-4 333 821
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 567 906	-4 421 075	-4 353 618	-4 599 026	-4 633 116
AVUSTUKSET	-221 442	-745 440	-974 520	-1 024 520	-1 061 720
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 741 084	-1 601 144	-1 808 136	-1 810 237	-1 871 737
TOIMINTAKULUT	-18 284 872	-18 568 805	-18 836 247	-19 222 831	-19 339 989
TOIMINTAKATE	-3 086 755	-3 838 548	-4 506 380	-4 320 365	-4 429 651
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-158 778	0	0	0	0
VUOSIKATE	-3 245 532	-3 838 548	-4 506 380	-4 320 365	-4 429 651
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 995 356	-3 982 892	-4 793 554	-4 993 285	-5 098 280
TILIKAUDEN TULOS	-7 240 888	-7 821 440	-9 299 934	-9 313 650	-9 527 931
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-7 240 888	-7 821 440	-9 299 934	-9 313 650	-9 527 931
VYÖRYTYSERÄT	-214 477	0	0	0	0

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	7 581 808	5 827 302	5 281 825	5 811 673	5 816 673
MAKSUTUOTOT	588 824	561 960	598 000	644 800	649 672
TUET JA AVUSTUKSET	49 506	50 771	8 000	8 351	8 351
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 115 639	3 058 669	3 187 225	3 182 825	3 180 825
TOIMINTATUOTOT	9 335 778	9 498 702	9 075 050	9 647 649	9 655 521
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	64 090	0	0	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-6 834 157	-7 290 101	-7 401 298	-7 440 287	-7 439 595
PALVELUJEN OSTOT	-3 842 708	-4 401 959	-4 213 024	-4 263 110	-4 248 170
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 560 754	-4 421 075	-4 353 618	-4 599 026	-4 633 116
AVUSTUKSET	-221 442	-745 440	-974 520	-1 024 520	-1 061 720
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 044 649	-785 589	-863 600	-865 700	-927 200
TOIMINTAKULUT	-16 503 711	-17 644 164	-17 806 060	-18 192 643	-18 309 801
TOIMINTAKATE	-7 103 843	-8 145 462	-8 731 010	-8 544 994	-8 654 280
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-158 778	0	0	0	0
VUOSIKATE	-7 262 621	-8 145 462	-8 731 010	-8 544 994	-8 654 280
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 995 356	-3 982 892	-4 793 554	-4 993 285	-5 098 280
TILIKAUDEN TULOS	-11 257 976	-12 128 354	-13 524 564	-13 538 279	-13 752 560
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-11 257 976	-12 128 354	-13 524 564	-13 538 279	-13 752 560

Vuoden 2025 toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategia 2022–2025	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite vuodelle 2025	Toimenpide	Mittari
Hyvinvointi edellä huomiiseen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Uusi rakennusjärjestys voimaan 2026 alusta	Rakennusjärjestyksen uudistaminen vastaamaan muuttuvaa lainsäädäntöä	Uudistaminen tehty vuoden 2025 aikana
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Sähköisen asiointin edistäminen	Rakennusvalvonnan noin 20 lomakkeen päivitys	Lomakkeet päivitetty.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kuntayhteistyö	Rakennusvalvonnan palveluiden tarjoaminen vähintään yhdelle kunnalle	Yhteistyö käynnistetty ja rakentamislupapäätökset tehdään Sotkamossa.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Tilatehokkuuden tarkastelu	Optimoidaan tilojen määrä	Käyttöaste yli 95 %
Hyvinvointi edellä huomiiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Rakennusvalvonnan kiinteistöselvitys	Kiinteistöselvityksen jatkaminen	Kattavuus väh. 60 %
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Jätevesilaitoksen aurinkoenergian hyödyntäminen	Selvityksen tekeminen	Toteutettu selvitys/Investointipäätös
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Teknisten palvelujen hallinnon toimistopalvelujen rakennetarkastelu	Tehdään rekrytoinnin ja eläköitymisen yhteydessä rakennetarkastelu, jossa tavoitellaan tasapuolista tehtäväjakaamaa ja ns. tiimijattelua	Tehty selvitys
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kuntien välisen yhteistyön aloittaminen ympäristöpalvelujen osalta	Yhteistyöselvitys	Käynnistynyt yhteistyö
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kiinteistöpalvelujen pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)	PTS-suunnitelman tekeminen	Kattavuus 100 % kunnan suoraan omistamista kiinteistöistä.
Hyvinvointi edellä huomiiseen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Ympäristöterveyskuuon laatujärjestelmä	Laatu-Net laatujärjestelmän käyttöönotto	Laatujärjestelmän käytön jatkaminen ts. auditointipätevyys kolmella
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Lautas- ja linjastohävikin näkyväksi tekeminen ja vähentäminen	Biovaa'alla lautaselle jäävän ruoan määrää tehdään näkyväksi. Linjastosta jäävän ruoan noutopisteiden lisääminen	Ruokahävikin pienentäminen. Lautashävikki alle 30 g/asiakas
Hyvinvointi edellä huomiiseen	Ruokasuositusten mukainen ateriointi edistää nuorten terveyttä ja hyvinvointia	Kouluruokailutyöryhmän ja koulujen kanssa kehitämme kouluruokailua uusien suositusten mukaisesti	Hyvä ja monipuolinen, jaksamista sekä nuorta tukeva maksuton koululounas ja välipala kouluruokailusuositusten mukaisilla kriteereillä	Asiakas tyytyväisyys mittarilla 1-5 (4)
Hyvinvointi edellä huomiiseen	Lasten ja nuorten kokeman yksinäisyyden väheneminen ja yhteisöllisyyden edistäminen	Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät investoinnit	investointien määrä	vähintään 100te

YMPÄRISTÖ- JA TEKNISTEN PALVELUJEN HALLINTO

Vastuuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Tehtävä

Ympäristö- ja teknisten palvelujen hallintoon kuuluu operatiivisen toiminnan johtaminen sekä keskitetyt henkilöstö-, talous- ja hallintopalvelut. Tehtävänä on huolehtia lautakuntavalmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta, toiminnan kehittämisestä ja talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä laskutuksesta, perinnästä, palvelualueen arkistoinnista, yksityisteiden avustuksiin, rakennuslupiin, ympäristötoimen lupiin ja asiakaspalveluun liittyvistä tehtävistä sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	310	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 266	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	2 576	0	0	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-193 746	-177 847	-199 338	-198 987	-198 987
PALVELUJEN OSTOT	-91 892	-35 600	-53 100	-55 100	-55 100
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 215	-2 900	-3 500	-2 900	-2 900
MUUT TOIMINTAKULUT	-21 558	-9 959	-11 259	-11 259	-11 259
TOIMINTAKULUT	-312 412	-226 306	-267 197	-268 246	-268 246
TOIMINTAKATE	-309 836	-226 306	-267 197	-268 246	-268 246
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 070	0	-28 672	-28 672	-28 672
TILIKAUDEN TULOS	-326 906	-226 306	-295 869	-296 918	-296 918
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-326 906	-226 306	-295 869	-296 918	-296 918
VYÖRYTYSERÄT	-4 011	0	0	0	0

Tavoite

Resurssien riittävyyden- ja ”hiljaisentiedon” siirtymisen varmistaminen. Kuntatalousohjelman mukaisen toimenpiteiden jalkauttaminen vastuualueelle.

KUNNALLISTEKNISET PALVELUT

Vastuuhenkilöt tekninen johtaja Harri Helenius, tieinsinööri Mika Kemppainen, puisto- ja liikunta-alueiden päällikkö Jukka Malinen sekä työnjohtaja Ari Pöllänen

Tehtävä

Kunnallistekniset palvelut sisältävät kaavatiet, yksityistiet, puistotoimen, varikon, liikunta-alueiden kunnossapidon, liikunta-alueiden projektit, lämpölaitoksen, satamalaitoksen, jätehuollon sekä maa- ja metsätilat. Keskeisiä toimenpiteitä liikennealueiden tuloyksikössä on vastata kaavateiden ja kunnan hallinnoimien yksityisteiden- sekä puisto- ja liikunta-alueiden kunnossapidosta. Yksitysteiden kunnossapito tehdään käytännössä kokonaan ostopalveluna. Kaavateiden, puisto- ja liikuntapuolella sekä omana työnä että ostopalveluna. Maa- ja metsätilojen hoidosta on sopimus Sotkamon Metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Kaukolämpötoiminnasta vastaa Nevel Oy. Teknisten palvelujen käyttötaloudenbudjetissa näkyy vain vuokratulo, jonka kaukolämpötoimija maksaa Sotkamon kunnan omistaman kaukolämpöverkonosan vuokrauksesta. Jätehuollosta vastaa Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppi.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	151 283	332 800	222 800	322 800	322 800
MAKSUTUOTOT	9	36 000	45 000	46 800	48 672
TUET JA AVUSTUKSET	27 130	42 420	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	793 276	565 939	914 034	916 034	919 034
TOIMINTATUOTOT	971 699	977 159	1 181 834	1 285 634	1 290 506
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	63 118	0	0	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-1 043 538	-1 093 712	-1 131 076	-813 038	-813 038
PALVELUJEN OSTOT	-1 962 966	-2 646 252	-2 280 303	-2 287 163	-2 327 393
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-397 092	-396 836	-475 598	-489 808	-493 548
AVUSTUKSET	-146 708	-685 440	-864 520	-964 520	-1 001 720
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 134 049	-726 680	-816 439	-818 840	-819 340
TOIMINTAKULUT	-4 684 353	-5 548 920	-5 567 936	-5 373 369	-5 455 039
TOIMINTAKATE	-3 649 537	-4 571 761	-4 386 102	-4 087 735	-4 164 533
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-30	0	0	0	0
VUOSIKATE	-3 649 567	-4 571 761	-4 386 102	-4 087 735	-4 164 533
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 486 952	-1 573 439	-1 715 930	-1 626 398	-1 647 404
TILIKAUDEN TULOS	-5 136 519	-6 145 200	-6 102 032	-5 714 133	-5 811 937
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-5 136 519	-6 145 200	-6 102 032	-5 714 133	-5 811 937
VYÖRYTYSERÄT	-47 587	0	0	0	0

Tavoite

Kaava- ja yksityisteiden kunnossapitoressurssien optimointi kuntatalousohjelman määrittelyn mukaisesti. Puisto- ja liikunta-alueiden olosuhteiden ylläpitoressurssien varmistaminen. Puisto- ja liikunta-alueita kehitetään edelleen liikuntapaikkasuunnitelman mukaisesti. Yleisurheilukentän käyttöönotto ja olosuhteiden markkinointi yhdessä koko kunnan kanssa.

TILAPALVELUT

Vastuuhenkilö kiinteistömestari Hannu Tervonen

Tehtävä

Kiinteistöpalvelut vastaavat Sotkamon kunnan omistamien kiinteistöjen kunnossapidosta sekä rakennuttamisesta. Lisäksi kiinteistöpalvelut huolehtivat Sotkamon kunnan suoraan omistamista osakeista ja vuokrahuoneistoista. Kiinteistöpalvelujen talousarvion merkittävin kuluerä on energiakustannukset, joista lämmitykseen pääsääntöisesti käytettävä kaukolämpö on suurin kuluerä ja myös sähköllä on merkittävä osuus. Kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvät huoltopalvelut hoidetaan pääsääntöisesti omana työnä. Vastuualueen painopisteenä on ollut jo vuosien ajan kiinteistöjen korjausvelan hallinta, korjausvelka laskelma päivitettiin vuoden 2024 aikana. Tehtyjen kuntoarvioiden pohjalta on saatu arvokasta tietoa kiinteistöjen elinkaaren pitkäntähtäimen suunnitteluun ja tavoitteena on tehdä koko kiinteistökannan kattava pitkäntähtäimen suunnitelma (PTS) loppuun vuoden 2025 aikana.

Tilapalvelujen tulevien vuosien merkittävin yksittäinen asia on kiinteistökannan ja tilojen optimointi tuleviin tarpeisiin. Kainuun hyvinvointialue on jo vuoden 2024 aikana sanonut irti muutamia tiloja ja jatkoa saattaa seurata vuoden 2025 aikana. Lisäksi kunnan omat mahdollisesti tekemät rakenteelliset muutokset voivat aiheuttaa tilojen käyttöön muutoksia, jolloin käyttökustannusten hallinta edellyttää nopeita toimenpiteitä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	2 176 655	0	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	6 583	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 723 740	5 055 878	4 929 257	4 921 857	4 916 857
TOIMINTATUOTOT	5 906 977	5 055 878	4 929 257	4 921 857	4 916 857
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	973	0	0	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-765 343	-815 153	-875 165	-932 304	-926 108
PALVELUJEN OSTOT	-852 561	-806 410	-847 056	-856 656	-885 086
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 369 436	-2 483 349	-2 447 754	-2 673 718	-2 688 218
MUUT TOIMINTAKULUT	-875 308	-156 407	-167 223	-160 923	-155 923
TOIMINTAKULUT	-4 862 648	-4 261 319	-4 337 198	-4 623 601	-4 655 335
TOIMINTAKATE	1 045 302	794 559	592 058	298 256	261 522
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-8	0	0	0	0
VUOSIKATE	1 045 294	794 559	592 058	298 256	261 522
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 977 268	-1 871 886	-2 480 756	-2 722 692	-2 794 351
TILIKAUDEN TULOS	-931 974	-1 077 327	-1 888 698	-2 424 436	-2 532 829
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-931 974	-1 077 327	-1 888 698	-2 424 436	-2 532 829
VYÖRYTYSERÄT	-54 787	0	0	0	0

Tavoite

Kunnossapidon resurssien varmistaminen. Varautumiseen liittyvien asioiden kehittäminen laitteistojen ja kiinteistöjen osalta. Energiatehokkuuteen liittyvien hankkeiden edistäminen ja kiinteistöjen pitkäntähtäimen (PTS) suunnitelman laatimisen loppuun saattaminen. Kiinteistökannan ja tilatehokkuuden optimointi.

ATERIA- JA PUHTAANAPITOPALVLEUT

Vastuuhenkilö ateria- ja siivouspalvelujohtaja Airi Hyvönen, keittiöpäällikkö Jaana Heikura-Huotari, siivouspalveluesimies Anne Härkönen

Tehtävä

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut tuottavat laadukkaita ja kilpailukykyisiä palveluja kestävän kehityksen mukaisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Vastaamme palvelujen tuottamisesta normaaliolojen poikkeusoloissa. Keskeisimmät tunnistetut muutosvoimat, jotka vaikuttavat lähitulevaisuudessa toimintaan ovat työvoiman saatavuus, työn tekemisen muuttuminen uuden tekniikan ja uusien materiaalien myötä. Ympäristötietoisuuden lisääntymiseen pyrimme vastaamaan materiaali- ja energiatehokkuutta parantamalla, vahvistamalla henkilöstön ympäristötietoisuutta sekä lisäämällä kasvisruokatarjontaa ja asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia käytettävissä olevilla resursseilla.

Ruokahävikin määrää teemme näkyväksi biovaakojen kautta. Linjastoista ylijäävää ruokaa toimittamme jaettavaksi edelleen. Kouluille ja VAKA yksikköihin on hankittu jätteiden lajitteluasemia, joihin lapset, oppilaat ja henkilöstö lajittelee eri jakeet. Ammattitaitoisten työntekijöiden saatavuuden turvaamiseksi pyrimme aktiivisesti tarjoamaan työssäoppimis- ja harjoittelupaikkoja sekä kouluttaa työntekijöitä oppisopimuskoulutuksella. Ateria- ja siivouspalvelut keskittyvät oman kunnan palvelutuotantoon (koulut, varhaiskasvatus, kiinteistöt, AMKK). Tiedostamme keskeisimmät muutosvoimat, jotka vaikuttavat lähitulevaisuudessa ateria- ja siivouspalvelujen toimintaan

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	3 703 206	3 284 057	3 214 981	3 220 334	3 220 334
TUET JA AVUSTUKSET	0	8 000	8 000	8 000	8 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	100	0	3 300	3 300	3 300
TOIMINTATUOTOT	3 703 305	3 292 057	3 226 281	3 231 634	3 231 634
HENKILÖSTÖKULUT	-1 782 249	-1 831 493	-1 729 086	-1 830 852	-1 831 037
PALVELUJEN OSTOT	-267 914	-175 850	-164 850	-164 850	-164 850
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 259 516	-1 011 600	-898 900	-898 900	-898 900
AVUSTUKSET	0	0	-50 000	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-198 460	-118 587	-174 925	-174 925	-174 925
TOIMINTAKULUT	-3 508 138	-3 137 530	-3 017 761	-3 069 527	-3 069 712
TOIMINTAKATE	195 167	154 527	208 520	162 107	161 922
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-86	0	0	0	0
VUOSIKATE	195 081	154 527	208 520	162 107	161 922
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 716	-46 300	-46 300	-46 300	-46 300
TILIKAUDEN TULOS	170 365	108 227	162 220	115 807	115 622
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	170 365	108 227	162 220	115 807	115 622
VYÖRYTYSERÄT	-44 447	0	0	0	0

Tavoite

Kulurakenteiden toteutuminen tavoitteiden mukaisesti sekä palvelutuotannon toteutuminen kilpailukykyisesti. Vaikutetaan positiivisesti henkilöstön pito- ja vetovoimatekijöihin. Yhdessä kouluruokailutyöryhmän kanssa edistetään terveyttä ja hyvinvointia tukevaa kouluruokailua ja sen kehittämistä. Lautaselta tulevan ruokahävikin määrän näkyväksi tekeminen ja sen ymmärtämisen kasvattaminen biovaakojen kautta. Linjastoista ylijäävä ruoka toimitetaan jaettavaksi edelleen.

YMPÄRISTÖTOIMEN PALVELUT

Vastuuhenkilö ympäristötoimen päällikkö Antti Harri

Tehtävä

Ympäristöpalvelut sisältävät mittaustoimen, kaavoitustoimen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun. Ympäristöpalvelut huolehtivat lainsäädännössä rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden, kuten hyvän kuntakuvan, turvallisuuden, terveellisyyden ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimusten huomioimisesta. Kaavoituksen keskeisiä painopistealueita vuodelle 2025 on muun muassa keskustan Masterplan-suunnitelman käynnistäminen kaavoituksen osalta.

Rakennusvalvonnassa jatketaan lupa-arkiston sähköistämistä sekä vuonna 2023 aloitettua kiinteistökannan kartoitusta, jossa selvitetään luvattomat ja rekisteristä puuttuvat rakennukset. Maankäyttö- ja rakennuslaki vaihtuu Rakentamislaki 1.1.2025 alkaen, jonka myötä rakennusjärjestys on tarkoitus uusiksi asetettuna kahden vuoden siirtymäajan puitteissa.

Rakennusrekisterin ja kiinteistöselvityksen päivityksen jatkaminen. Lupajaoston perustaminen kunnallisvaalien jälkeen. Rakennusjärjestyksen sekä ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen. Leivolanlahden ja Maisemakallion alueet on saatu valmiiksi vuoden 2024 aikana, joten rakennusvalvonta ohjaa alueelle tulevien uusien rakentajien ohjaamista ja neuvontaa.

Sotkamon kaavoitustoimi aloitti yhteistyön Paltamon ja Ristijärven kuntien kanssa vuonna 2023. Vuoden 2024 loppupuolella Paltamon kunnan kanssa on aloitettu myös rakennusvalvonnan yhteistyö ja sitä on tarkoitus syventää vuoden 2025 aikana.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	37 389	4 700	80 500	69 700	69 700
MAKSUTUOTOT	188 977	171 000	138 000	166 000	166 000
TUET JA AVUSTUKSET	5 725	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	22	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	232 113	175 700	218 500	235 700	235 700
HENKILÖSTÖKULUT	-622 076	-710 571	-713 669	-833 643	-833 643
PALVELUJEN OSTOT	-72 841	-178 100	-141 850	-180 550	-162 550
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-19 208	-6 300	-8 400	-5 200	-5 200
MUUT TOIMINTAKULUT	-85 842	-52 700	-94 545	-89 045	-89 045
TOIMINTAKULUT	-799 967	-947 671	-958 464	-1 108 438	-1 090 438
TOIMINTAKATE	-567 854	-771 971	-739 964	-872 738	-854 738
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 223	-10 695	-10 695	-10 855	-10 955
TILIKAUDEN TULOS	-571 077	-782 666	-750 659	-883 593	-865 693
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-571 077	-782 666	-750 659	-883 593	-865 693
VYÖRYTYSERÄT	-10 111	0	0	0	0

Tavoite

Ympäristönsuojelumääräysten ja rakennusjärjestyksen päivittäminen vuoden 2025 aikana. Rakennuslupa-arkiston sähköistämisen jatkaminen suunnitelman mukaisesti. Uusien asuinalueiden rakentamisen ohjaus.

YMPÄRISTÖTERVEYSPALVELUT

Vastuuhenkilöt ympäristöterveysjohtaja Päivi Nykänen, hygieenikkoeläinlääkäri Eero Schroderus

Tehtävä

Ympäristöterveyspalvelujen tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveyspalveluihin kuuluu terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto. Terveysvalvonnan tehtäviin kuuluu terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkavalvonta sekä nikotiinituotteiden valvonta. Eläinlääkintähuolto huolehtii eläinlääkintähuoltolain, eläinsuojelulain ja eläintutilain mukaisista tehtävistä sekä eläinperäisten elintarvikkeiden valvonnasta. Eläinlääkintähuolto järjestää peruseläinlääkäripalvelut ja ympärivuorokautisen päivystyksen lemmikeille ja hyötyeläimille sekä terveydenhuoltopalvelut hyötyeläimille. Lisäksi ympäristöterveyspalvelujen tehtäviin kuuluu toimijoiden ja asukkaiden ohjaus ja neuvonta. Toiminta-alueena on 1.1.2024 alkaen Kainuun 7 kuntaa. (Hyrnsalmi, Kaajaani, Kuhmo, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi.)

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	1 822 820	2 233 857	2 223 875	2 228 875	2 233 875
MAKSUTUOTOT	399 838	354 960	415 000	432 000	435 000
TUET JA AVUSTUKSET	0	351	0	351	351
MUUT TOIMINTATUOTOT	120	4 000	120	1 120	1 120
TOIMINTATUOTOT	2 222 778	2 593 168	2 638 995	2 662 346	2 670 346
HENKILÖSTÖKULUT	-2 013 498	-2 235 607	-2 343 340	-2 398 179	-2 403 137
PALVELUJEN OSTOT	-186 748	-191 280	-225 221	-233 147	-241 147
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-109 075	-115 190	-132 566	-139 600	-144 550
AVUSTUKSET	-74 734	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-357 404	-457 194	-454 752	-466 252	-477 752
TOIMINTAKULUT	-2 741 460	-3 059 271	-3 215 879	-3 297 178	-3 326 586
TOIMINTAKATE	-518 682	-466 103	-576 884	-634 832	-656 240
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12 355	-3 272	-10 975	-11 250	-12 450
TILIKAUDEN TULOS	-531 037	-469 375	-587 859	-646 082	-668 690
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-531 037	-469 375	-587 859	-646 082	-668 690
VYÖRYTYSERÄT	-35 784	0	0	0	0

Tavoite

Uuteen eläinlääkintähuoltolakiin valmistautuminen (tulee voimaan 1.1.2026) ja siihen vaadittavien selvitysten ja suunnitelmien tekeminen. Terveysvalvonnan rekrytoinnin jatkaminen asiakkaiden palvelutason takaamiseksi. Uuden laatu järjestelmän käyttöönoton jatkaminen ja kehittäminen se parantaa mm. tiedolla johtamista. Suunnitelmallisen valvonnan kauden 2025–2028 teemana on ydin-tehtävät ja vaikuttava valvonta. Tavoitteena tietoperäinen valvonta, osaaminen ja varautuminen. Ympäristöterveyspalvelut toteuttavat näitä tavoitteita sekä vie käytäntöön uudistuvan lainsäädännön tavoitteita kaikilla tehtäväalueilla.

6. TULOSLASKELMAOSA

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	8 762 552	6 832 802	6 460 044	7 075 131	7 119 637
MAKSUTUOTOT	1 083 941	1 046 840	1 111 750	1 219 950	1 227 072
TUET JA AVUSTUKSET	1 977 467	2 063 975	2 352 204	2 370 755	2 405 590
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 547 063	4 120 319	3 295 875	3 292 512	3 290 550
TOIMINTATUOTOT	13 371 023	14 063 936	13 219 873	13 958 348	14 042 849
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	64 090	0	0	0	0
HENKILÖSTÖKULUT	-29 066 506	-29 878 849	-29 684 557	-29 913 272	-29 752 623
PALVELUJEN OSTOT	-11 891 996	-11 703 622	-13 383 782	-13 616 246	-13 741 747
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 389 978	-5 227 575	-5 067 668	-5 324 185	-5 373 540
AVUSTUKSET	-1 068 487	-1 910 415	-2 831 995	-2 761 495	-2 768 695
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 216 594	-2 010 788	-2 135 373	-2 202 944	-2 282 864
TOIMINTAKULUT	-49 633 560	-50 731 249	-53 103 375	-53 818 142	-53 919 469
TOIMINTAKATE	-36 198 447	-36 667 313	-39 883 502	-39 859 794	-39 876 620
VEROTULOT	24 560 700	24 763 980	31 012 000	34 199 000	34 837 000
Kunnan tulovero	16 417 936	16 063 980	19 143 000	20 190 000	20 699 000
Kiinteistövero	5 151 110	5 900 000	6 141 000	6 141 000	6 141 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 991 654	2 800 000	5 728 000	7 868 000	7 997 000
VALTIONOSUUDET	4 834 310	6 954 854	7 931 790	8 000 000	8 000 000
Kunnan peruspalv.valt.osuus	1 059 852	2 482 571	3 979 125	4 000 000	4 000 000
Verotul.perust.valt.os.tasaus	1 431 520	1 789 657	1 828 943	1 900 000	1 900 000
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	455 215	789 416	855 802	800 000	800 000
Verotulomenetysten korvaus	1 887 723	1 893 210	1 267 920	1 300 000	1 300 000
KORKOTUOTOT	2 179	0	4 100	4 100	4 100
MUUT RAHOITUSTUOTOT	4 368 951	4 467 705	5 062 094	5 078 500	6 078 500
KORKOKULUT	-1 418 010	-1 967 580	-2 058 983	-1 500 000	-1 300 000
MUUT RAHOITUSKULUT	798 405	-147 805	-594 894	-631 300	-631 300
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 751 526	2 352 320	2 412 317	2 951 300	4 151 300
VUOSIKATE	-3 051 911	-2 596 159	1 472 605	5 290 506	7 111 680
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 033 590	-4 112 464	-5 429 034	-5 642 996	-5 762 576
TILIKAUDEN TULOS	-7 085 501	-6 708 623	-3 956 429	-352 490	1 349 104
POISTOERON MUUTOS	81 780	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-7 003 721	-6 708 623	-3 956 429	-352 490	1 349 104

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	-26,94 %	-27,72 %	-24,89 %	-25,94 %	-26,04 %
Vuosikate/Poistot, %	75,7 %	63,1 %	-27,1 %	-93,8 %	-123,4 %
Vuosikate/asukas, €	-297,02	-252,67	143,32	514,89	692,13
Kertynyt ylijäämä, €	44 018 187	37 309 564	33 353 135	33 000 645	34 349 749
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	4 284	3 605	3 267	3 232	3 364
Asukasluku vuoden lopussa	10275	10275	10275	10275	10275
Asukasluvun muutos	-77	75	-150	0	0

	Sisäiset	Ulkoiset	Sisäiset ja ulkoiset erät yhteensä
MYYNTITUOTOT	2 590 331	6 460 044	9 050 375
MAKSUTUOTOT		1 111 750	1 111 750
TUET JA AVUSTUKSET		2 352 204	2 352 204
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 664 486	3 295 875	5 960 361
TOIMINTATUOTOT	5 254 817	13 219 873	18 474 690
HENKILÖSTÖKULUT		-29 684 557	-29 684 557
PALVELUJEN OSTOT	-2 590 331	-13 383 782	-15 974 113
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT		-5 067 668	-5 067 668
AVUSTUKSET		-2 831 995	-2 831 995
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 664 486	-2 135 373	-4 799 859
TOIMINTAKULUT	-5 254 817	-53 103 375	-58 358 192
TOIMINTAKATE		-39 883 502	-39 883 502
VEROTULOT		31 012 000	31 012 000
Kunnan tulovero		19 143 000	19 143 000
Kiinteistövero		6 141 000	6 141 000
Osuus yhteisöveron tuotosta		5 728 000	5 728 000
VALTIONOSUUDET		7 931 790	7 931 790
Kunnan peruspalv.valt.osuus		3 979 125	3 979 125
Verotul.perust.valt.os.tasaus		1 828 943	1 828 943
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o		855 802	855 802
Verotulomenetyksen korvaus		1 267 920	1 267 920
KORKOTUOTOT		4 100	4 100
MUUT RAHOITUSTUOTOT		5 062 094	5 062 094
KORKOKULUT		-2 058 983	-2 058 983
MUUT RAHOITUSKULUT		-594 894	-594 894
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		2 412 317	2 412 317
VUOSIKATE		1 472 605	1 472 605
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT		-5 429 034	-5 429 034
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		-5 429 034	-5 429 034
TILIKAUDEN TULOS		-3 956 429	-3 956 429
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-3 956 429	-3 956 429

Tuloslaskelman tunnusluvut

Tuloslaskelman yhteydessä on esitetty tuloslaskelman tunnusluvut vuoden 2023 tilinpäätöksestä, vuoden 2024 talousarviosta, vuoden 2025 talousarviolle sekä suunnitelmavuosille 2026 ja 2027.

- Toimintatuotot/Toimintakulut %
= 100 x Toimintatuotot/ (Toimintakulut – valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu- ja myyntituloilla. Vuonna 2025 verotuloilla ja valtionosuuksilla arvioidaan katettavan 73 % toimintakuluista.

- Vuosikate/Poistot %
= 100 X Vuosikate/Poistot

Tunnusluku kertoo tulo-rahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, poistoihin ja lainan lyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulo-rahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on poistoja alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, kunnan tulo-rahoitus on heikko.

- Vuosikate, €/asukas

Tunnusluku on yleisesti käytetty tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

- Kertynyt ylijäämä, €/asukas
= (Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + tilikauden yli-/alijäämä) /asukasluku

6.1. TULOSLASKELMAN ANALYYSINTI

Tuloslaskelmassa osoitetaan kuinka toimintatuotot riittävät palvelutoiminnan kuluihin, lainojen korko- ja muihin rahoituskuluihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate osoittaa kuinka paljon toimintakuluista on katettava verotuloilla ja valtion- osuuksilla.
- Vuosikate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Toimintakatteen lisäksi siinä on otettu huomioon verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.
- Tilikauden tulos kertoo erotuksen, joka jää, kun liikevaihdosta vähennetään kustannukset, poistot, arvonalennukset, korot ja verot.

Toimintatuotot

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
MYYNTITUOTOT	8 762 552	6 832 802	6 460 044	7 075 131	7 119 637	-5,5 %
MAKSUTUOTOT	1 083 941	1 046 840	1 111 750	1 219 950	1 227 072	6,2 %
TUET JA AVUSTUKSET	1 977 467	2 063 975	2 352 204	2 370 755	2 405 590	14,0 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 547 063	4 120 319	3 295 875	3 292 512	3 290 550	-20,0 %
TOIMINTATUOTOT	13 371 023	14 063 936	13 219 873	13 958 348	14 042 849	-6,0 %

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2025 yhteensä 13, 2 milj. euroa eli 6 % edellisvuotta vähemmän.

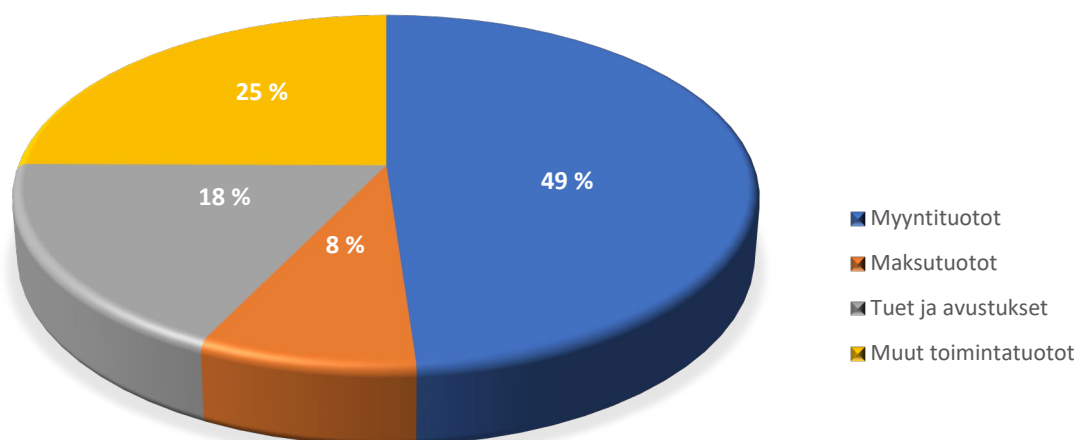
Myyntituotot vähenevät 373 tuhatta euroa edellisvuodesta. Myyntituottoihin on arvioitu muiden Kainuun kuntien maksuosuuksiksi ympäristöterveydenhuollosta 2,04 milj. euroa. Maksuosuuden arvioidaan pysyvän vuoden 2024 tasolla. Vuonna 2024 aloitettua yhteistyötä rakennusvalvonnan ja kaavoituksen osalta jatketaan Paltamon ja Ristijärven kanssa. Palvelujen myynnistä saatava tuotto on n. 75 tuhatta euroa. Vesi- ja jätevesimaksujen myyntituotot ovat 2,1 milj. euroa ja ne pienenevät vuodesta 2024 502 tuhatta euroa, sillä näiden tuottojen arvio on ollut edellisvuonna liian suuri. Vuokatti-Ruka urheiluakatemia seuroilta ja lajiliitoilta saatavien tuottojen arvioidaan pienenevän 380 tuhanteen euroon

Maksutuotot sisältävät ympäristöterveydenhuollon terveystalouden ja eläinlääkintähuollon vastuualueiden maksutuottoja 415 tuhatta euroa. Kansalaisopiston maksutuottoja on arvioitu kertyvän 189 tuhatta euroa. Varhaiskasvatusmaksuja arvioidaan kertyvän 243 tuhatta euroa.

Tuissa ja avustuksissa on huomioitu tällä hetkellä käynnissä olevat hankkeet sekä vuoden 2025 aikana alkavia hankkeita, joihin on jo tullut rahoituspäätöksiä. Elinkeinopalveluiden hankkeiden avustuksia on arvioitu saatavan noin 435 tuhatta euroa. Vuokatti-Ruka akatemia saamat avustukset, esim. nuorten olympiavalmentajien palkkaukseen saatava valmentajatuki on arvioitu olevan 264 tuhatta euroa. Olympiavalmennuskeskus Vuokatti -Ruka aloittaa vuoden 2025 aikana hankkeita, joihin arvioidaan saatavaksi Opetus- ja kulttuuriministeriön eritysavustuksia sekä Kainuun Liiton hankeavustuksia yhteensä 960 tuhatta euroa.

Muut toimintatuotot suurimpana eränä ovat rakennusten ja alueiden vuokratuotot. Rakennusten vuokratuottojen arvioidaan olevan noin 2,7 milj. euroa. Maakaupoista arvioidaan saatavan tuottoja n. 470 tuhatta euroa.

TOIMINTATUOTOT 2025

Toimintakulut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
HENKILÖSTÖKULUT	-29 066 506	-29 878 849	-29 684 557	-29 913 272	-29 752 623	-0,7 %
PALVELUJEN OSTOT	-11 891 996	-11 703 622	-13 383 782	-13 616 246	-13 741 747	14,4 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 389 978	-5 227 575	-5 067 668	-5 324 185	-5 373 540	-3,1 %
AVUSTUKSET	-1 068 487	-1 910 415	-2 831 995	-2 761 495	-2 768 695	48,2 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 216 594	-2 010 788	-2 135 373	-2 202 944	-2 282 864	6,2 %
TOIMINTAKULUT	-49 633 560	-50 731 249	-53 103 375	-53 818 142	-53 919 469	4,7 %

Toimintakulujen arvioidaan olevan talousarviovuonna 2024 yhteensä -53,2milj. euroa.

Henkilöstökulut ovat suurin kuluerä 29,7 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut vähenevät noin 195 tuhatta euroa vuoden 2024 talousarviosta. Kestävä kuntatalous -ohjelman mukaiset henkilöstömitoitukset sivistyksen toimialalla vaikuttavat jo talousarviovuoden henkilöstökuluihin.

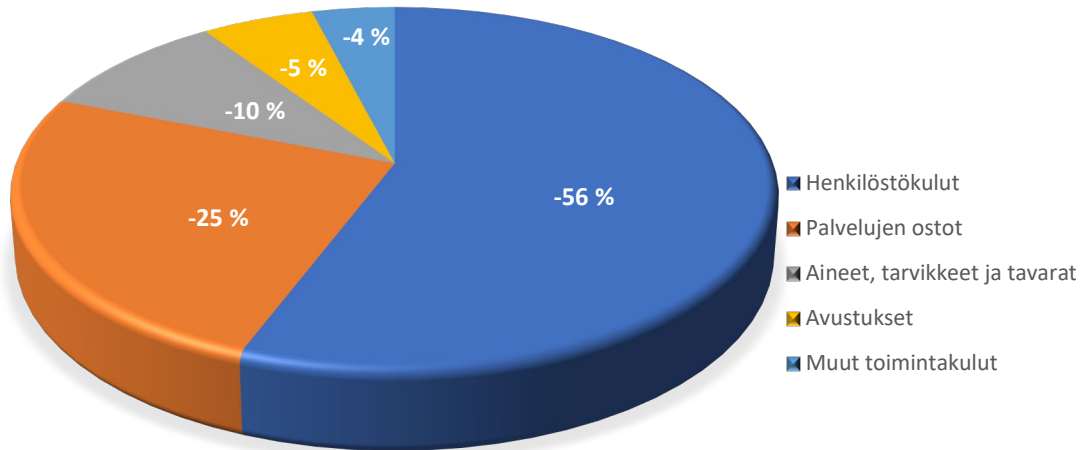
Palvelujen ostot kuluerässä on nousua 14,4 % vuoteen 2024. Asiakaspalvelujen ostojen -ryhmässä Päivähoidon palveluseteleihin käytetään 317 tuhatta euroa edellistä vuotta enemmän. Muiden palvelujen ostot -ryhmässä kasvu painottuu erityisesti työllisyyspalveluihin, joissa hankinnat ovat pääsääntöisesti palvelujen ostoja, esimerkiksi työllisyyskoulutuksia. Palvelujen ostoon on arvioitu käytettävän 668 tuhatta euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat- kuluerässä on laskua edelliseen vuoteen nähden. Kestävä kuntatalous -ohjelman mukaisesti hankintoja on tarkasteltu kriittisesti. Kestävä kehitys huomioidaan hankinnoissa ja kierrättämisessä kaikilla toimialoilla.

Avustukset-kuluerä nousee 48,2 % edellisvuoteen verrattuna. Yksityisteiden avustuksiin on varattu 830 tuhatta euroa. Yksityisteavustusten osalta valmistellaan uusi toimintamalli vuoden 2025 aikana.

Kunnan rahoitusosuus työttömyystuista on arvioitu olevan 550 tuhatta euroa ja työnantajille maksettavan palkkatuen määrä 125 tuhatta euroa. Tähän kuluerään kuuluu myös työllisyyspalvelujen jatkossa myöntämä aikaisemmin valtion maksamana palkkatuen ja starttirahan korvaava kuntalisä. Varaus tähän on 550 tuhatta euroa.

TOIMINTAKULUT 2025

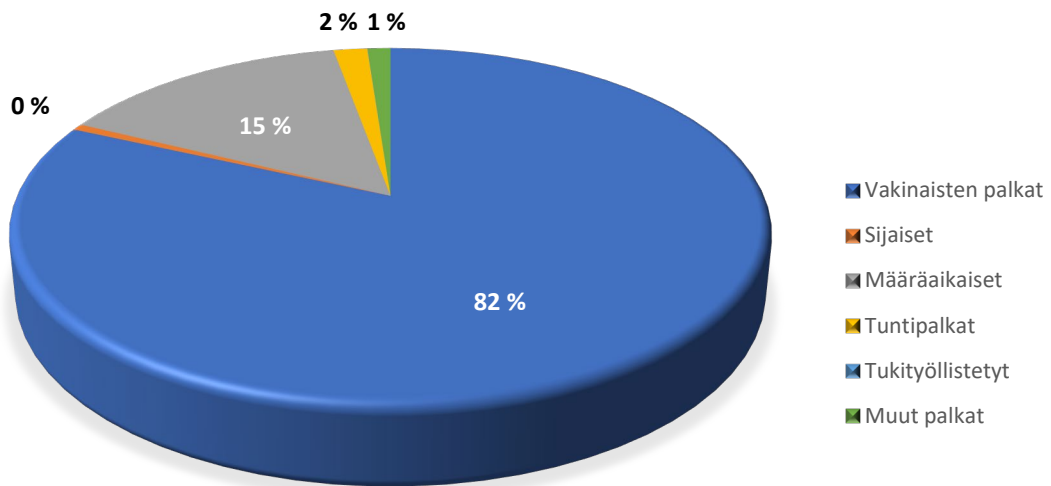
Henkilöstökulut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
Kokouspalkkiot	-44 561	-11 500	-29 665	-30 600	-31 100	158,0 %
Vakinaisten palkat	-14 860 445	-17 831 513	-19 411 915	-19 573 528	-19 581 066	8,9 %
Sijaisten palkat	-1 153 484	-114 300	-135 400	-146 876	-148 024	18,5 %
Erilliskorvaukset	-494 069	-396 200	-268 000	-396 176	-396 323	-32,4 %
Työllistettyjen palkat	-495 220	-400 000	-4 000	0	0	-99,0 %
Määräaikaiset palkat	-4 478 299	-4 571 334	-3 519 256	-3 398 121	-3 243 855	-23,0 %
Tuntiopettajien palkat	-639 218	-461 125	-403 000	-419 000	-423 818	-12,6 %
Lomaraha	-1 101 379	-26 200	-4 970	-4 400	-4 400	-81,0 %
Luottamushenkilöiden palkkiot	-120 379	-160 700	-127 600	-106 600	-119 600	-20,6 %
Jaksotetut palkat ja palkkiot	-224 314	0	0	0	0	
Sairausvakuutuskorvaukset	161 653	0	0	0	0	
Tapaturmakorvaukset	19 348	15 000	0	0	0	
Henkilöstökorvaukset	77 969	0	0	0	0	
PALKAT JA PALKKIOT	-23 352 396	-23 957 872	-23 903 806	-24 075 301	-23 948 186	-0,2 %
JuEL-palkkaperust.eläkemaksu	-3 633 226	-3 924 683	-3 921 428	-3 954 110	-3 930 988	-0,1 %
KuEL-eläkemenoperust.eläkemaks	-13 513	-76 103	0	0	0	
VAEL-maksut	-410 880	0	0	0	0	
JuEL tasausmaksut	-626 122	-713 577	-712 990	-718 928	-714 726	
Jaksotetut eläkekulut	-43 655	0	-93 400	-90 000	-90 000	
ELÄKEKULUT	-4 727 396	-4 714 363	-4 727 818	-4 763 038	-4 735 714	0,3 %
Taloud.tuki/ryhmähenkivak.	-7 823	-152 902	-90	-13 308	-13 308	-99,9 %
Työnantajan sosiaalivak.maksut	-356 865	-318 731	-318 467	-321 125	-319 246	-0,1 %
Työttömyysvakuutusmaksut	-447 311	-447 174	-446 806	-450 528	-447 896	-0,1 %
Tapaturmavakuutusmaksut	-187 435	-271 159	-270 937	-273 195	-271 594	-0,1 %
Muut sosiaalivakuutusmaksut	0	-16 648	-16 633	-16 777	-16 679	-0,1 %
Jaksotetut sos.vak.maksut	12 721	0	0	0	0	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-986 713	-1 206 614	-1 052 933	-1 074 933	-1 068 723	-12,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-5 714 109	-5 920 977	-5 780 751	-5 837 971	-5 804 437	-2,4 %
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	-29 066 506	-29 878 849	-29 684 557	-29 913 272	-29 752 623	-0,7 %

Henkilöstökulujen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä 29,6 milj. euroa. Henkilöstökulut vähenevät n. 200 tuhatta euroa (-0,7 %) vuoden 2024 talousarviosta. Vuoden 2025 talousarviossa on käytetty palkankorotusprosenttina 1,5 %.

Kunta-alan nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka. Sopimuksen piirissä ovat kaikki kuntien ja kuntayhtymien palkansaajat.

HENKILÖSTÖKULUT 2025

Palvelujen ostot

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
Asiakaspalvelujen ostot	-911 233	-265 700	-368 700	-388 575	-395 109	38,8 %
Palveluseteli (1.1.2021 alk.)	-1 280	0	0	0	0	
Päivähoidon palvelusetelit	-803 507	-715 000	-1 032 000	-1 064 600	-1 098 017	44,3 %
Kotikuntakorvaukset	-268 961	-258 000	-200 000	-205 000	-210 125	-22,5 %
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-1 984 980	-1 238 700	-1 600 700	-1 658 175	-1 703 251	29,2 %
Asiantuntijapalvelut	-1 296 724	-930 182	-1 465 299	-1 480 147	-1 509 418	57,5 %
Toimistopalvelut	-4 752	-9 760	-6 300	-7 255	-7 312	-35,5 %
ICT-palvelut	-190 239	-225 140	-362 800	-339 066	-348 184	61,1 %
Rahoitus- ja pankkipalvelut	-6 339	-8 350	-117 240	-130 752	-130 768	1304,1 %
Puhelin- ja tietoliikennepalve	-115 079	-131 291	-118 980	-125 833	-125 035	-9,4 %
ICT-ohjelmisto- ja sovellusost	-391 170	-312 220	-233 750	-246 799	-248 121	-25,1 %
Tulkkauspalvelut	0	0	-40 000	-40 000	-40 000	
Painatukset, ilmoitukset, markk.	-258 897	-167 199	-166 650	-179 075	-185 211	-0,3 %
Posti- ja kuriiripalvelut	-31 712	-36 051	-34 600	-38 192	-38 435	-4,0 %
Vakuutukset	-59 291	-155 300	-166 850	-172 196	-174 244	7,4 %
Puht.pito- ja pesulapalvelut	-160 306	-154 253	-184 550	-194 825	-200 136	19,6 %
Jätehuolto	0	0	-104 300	-108 830	-114 361	
Alueiden rakentamis ja kunn.pi	-2 231 893	-1 238 000	-1 436 600	-1 451 460	-1 471 090	16,0 %
Rakenn.rak- ja kunn.pitopalv	-246 848	-310 200	-315 600	-315 775	-291 954	1,7 %
Koneiden, kaluston ja laitteid	-221 143	-239 300	-244 510	-244 647	-233 389	2,2 %
Majoitus- ja ravitsemuspalvelu	-159 790	-94 209	-169 380	-170 248	-172 592	79,8 %
Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-2 276 095	-2 342 300	-2 492 535	-2 561 431	-2 654 731	6,4 %
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	-383 916	-428 000	-451 000	-451 025	-451 051	5,4 %
Koulutus- ja kulttuuripalvelut	-109 586	-102 500	-432 750	-437 604	-439 196	322,2 %
Henkilöstön koulutuspalvelut	0	0	-8 000	-8 025	-8 051	
Osuus verotuskustannuksiin	-109 121	-118 370	-118 370	-118 370	-118 370	0,0 %
Muut yhteistoimintaosuudet	-1 242 417	-2 680 087	-2 621 068	-2 625 345	-2 629 729	-2,2 %
Muut palvelut	-355 554	-711 910	-429 050	-446 571	-379 518	-39,7 %
Vuokratyövoimapalvelut	-56 142	-70 300	-62 900	-64 600	-67 600	-10,5 %
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-9 907 016	-10 464 922	-11 783 082	-11 958 071	-12 038 496	12,6 %
PALVELUJEN OSTOT YHTEENSÄ	-11 891 996	-11 703 622	-13 383 782	-13 616 246	-13 741 747	14,4 %

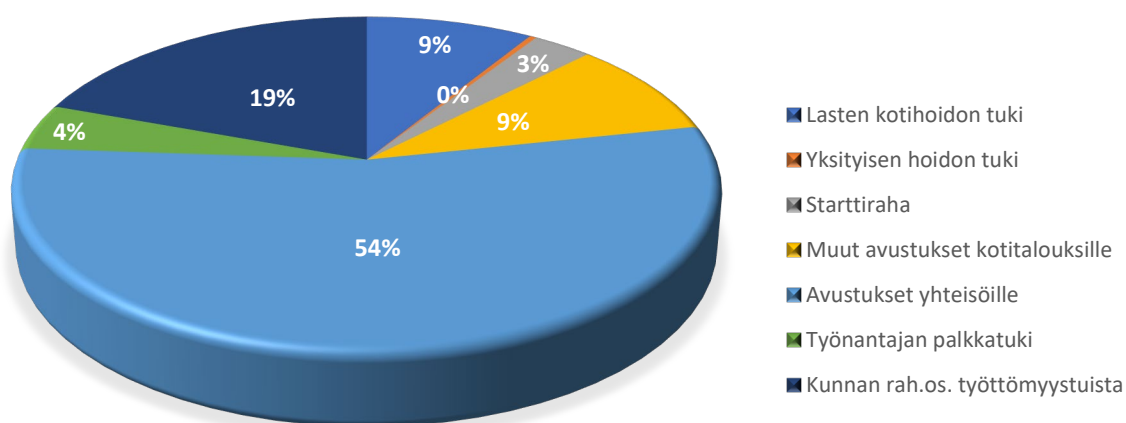
Palvelujen ostoihin varataan yhteensä 13,4 milj. euroa. Palveluiden ostot kasvavat vuodesta 2024 14,4 %. Sotkamon kunnan maksuosuus Kainuun liitolle on 390 885 euroa. Maksuosuus kasvaa 6 885 euroa vuodesta 2023 (TA 2024: 384 000 euroa). Kajaanin toimiessa TE-palvelujen osalta isäntäkuntana Sotkamon kunta maksaa Kajaanille osuuden työllisyysalueen yhteisistä kustannuksista. Sotkamon kunnan yhteistoimintaosuus on 250 tuhatta euroa.

Avustukset

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
Lasten kotihoidon tuki	-293 846	-305 000	-250 000	-240 000	-230 000	-18,0 %
Yksityisen hoidon tuki	-7 126	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	0,0 %
Yksit. hoidon tuen kuntalisä	-6 932	0	0	0	0	
Koulumatkatuki	-316	0	0	0	0	
Starttiraha	0	0	-90 000	-90 000	-90 000	
Muut avustukset kotitalouksill	-177 603	-204 290	-262 370	-195 370	-195 370	28,4 %
Avustukset yhteisöille	-391 797	-1 081 125	-1 538 625	-1 640 125	-1 677 325	42,3 %
Työmarkkinatuen kuntaosuus	-190 867	-310 000	0	0	0	-100,0 %
Työnantajan palkkatuki	0	0	-125 000	-50 000	-50 000	
Kunnan rah.os. työttömyystuist	0	0	-550 000	-530 000	-510 000	
Muut avustukset yhteisöille	0	0	-6 000	-6 000	-6 000	
AVUSTUKSET YHTEENSÄ	-1 068 487	-1 910 415	-2 831 995	-2 761 495	-2 768 695	48,2 %

Avustuksiin varataan yhteensä 2,9 milj. euroa. Avustukset sisältävät kotitalouksille ja yhteisöille maksetut tuet ja avustukset, kuten kotihoidon tuen, Etenijä-yrityspalvelusetelin, työllistämisen kuntali-
sän, kesätyösetelin, toimialojen myöntämät avustukset sekä yksityisteiden kunnossapidon. TE-palve-
lujen järjestämisvastuun siirtyessä kunnille myös kuntien avustuksina maksamien kustannuserien
määrät lisääntyvät. Kesätyöseteleitä tarjotaan jatkossakin 9. luokkalaisille sekä 2. asteen 1. luokkalai-
sille. Päihde- tai muuhun riippuvuuteen annetaan palveluseteli, sellaisille henkilöille, joilla ei ole
mahdollista ostaa omilla varoilla palvelua tai ei saa siihen rahoitusta.

AVUSTUKSET TA 2025

Verotulot

Arvio vuosien 2025–2027 verotuloista perustuu Kuntaliiton, VM:n ja Verohallinnon 23.9.2024 julkaisemaan verotuloennusteeseen sekä kunnan omaan arvioon verotulojen kehityksestä. Verotuloennustetta on tarkennettu valtakunnallisilla keskiarvoisilla muutosprosentteilla eri verolajeissa, jotta ennuste vastaisi paremmin kunnan todellista tilannetta.

Kiinteistöverotulona on käytetty vuosille 2025–2027 Kuntaliiton veroennustekehikon mukaista verotuloennustetta.

Kaivosvero on tullut käyttöön vuoden 2024 alusta lukien. Kaivosveron tuotosta 60 prosenttia ohjataan niille kunnille, joiden alueella kaivos sijaitsee. Sotkamon kunnassa sijaitsee kolme kaivosta: Terrafamen ja Sotkamo Silverin metallikaivokset sekä Elementisin talkkikaivos. Sotkamon kunnan tuolloin vero tulee näkymään ensi kertaa suunnitelmavuodelle 2025. Kaivosveron suuruudeksi arvioidaan 3,5 milj. euroa, joka esitetään kohdassa osuus yhteisöveron tuotosta.

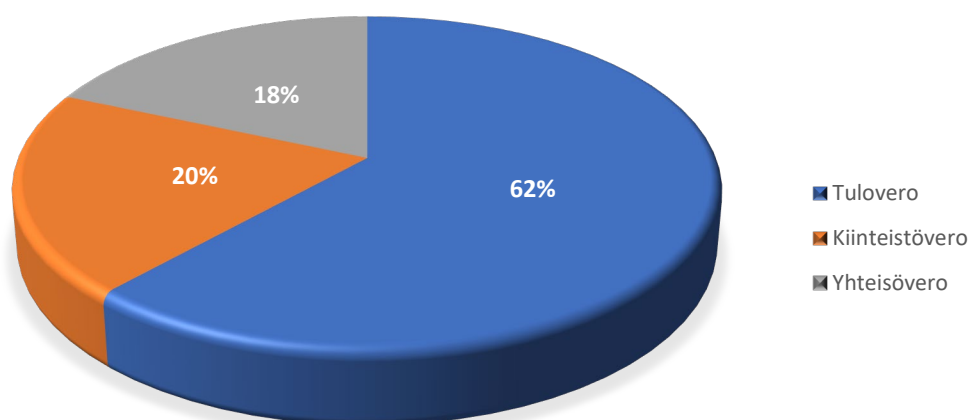
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
Kunnan tulovero	16 417 936	16 063 980	19 143 000	20 190 000	20 699 000	19,2 %
Kiinteistövero	5 151 110	5 900 000	6 141 000	6 141 000	6 141 000	4,1 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 991 654	2 800 000	5 728 000	7 868 000	7 997 000	104,6 %
VEROTULOT	24 560 700	24 763 980	31 012 000	34 199 000	34 837 000	25,2 %
asukasluku	10 275	10 354	10 200	10 200	10 200	-1,5 %
verotulo, €/asukas	2 390	2 392	3 040	3 353	3 415	27,1 %
kunnallisvero%	19,75 %	7,11 %	8,50 %	8,50 %	8,50 %	19,5 %

Yhteisöveron osalta on tehty vuodelle 2025 3,5 milj. euron korotus Kuntaliiton arvioon verrattuna. Suunnitelmavuosille 2026–2027 arvioidaan lisäksi, että kunnan osuus yhteisöveron tuottoon kasvaisi kaivosveron lisäksi Terrafamen ja muun yritystoiminnan tuloksien parantuessa hieman alle 8 milj. euroon.

Vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelma on laadittu käyttäen tuloveroprosenttia 8,50 % ja vuodelle 2025 määrättyjä kiinteistöveroprosentteja. Kiinteistöverouudistuksessa maapohjaveron alaraja nostettiin 1,3 prosenttiin vuoden 2024 alusta lukien. Maapohjaveron yläraja on pysymässä kahdessa prosentissa. Samalla maapohjavero eriytettiin yleisestä kiinteistöveroprosentista.

Sekä tilinpäätöksessä että talousarviossa kunnallisverotuloina käsitellään maksuperusteisesti kunnalle kunakin vuonna tilitettyt verot. Maksuunpantu verotulo on taas kunakin verovuonna kuntalaisille maksettavaksi määrätty vero, jonka kertyminen kunnalle voi ajoittua useammalle vuodelle.

VEROTULOJEN JAKAUTUMINEN 2025

Veroprosentit	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tulovero	21,25	21,25	21,25	21,25	19,75	19,75	19,75	7,11	7,5	8,5
Kiinteistöverot										
yleinen kiinteistövero	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
vakituinen asunto	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
muut asuinrakennukset	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Erikseen määrätyt prosentit										
rakentamaton rakennuspaikka	-	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
voimalaitos	2,85	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
yleishyödyllinen yhteisö	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0

Valtionosuudet

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
Kunnan peruspalv.valt.osuus	1 059 852	2 482 571	3 979 125	4 000 000	4 000 000	60,3 %
Verotul.perust.valt.os.tasaus	1 431 520	1 789 657	1 828 943	1 900 000	1 900 000	2,2 %
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	455 215	789 416	855 802	800 000	800 000	8,4 %
Verotulomenetyksen korvaus	1 887 723	1 893 210	1 267 920	1 300 000	1 300 000	-33,0 %
VALTIONOSUUDET	4 834 310	6 954 854	7 931 790	8 000 000	8 000 000	14,0 %
asukasluku	10 275	10 354	10 200	10 200	10 200	-1,5 %
valtionosuus, €/asukas	470	672	778	784	784	15,8 %

Kunnan valtionosuutta ennakoitaessa tulee ottaa huomioon valtionosuusjärjestelmän kaksiosaisuus: peruspalvelujen valtionosuus ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen valtionosuus. Kunnalle valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen

järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä. TE-palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä kunnille vuoden 2025 alusta korvataan siitä aiheutuvat kulut täysimääräisesti kunnille valtionosuuksina.

Valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton 7.10.2025 päivittämän ennakkollisen valtionosuuslaskelman sekä kunnan oman arvion perusteella. Hallitus käynnisti kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen syksyllä 2023. Tarkoituksena oli, että päivitetty järjestelmä olisi tullut voimaan vuoden 2026 alusta alkaen. Valtionvarainministeriö tiedotti 22.10.2024 uudistuksen siirtymisestä vuodelle eteenpäin lisäselvitystarpeiden vuoksi. Sen takia suunnitelmavuosien valtionosuuksista ei ole voitu tehdä tarkempia laskelmia.

Vuosikate

Vuonna 2025 vuosikatteen arvioidaan olevan 1 472 605 euroa positiivinen. Vuosikate ei kuitenkaan riitä kattamaan arvioituja poistoja -5 429 034 euroa. Asukaskohtainen vuosikate on 144 €/asukas.

Vuonna 2025 vuosikatteen arvioidaan olevan 5 290 506 euroa positiivinen. Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja, joiden arvioidaan olevan -5 642 996 euroa. Asukaskohtainen vuosikate on 519 €/asukas. Vuonna 2026 vuosikatteen arvioidaan olevan 7 111 680 euroa positiivinen. Vuosikate riittää kattamaan poistot, joiden arvioidaan olevan -5 762 576 euroa. Asukaskohtainen vuosikate on 697 €/asukas.

Rahoitustuotot ja kulut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
KORKOTUOTOT	2 179	0	4 100	4 100	4 100	
MUUT RAHOITUSTUOTOT	4 368 951	4 467 705	5 062 094	5 078 500	6 078 500	13,3 %
KORKOKULUT	-1 418 010	-1 967 580	-2 058 983	-1 500 000	-1 300 000	4,6 %
MUUT RAHOITUSKULUT	798 405	-147 805	-594 894	-631 300	-631 300	302,5 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 751 526	2 352 320	2 412 317	2 951 300	4 151 300	2,6 %

Muut rahoitustuotot 5,1 milj. euroa koostuvat Loiste Oy:n kunnalle maksamista vuotuisista osinkotuotoista sekä sijoitusvarallisuuden tuloutuksista. Lisäksi muita rahoitustuottoja kertyy korvauksena vesilaitoksen jäännöspääomasta. Muut rahoitustuotot sisältävät myös koronvaihotosopimukseen liittyvät tuotot, joita on arvioitu kertyvän 320 tuhatta euroa.

Korkokulut on arvioitu kunnan tämänhetkisen lainakannan mukaan. Korkokuluissa ei ole huomioitu mahdollista yleistä korkotason nousua, vaan korkokulut on laskettu nykyisen korkotason mukaisena. Korkokuluissa ei ole myöskään huomioitu mahdollisen kunnan ottaman uuden (pitkäaikaisen) lainarahoituksen kuluja. Tiedot voidaan päivittää talousarvioon muutoksina sen jälkeen, kun päätökset investoinneista (ml. rahoitusmallit) ja lainan nostamisesta ovat olemassa.

Poistot

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TA24-TA25 muutos%
Poistot tietokoneohjelmista	-11 745	-18 750	-24 502	-24 502	-24 502	31 %
Poistot muista pitkävaik.menoi	0	-3 272	-10 975	-11 250	-12 450	235 %
Poistot rakennuksista	-2 070 397	-1 770 135	-2 436 309	-2 440 027	-2 441 977	38 %
Poistot kiint.rakenteista ja laitteista	-1 749 039	-2 115 845	-2 153 892	-2 242 556	-2 282 957	2 %
Poistot koneista ja kalustosta	-202 409	-204 462	-803 356	-924 661	-1 000 690	293 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 033 590	-4 112 464	-5 429 034	-5 642 996	-5 762 576	32 %

Investointikulut kirjataan kuluiksi poistoina investoinnin taloudellisena käyttöaikana. Poistojen tarkoituksena on kattaa korjausinvestoinnit. Poistot on laskettu kunnan poistosuunnitelman mukaisesti. Poistot pienenevät vähitellen, kun vanhojen kohteiden poisto-aika loppuu, mutta toisaalta kiinteistöihin ja kunnallistekniikkaan tehtävät perussparannukset lisäävät niiden taloudellista pitoaikaa ja kasvattavat poistoja. Poistosuunnitelmassa pisin poisto-aika on ollut 30 vuotta. Joulukuussa 2024 poistosuunnitelmaa päivitetään. Uusille vuoden 2024 ja 2025 valmistuville hankkeille; Tenetin koulu, lukio-kirjasto sekä sotekeskus, poistoajaksi otetaan käyttöön 40 vuotta.

Suunnitelman mukaisten poistojen arvioidaan olevan vuonna 2025 -5,4 milj. euroa. Poistot kasvavat vuodesta 2024 1,3 milj. euroa (32 %).

Poistot on arvioitu olemassa olevien kohteiden sekä investointisuunnitelmassa esitettyjen kohteiden mukaisesti. Poistojen lopulliseen määrään vaikuttaa investointikohteiden toteutus- ja rahoitusmallit.

Tilikauden tulos

Vuonna 2025 tilikauden tuloksen arvioidaan olevan -3 956 429 euroa alijäämäinen.

Vuonna 2026 tilikauden tuloksen arvioidaan olevan -352 490 euroa alijäämäinen. Vuonna 2027 sen sijaan tilikauden tuloksen arvioidaan olevan 1 349 104 euroa ylijäämäinen.

7. RAHOITUSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	-3 051 911	-2 596 159	1 472 605	5 290 506	7 111 680
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjausevät	-119 214	-920 000	-250 000	-250 000	-250 000
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-3 171 125	-3 516 159	1 222 605	5 040 506	6 861 680
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-25 149 589	-40 038 965	-12 418 000	-10 900 000	-11 990 000
Osakkeet ja osuudet tytäryhtiöihin		-3 000 000	-300 000	-300 000	-300 000
Rah.osuudet investointimenoihin	2 243 789	2 070 295	1 022 000	635 000	1 018 000
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	103 087	1 520 000	650 000	650 000	550 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-22 802 713	-39 448 670	-11 046 000	-9 915 000	-10 722 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25 973 838	-42 964 829	-9 823 395	-4 874 494	-3 860 320
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaam.lisäykset	-25 148	-3 000 000			
Antolainasaam.vähennykset					
Antolainauksen muutokset	-25 148	-3 000 000			
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys	10 000 000	25 000 000	20 000 000	23 000 000	16 000 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-4 082 399	-5 459 804	-9 005 423	-9 032 359	-11 600 000
Lyhytaik.lainojen muutos	20 000 000		-10 000 000	-9 000 000	
Lainakannan muutokset	25 917 601	19 540 196	994 577	4 967 641	4 400 000
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja po:n muut	0				
Saamisten muutos	-3 519 242				
Korottomien velkojen muutos	2 269 819				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 249 423				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	24 643 030	16 540 196	994 577	4 967 641	4 400 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 330 808	-26 424 633	-8 828 818	93 147	539 680
Rahavarojen muutos	1 330 808	26 424 633	8 828 818	-93 147	-539 680
Rahavarat 31.12.	37 923 038	11 498 405	2 669 587	2 762 734	3 302 414
Rahavarat 1.1.	39 253 846	37 923 038	11 498 405	2 669 587	2 762 734

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Investointien tulorahoitus	-13,3 %	-6,8 %	12,9 %	51,5 %	64,8 %
Lainanhoitokate	-0,61	-0,18	0,51	0,90	0,82
Lainat 31.12. €	49 630 271	66 170 467	67 165 044	72 132 685	76 532 685
Lainat €/asukas	4 830	6 393	6 585	7 072	7 503
Kassan riittävyys, pv	214	41	11	12	15
Asukasluku 31.12.	10 275	10 350	10 200	10 200	10 200

Toiminnan rahavirta

Toiminnan rahavirta kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Tulorahoitus saadaan, kun vuosikatteesta vähennetään tulorahoituksen korjauserät ja satunnaiset tuotot.

Investointien rahavirta

Investoinnin rahavirta saadaan, kun investointimenoista vähennetään pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot sekä investointikohteisiin saadut rahoitusosuudet. Investointien rahavirta tarkoittaa, paljonko kunta rahoittaa nettomääräisesti investointeja.

Taloussuunnitelmakauden 2025–2027 investointiraami on vielä suuri, mutta selvästi aiempia vuosia alhaisempi. Vuonna 2025 investointimenot ovat bruttona 12,4 milj. euroa ja nettona rahoitusosuuksien sekä myyntivoittojen jälkeen 11 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Jos toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen, tarkoittaa se, että tulorahoitus ei riitä kokonaan rahoittamaan investointeja tai lyhentämään lainoja.

Toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen taloussuunnitelmakaudella. On kuitenkin otettava huomioon, että kaikista investoinneista ei ole vielä talousarvion laadinnan aikaan lopullisia toteutus- ja rahoituspäätöksiä. Lisäksi osa investoinneista rahoitetaan omaisuusjärjestelyiden seurauksena saadulla varallisuudella, jota toiminnan ja investointien rahavirta ei ota huomioon.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja oman pääoman muutokset.

Rahoituksen rahavirtaan voi vaikuttaa hanketoiminnalle annettava väliaikaisrahoitus, josta kunnanhallitus tekee erilliset päätökset. Väliaikaisrahoituksen tarvetta ei voida arvioida etukäteen talousarviossa.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

- Lainanhoitokate
= (Vuosikate + korkokulut) / (Korkokulut + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Jos

tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, myymään kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

- Kassan riittävyys
= 365 pv X Rahavarat varainhoitovuoden lopussa / Kassasta maksut varainhoitovuonna

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Riittävänä tavoitearvona voidaan pitää 14–30 päivän kassan riittävyyttä.

Lainamäärä

Lainamäärän kehitys	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Antolainauksen muutokset	-25 148	-3 000 000			
Pitkäaik.lainojen lisäys	10 000 000	25 000 000	20 000 000	23 000 000	16 000 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-4 082 399	-5 459 804	-9 005 423	-9 032 359	-11 600 000
Lyhytaik.lainojen muutos	20 000 000		-10 000 000	-9 000 000	
Lainakannan muutokset	25 892 453	16 540 196	994 577	4 967 641	4 400 000
Lainat 31.12.	49 630 271	66 170 467	67 165 044	72 132 685	76 532 685
Lainat €/asukas	4 830	6 393	6 584	7 071	7 503
Asukasluku	10 275	10 350	10 200	10 200	10 200

Uutta pitkäaikaista lainaa suunnitellaan otettavaksi vuonna 2024 yhteensä 20,0 milj. euroa ja entisiä pitkäaikaisia lainoja maksetaan pois noin 9 milj. euroa. Lyhytaikaisen lainan määrä vähenee 10 milj. euroa. Vuonna 2024 talousarviossa on varauduttu 25 milj. euron lainojen lisäykseen.

10/2024 mennessä pitkäaikaisten lainojen lisäys on 35 milj. ja entisiä lainoja on lyhennetty 4,9 milj. euroa. Joulukuussa 2024 nostetaan 12 milj. euron laina, jolla muutetaan lyhytaikaisten lainoja pitkäaikaisiksi lainoiksi vuoden 2025 aikana. Lyhytaikaisen lainan määrässä ei ole muutosta vuodesta 2023.

Vuonna 2025 pitkäaikaisen lainan tarpeeksi arvioidaan 23 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja maksetaan pois 9 milj euroa ja lyhytaikaisia lainoja 9 milj. euroa. Vuonna 2026 pitkäaikaisen lainan tarpeeksi arvioidaan 16 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ovat 11,6 milj. euroa.

Vuosien 2025–2027 nettoinvestoinneista toteutetaan lähtökohtaisesti puolet lainarahoituksella ja puolet omalla rahalla. Kunnan kokonaislainamäärä kasvaa vuosien 2024–2026 aikana yhteensä noin 10,3 milj. eurolla. Kunnan asukaskohtainen lainamäärä nousee vuonna 2025 8 900 euroon/asukas kun huomioidaan kokonaislainamäärässä vuoden 2024 todelliset muutokset.

8. INVESTOINNIT

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
	KIINTEÄ OMAISUUS	250 000	250 000	100 000
9001	Maa- ja vesialueet			
	tulot	400 000	400 000	300 000
	menot	-150 000	-150 000	-200 000
	netto	250 000	250 000	100 000
	TALONRAKENNUS	-8 340 000	-1 565 000	-7 540 000
9005	Kiinteistöjen korjaus (erikseen määriteltävät kohteet)			
	tulot			
	menot	-550 000	-600 000	-650 000
	netto	-550 000	-600 000	-650 000
9045	Varikko 2 lämmönvaihdin			
	tulot			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0
9025	Suunnitelmavuosien investointien suunnittelu			
	tulot			
	menot	-120 000	-90 000	-90 000
	netto	-120 000	-90 000	-90 000
9008	Jätevedenpuhdistamon huoltorakennuksen rakentaminen			
	tulot			
	menot	-850 000		
	netto	-850 000	0	0
9816	Jäteveden puhdistamon aurinkopaneelikenttä			
	tulot			
	menot	-250 000		
	netto	-250 000	0	0
9027	Vuokatin ns. kivikoulun purkaminen			
	tulot			
	menot			-200 000
	netto	0	0	-200 000
9036	Opiskelija-asuntohankkeen suunnittelu			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9037	Urheilukentän huoltorakennuksen rakentaminen			
	tulot			
	menot	-600 000		
	netto	-600 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
9012	Lukion liikunta- ja ruokasalin remontin suunnittelu			
	tulot			
	menot	-40 000		
	netto	-40 000	0	0
9014	Lukion liikunta- ja ruokasalin remontin toteutus			
	tulot	290 000		
	menot	-2 000 000		
	netto	-1 710 000	0	0
9015	Sotekeskus 1 -rakentaminen			
	tulot			
	menot	-2 700 000	0	
	netto	-2 700 000	0	0
9038	Salmelan koulun suunnittelu			
	tulot			
	menot			-100 000
	netto	0	0	-100 000
9018	Aatoksen peruskorjaus			
	tulot			
	menot	-200 000		
	netto	-200 000	0	0
9017	Vuokatti Areenan varastojen eristäminen ja aitien muutos			
	tulot			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0
9020	Virastotalon julkisivut			
	tulot			
	menot		-350 000	
	netto	0	-350 000	0
9020	Leivolanlahden päiväkodin suunnittelu			
	tulot			
	menot		-125 000	
	netto	0	-125 000	0
9021	Leivolanlahden päiväkodin rakentaminen			
	tulot			
	menot			-4 500 000
	netto	0	0	-4 500 000
9026	Kirjaston purkaminen			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
9039	Asuintalo 1 purkaminen			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9024	Asema 13 purkaminen			
	tulot			
	menot		-200 000	
	netto	0	-200 000	0
9028	Avantouintipaikan pukuhuone			
	tulot			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0
9040	TE- toimiston tilojen muutos			
	tulot			
	menot	-170 000		
	netto	-170 000	0	0
9041	Varikon peruskorjaus			
	tulot			
	menot			-350 000
	netto	0	0	-350 000
9042	Himmelin korjaus			
	tulot			
	menot		-200 000	-200 000
	netto	0	-200 000	-200 000
9043	Uimahallin peruskorjaus			
	tulot			600 000
	menot			-2 000 000
	netto	0	0	-1 400 000
9044	Sotekeskus 2 hankemalli			
	tulot			
	menot			-50 000
	netto	0	0	-50 000
9011	Tenetin yläkoulun rakentaminen			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9013	Lukio-kirjaston rakentaminen			
	tulot			
	menot	-600 000		
	netto	-600 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
	JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS	-1 474 000	-5 930 000	-1 682 000
9418	Hiukan pesäpallokentän saneeraus			
	tulot	50 000	150 000	
	menot	-100 000	-500 000	
	netto	-50 000	-350 000	0
9401	Urheilukadun saneeraus			
	tulot			
	menot		-1 100 000	
	netto	0	-1 100 000	0
9448	Tenetin koulun urakka-alueen ulkopuoliset piha-alueet			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9449	Pohjavaarantien kiertoliittymä			
	tulot			
	menot		-150 000	
	netto	0	-150 000	0
9404	Kaavateiden päällystäminen			
	tulot			
	menot	-100 000	-150 000	-150 000
	netto	-100 000	-150 000	-150 000
9405	Kaavateiden valaistus			
	tulot			
	menot		-50 000	-50 000
	netto	0	-50 000	-50 000
9406	Aluevalaistuksen rakentaminen			
	tulot			
	menot			-50 000
	netto	0	0	-50 000
9450	Leivolan asuinalueen katujen päällystäminen			
	tulot			
	menot		-300 000	
	netto	0	-300 000	0
9451	Virastotalon parkkialueen laajennuksen päällystäminen			
	tulot			
	menot	-40 000		
	netto	-40 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
9452	Rauhantien saneeraus ja uusi klv loppuosa			
	tulot			
	menot			-320 000
	netto	0	0	-320 000
9415	Sopalanatie,Makasiininkatu ja Kissankujan saneeraus			
	tulot			
	menot			-730 000
	netto	0	0	-730 000
9453	Salmelan koulutien parantaminen (kaide)			
	tulot			
	menot	-25 000		
	netto	-25 000	0	0
9454	Läjitysalueen rakentaminen			
	tulot			
	menot	-60 000		
	netto	-60 000	0	0
9455	Vuokatinvaaran valaistus			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9456	Hiukan laituri			
	tulot			
	menot		-75 000	
	netto	0	-75 000	0
9457	Syntiniemen kehittämishanke			
	tulot	167 000		
	menot	-250 000		
	netto	-83 000	0	0
9458	KT 76 ja Lahtikadun liikennejärjestelyt sis. alikulku			
	tulot			
	menot		-2 000 000	
	netto	0	-2 000 000	0
9411	KT 76 alikulkujen suunnittelu			
	tulot	70 000		
	menot	-100 000		
	netto	-30 000	0	0
9412	Alkulantie			
	tulot			
	menot		-1 200 000	0
	netto	0	-1 200 000	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
9420	Lähiliikunta-alueiden kalusto (sis. Leivolan koulun lähiliik.alue)			
	tulot			
	menot	-70 000	-30 000	-30 000
	netto	-70 000	-30 000	-30 000
9423	Pysyreitillä 2 -hanke			
	tulot	385 000	385 000	385 000
	menot	-550 000	-550 000	-550 000
	netto	-165 000	-165 000	-165 000
9460	Laanintien liikennevalot (kunnan osuus)			
	tulot			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0
9461	Vuokatinhovintien kevyenliikenteen väylä			
	tulot		100 000	
	menot		-200 000	
	netto	0	-100 000	0
9426	Osallistavan budjetoinnin kohteen toteutus			
	tulot			
	menot	-15 000	-20 000	-20 000
	netto	-15 000	-20 000	-20 000
9421	Reittien kunnostus			
	tulot			
	menot	-80 000	-80 000	-80 000
	netto	-80 000	-80 000	-80 000
9427	Tiilitörmän koirapuisto			
	tulot			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0
9428	Rantojen kunnostus			
	tulot			
	menot	-35 000		
	netto	-35 000	0	0
9439	Kumparetien telaranta			
	tulot	27 000		
	menot	-48 000		
	netto	-21 000	0	0
9434	Leivolanlahden lähiliikunta alue			
	tulot			33 000
	menot			-110 000
	netto	0	0	-77 000

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
9440	Frisbeegolf rata			
	tulot			
	menot	-15 000		
	netto	-15 000	0	0
9441	Läjitys alueen siistiminen			
	tulot			
	menot	-25 000		
	netto	-25 000	0	0
9442	Sataman pohjatutkimukset			
	tulot			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0
9443	Rauramontien ja Peruspolun käänköpaikat			
	tulot			
	menot	-30 000		
	netto	-30 000	0	0
9444	Kontinjoen päiväkodin piha-alueet			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9445	Kaava-alueiden liikennemerkkien uusiminen			
	tulot			
	menot	-10 000	-10 000	-10 000
	netto	-10 000	-10 000	-10 000
9446	Maisemakallionpolkun kävelyreitit suunnittelu			
	tulot			
	menot	-20 000		
	netto	-20 000	0	0
9447	Maisemakallion polun toteutus			
	tulot			
	menot		-150 000	
	netto	0	-150 000	0
9438	Emäntäkoulu-alueen ladun siirto			
	tulot			
	menot	-150 000		
	netto	-150 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
	IRTAIN OMAISUUS	-832 000	-230 000	-690 000
9950	Hallinnon toimiala			
	tulot			
	menot	-10 000	-10 000	-10 000
	netto	-10 000	-10 000	-10 000
9951	Sivistyksen toimiala			
	tulot			
	menot	-20 000	-20 000	-20 000
	netto	-20 000	-20 000	-20 000
9952	Ympäristö- ja tekninen toimiala			
	tulot			
	menot	-95 000	-100 000	-110 000
	netto	-95 000	-100 000	-110 000
9964	Yleisurheilukentän varusteet			
	tulot			
	menot	-165 000		
	netto	-165 000	0	0
9965	Lukion keittiön ja ruokalan varusteet			
	tulot			
	menot	-170 000		
	netto	-170 000	0	0
9955	Uuden kirjastoauton hankinta			
	tulot			
	menot	0		-100 000
	netto	0	0	-100 000
9956	Leivolanlahden päiväkodin kalusteet ja varusteet			
	tulot			
	menot			-350 000
	netto	0	0	-350 000
9957	Lukio-kirjaston varavoimakoneen hankinta			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9820	Mittalaitteiden uusiminen			
	tulot			
	menot	-25 000		
	netto	-25 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
9958	Suksihuollon kehittämishanke			
	tulot	33 000		
	menot	-40 000		
	netto	-7 000	0	0
9431	Prosenttitaide			
	tulot			
	menot	-50 000	-50 000	-50 000
	netto	-50 000	-50 000	-50 000
9962	TE-Toimiston kalusteet			
	tulot			
	menot	-80 000		
	netto	-80 000	0	0
9963	Jätevedenpuhdistamon kalusteet			
	tulot			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9966	Tanssimatto			
	tulot			
	menot	-10 000		
	netto	-10 000	0	0
	KAUKOLÄMPÖLAITOS	0	-880 000	-200 000
9700	Urheilukatu			
	tulot			
	menot		-450 000	
	netto	0	-450 000	0
9701	Sopalandie, Kissakuja ja Makasiininkatu			
	tulot			
	menot			-200 000
	netto	0	0	-200 000
9703	Alkulantie			
	tulot			
	menot		-430 000	
	netto	0	-430 000	0
	VESIHUOLTOLAITOS	-600 000	-1 560 000	-710 000
9800	Jätevesilaitoksen saneeraus (hajun hallinta)			
	tulot			
	menot	-300 000	-150 000	-150 000
	netto	-300 000	-150 000	-150 000

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
9801	Vesimittareiden uusiminen			
	tulot			
	menot	-30 000		
	netto	-30 000	0	0
9802	Jätevedenpumppaamoiden saneeraukset			
	tulot			
	menot	-30 000	-30 000	-30 000
	netto	-30 000	-30 000	-30 000
9817	Makkosenmäen jätevedenpumppaamon saneeraus			
	tulot			
	menot	-60 000		
	netto	-60 000	0	0
9804	Viemäriputkien sujutukset			
	tulot			
	menot	-100 000	-80 000	-80 000
	netto	-100 000	-80 000	-80 000
9805	Talolinjojen rakentaminen			
	tulot			
	menot	-50 000	-50 000	-50 000
	netto	-50 000	-50 000	-50 000
9806	Sopalanatie, Makasiininkatu ja Kissankujan vesihuolto			
	tulot			
	menot			-400 000
	netto	0	0	-400 000
9809	Urheilukadun vesihuolto			
	tulot			
	menot		-400 000	
	netto	0	-400 000	0
9811	Alkulantien vesihuolto			
	tulot			
	menot		-550 000	0
	netto	0	-550 000	0
9818	Keskustan hulevesijärjestelmän parannus			
	tulot			
	menot		-300 000	
	netto	0	-300 000	0
9819	Pumppaamoiden automaatioiden uusiminen			
	tulot			
	menot	-30 000		
	netto	-30 000		

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2025	TS 2026	TS 2027
	ARVOPAPERIT	0	0	0
9000	Osakkeet ja osuudet			
	tulot			
	menot	-300 000	-300 000	-300 000
	netto	-300 000	-300 000	-300 000
	KAIKKI INVESTOINNIT	TA 2025	TS 2026	TS 2027
	INVESTOINTITULOT	1 422 000	1 035 000	1 318 000
	INVESTOINTIMENOT	-12 718 000	-11 200 000	-12 290 000
	NETTO	-11 296 000	-10 165 000	-10 972 000

9. KUNTAKONSERNI

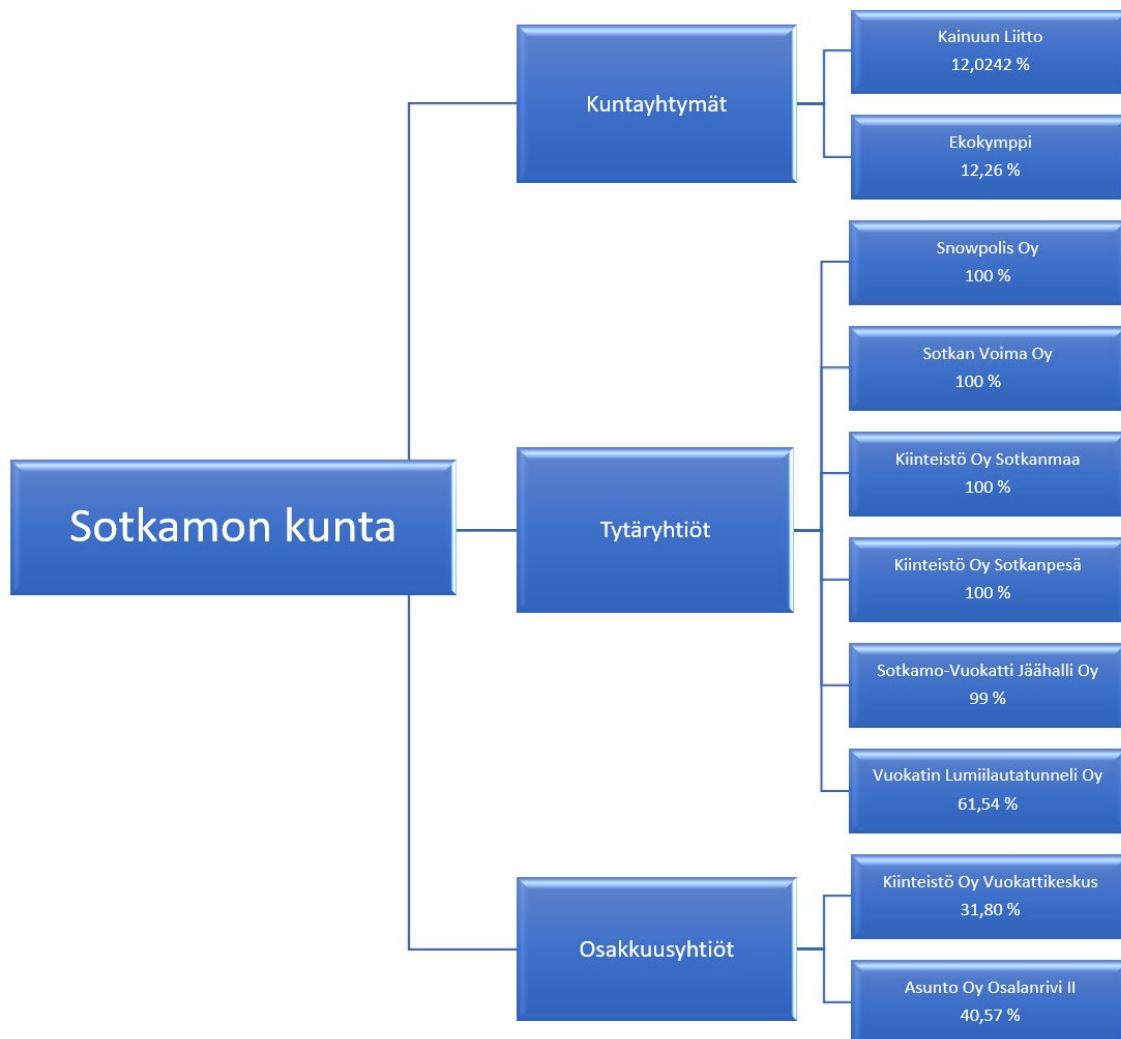
Kuntalaki korostaa valtuuston vahvaa asemaa ja kokonaisvastuuta toiminnasta ja taloudesta. Kuntalain mukaan valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Kunta kirjanpitolain mukaisine tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Sotkamon kuntakonsernin rakenne vuoden 2025 talousarviota laadittaessa on muuttunut aiempaan verrattuna.

Kuntakonsernin rakenteeseen vaikuttaa vuoden 2024 aikana käynnistetty Sotkamo-Vuokatti Jäähalliyhtiön alasajo, jota valmistuu 2025. Lumilautatunnelin romahtamisen vuoksi Lumilautatunneli Oy tullaan myös ajamaan alas ja sen osalta edessä on samanlainen menettely kuin jäähalliyhtiöllä.

Lämpöliiketoimintaan on perustettu kunnan omistama energiayhtiö Sotkan Voima Oy ja kiinteistöjen hallintaan on perustettu Kiinteistö Oy Sotkanpesä vuonna 2023.

Sotkamon kuntakonsernin rakenne 1.1.2025

Kuntakonsernille asetetaan vuodelle 2025 seuraavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

Eriyisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovellettiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Sotkamon kuntakonsernille asetetaan vuodelle 2025 taloudellisia tavoitteita, jotka johdetaan uusista kriisikuntakriteereistä. Tavoitteeksi asetetaan, että kuntakonserni ei ole lähellä varsinaisten raja-arvojen täyttymistä eikä myöskään ns. väljempien raja-arvojen täyttymistä, joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin. Ns. väljät raja-arvot on esitetty alla:

Ehdotetut kriisikuntakriteerit	Ns. väljät raja-arvot	Talousarviotavoite 2025
Konsernitaseeseen kertynyt alijäämä asukasta kohden	Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 €/asukas	Raja-arvo ei täyty
Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde	Konsernin vuosikate % poistoista alle 100	Raja-arvo ei täyty
Kunnan tuloveroprosentti	Tuloveroprosentti 1,5 % -yksikköä yli kuntien keskimääräisen	Raja-arvo ei täyty
Kunnan lainamäärä asukasta kohden	Kuntakonsernin lainat ja vastuut 25 % yli kuntien keskimääräisen	Raja-arvo ei täyty
Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate	Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0	Raja-arvo ei täyty

Lisäksi Sotkamon kuntakonsernin osalta tarkastellaan tuloslaskelmaa, rahoituslaskelman sekä taseen tunnuslukuja suhteessa kuntakonsernien keskimääräisiin tunnuslukuihin.

Snowpolis Oy

Kehittämissyhtiö on käynnistänyt toimintansa uudelleen vuonna 2024. Yhtiön tavoitteena on mm. elinkeinoelämää edistävä hanketoiminta, uusien yritysten alueelle saaminen, uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen ja yleinen elinvoiman vahvistaminen.

Snowpolis oy:n tavoitteena on vuoden 2025 aikana selvittää yritysten toimitilar tarpeita ja sitä kautta arvioida Snowpolis II rakennuksen tarvetta ja rakennuksen mahdollista konseptia. Vuonna 2025 Snowpolis oy käynnistää ensimmäiset yhtiön hallinnoimat hankkeet.

Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy

Vuokatti Areenan valmistuttua Sotkamo-Vuokatti jäähallin käyttö jääturheilupaikkana on päättynyt. Jäähalliyhtiön osalta on meneillään vapaaehtoinen selvitystilamenettely yhtiön purkamiseksi.

Vuokatin Lumilautatunneli Oy

Lumilautatunneli romahti vuoden 2022 keväällä. Tunnelia ei rakenneta uudelleen ja purkutyöt sekä maisemoinnit on saatu valmiiksi vuonna 2024. Yhtiön toiminta päättyy ja sille käynnistetään vapaaehtoinen selvitysmenettely.

Kiinteistö Oy Sotkanmaa

Uudiskohteen Konstankuja 2:n rakentaminen aloitettiin maaliskuussa 2024 ja se valmistuu toukuussa 2025. Senioritalon rakentamiseen on ARA myöntänyt avustuksen erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi (rakentamiseksi).

Asukasvalinnat uudiskohteeseen tehdään helmikuussa 2025.

Kiinteistö Oy Sotkanmaan tehtävä vuonna 2025 on uudiskohteen rakentaminen ja tulevien peruskorjauskohteiden suunnittelu. Yhtiön talous ja maksuvalmius pidetään vakaana.

Kiinteistö Oy Sotkanpesä

Yhtiön toiminta on käynnistynyt loppuvuodesta 2023 ja yhtiö on hankkinut lisää vuokrattavia asuntoja alkuvuodesta 2024. Yhtiö kehittää toimintaansa ja tuo uusia vaihtoehtoja alueen vuokra-asuntotarjontaan sekä mahdollistaa tulevaisuudessa sote-kiinteistöjen yhtiömuotoisen toiminnan.

Kiinteistö Oy Sotkanpesän tehtävä vuonna 2025 on mahdollisimman hyvän käyttöasteen saavuttaminen, yhtiön talous ja maksuvalmius pidetään vakaana. Lisäksi vuoden 2025 aikana toteutetaan lain vaatima sote-kiinteistöjen yhtiöön siirto.

Sotkan Voima Oy

Sotkan Voima Oy on aloittanut toimintansa vuonna 2023. Yhtiö vastaa tulevaisuudessa Sotkamon kunnan omistamasta lämpöliiketoiminnasta ja kehittää toimintaansa energia-alan toimijana, joka voi osallistua mm. energiantuotantoon, kehitystoimintaan ja palveluiden tuottamiseen energia-alalla.

Sotkan Voima Oy, Sotkamon kunta ja Nevel oy ovat käyneet vuonna 2024 neuvotteluja lämpöliiketoiminnan jatkosta. Tavoitteena on vuonna 2025 löytää ratkaisu, jolla koko Sotkamon alueen lämpöliiketoiminta hoidetaan tulevaisuudessa.

10. VESIHUOLTOLAITOS

Vastuuhenkilö vesihuoltoteknikko Kalle Keränen

Tehtävä

Vesihuoltolaitos huolehtii kuntalaisten vedensaannista sekä jäte- ja sadevesien poisjohtamisesta toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja siihen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden laitoksen viemäriverkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon. Vesihuoltolaitos toimii kirjanpidollisena taseyksikkönä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	2 022 235	2 631 295	2 130 000	2 560 295	2 560 295
TUET JA AVUSTUKSET	10 068	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	62 276	5 000	5 000	5 000	5 000
TOIMINTATUOTOT	2 094 579	2 636 295	2 135 000	2 565 295	2 565 295
HENKILÖSTÖKULUT	-413 708	-425 718	-409 624	-433 284	-433 645
PALVELUJEN OSTOT	-485 360	-477 553	-586 295	-571 295	-497 695
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-408 364	-404 900	-386 900	-388 900	-399 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-68 462	-79 617	-88 993	-88 993	-143 493
TOIMINTAKULUT	-1 375 894	-1 387 788	-1 471 812	-1 482 472	-1 474 633
TOIMINTAKATE	718 685	1 248 507	663 188	1 082 823	1 090 662
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-158 655	0	0	0	0
VUOSIKATE	560 030	1 248 507	663 188	1 082 823	1 090 662
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-473 771	-477 300	-500 226	-547 118	-558 148
TILIKAUDEN TULOS	86 259	771 207	162 962	535 705	532 514
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	86 259	771 207	162 962	535 705	532 514
VYÖRYTYSERÄT	-17 750	0	0	0	0

Tavoite

Jätevedenpuhdistamon työntekijöiden huolto- sekä sosiaalitulojen ajantasaistaminen uudisrakentamisen avulla. Energiatohokkuuden parantaminen mm. jätevedenpuhdistamon aurinkopaneeliselvityksen kautta.

LIITTEET

LISTA TILIVELVOLLISISTA

Luottamushenkilötoimielimet

Kunnanvaltuusto

Kunnanhallitus

Sivistystoimen lautakunta

Ympäristö- ja tekninen lautakunta

Viranhaltijat

Hallinnon toimiala

Kunnanjohtaja

Talousjohtaja

Hallinto- ja henkilöstöjohtaja

Toimistopäällikkö

Maaseutupäällikkö

Sivistyksen toimiala

Sivistysjohtaja

Kasvatusjohtaja

Lukion rehtori

Olympiavalmennuskeskuksen johtaja

Ympäristö- ja tekninen toimiala

Tekninen johtaja

Tieinsinööri

Kiinteistömestari

Kaavoittajat

Rakennustarkastajat

Ympäristötarkastajat

Ateria- ja siivouspalvelujohtaja

Vesihuoltoteknikko

Rakennuttajainsinööri